

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**Experiența unităților model în creșterea suplimentară
a productivității muncii**

Cît de eficient este folosit personalul în întreprinderi?

**O sarcină prioritară, reducerea costurilor de producție
— Ce arată o „radiografie“ la „Electromagnetica“**

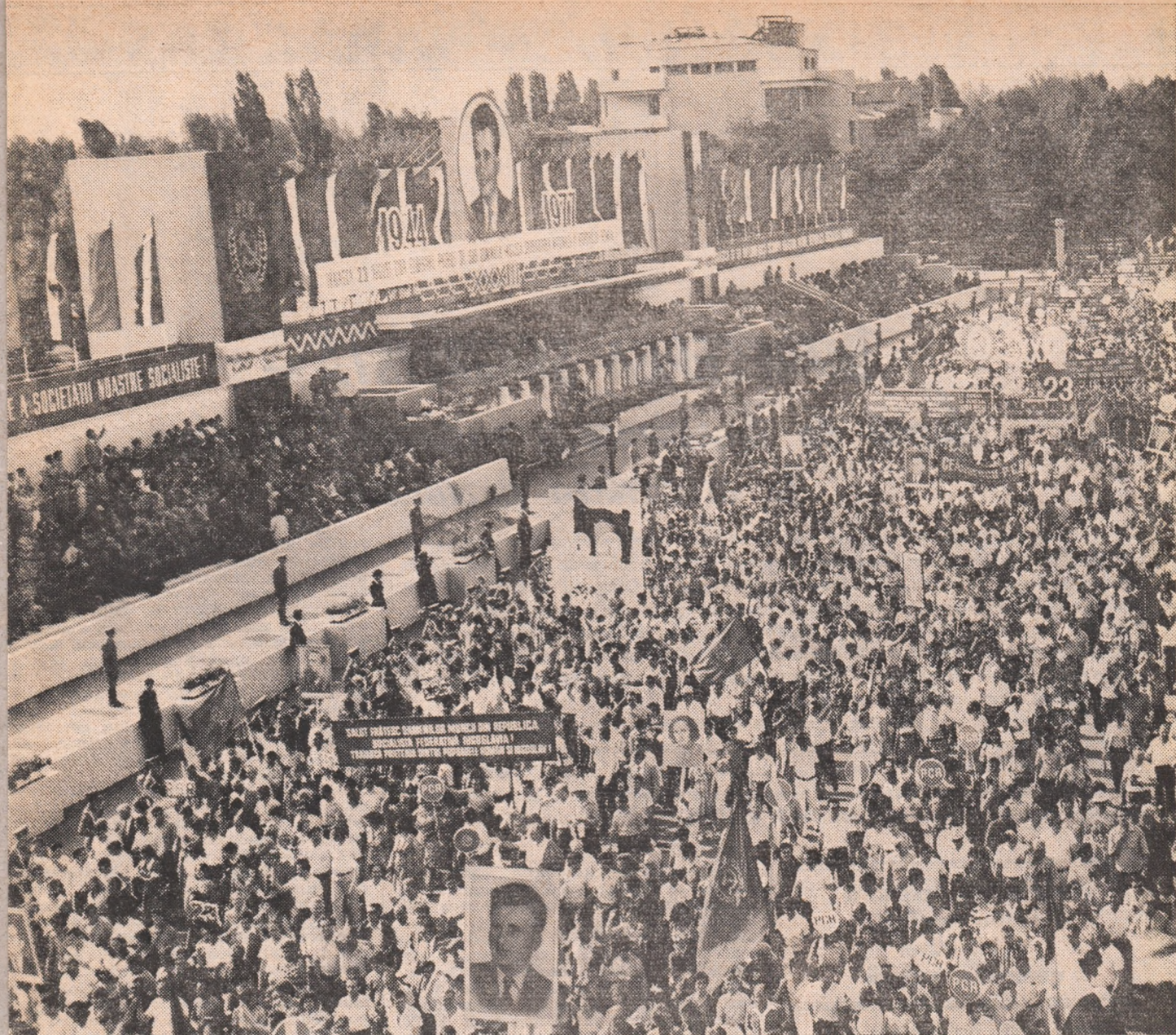
Dezarmarea și resursele pentru dezvoltare



VIZITA TOVARAȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA TÎRGUL DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM

— O nouă expresie a griii consecvente a partidului,
a secretarului său general,
pentru creșterea mai accelerată a nivelului de trai al poporului,
pentru îmbunătățirea aprovizionării populației —





23 AUGUST 1977

Într-o atmosferă sărbătorească, de vibrantă însuflețire

ÎNTREGUL POPOR ȘI-A MANIFESTAT

UNITATEA INDESTRUCTIBILĂ ÎN JURUL PARTIDULUI

ÎN ACEST AN, al sărbătoririi centenarului cuceririi independenței de stat a României, am întâmpinat cea de a 33-a aniversare a eliberării patriei cu multe și importante succese în muncă. La marea demonstrație de la 23 August oamenii muncii, poporul întreg și-a exprimat, odată mai mult, unitatea deplină în jurul partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, hotărîrea sa fermă de a face totul pentru a înlăptui politica partidului, obiectivele cuprinse în Programul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării României spre comunism, în Directivele Congresului al XI-lea, pentru a ne ridica țara în rîndul statelor avansate ale lumii. Pe acest drum, pe care mergem neabătut, consemnăm, cu mindrie patriotică, succese de însemnată istorică. Puternica dezvoltare și modernizare a economiei naționale și, în primul rînd, a industriei — baza progresului multilateral al societății noastre, a valorificării superioare a bogățiilor naționale și ale resurselor de creație ale poporului nostru — ridicarea, fără prece-

dent, în anii acestui cincinal, a nivelului de trai material și spiritual al întregii națiuni, creșterea rolului țării noastre în circuitul economic mondial și a prestigiului statului nostru pe arena mondială, le datorăm toate politici științifice a Partidului Comunist Român, politică animată de cele mai înalte idealuri patriotice și umaniste.

Avem bucuria și mîndria muncii libere, a muncii pentru noi înșine, pentru generațiile actuale și pentru viitorime. Prin munca noastră ne ridicăm patria pe noi trepte ale civilizației socialiste, consacrată în întregime omului, și tot prin muncă ne ridicăm pe noi înșine pe noi trepte ale conștiinței socialiste. În amplul elan creator, care animă țara, fiecare dintre noi, la locul său de muncă, este chemat ca, prin eforturi proprii, prin inițiativă, prin spirit creator să-și aducă întreaga contribuție la îndeplinirea exemplară și depășirea sarcinilor planului pe anul în curs și ale întregului cincinal, pentru a accelera în acest fel mersul înainte al țării și națiunii noastre socialiste.

ÎNTECEREA SOCIALISTĂ —

formă de dinamizare a participării maselor la accelerarea dezvoltării

ROMÂNIA SOCIALISTĂ a sărbătorit centenarul independenței sale naționale și cea de-a 33-a aniversare a insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste cu succese deosebite în realizarea Programului adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R. Pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de dezvoltare prevăzute în acest cincinal, hotărârile sunt, așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul consiliilor oamenilor muncii: **o tot mai bună organizare a activității tuturor unităților economice, întărirea controlului, creșterea răspunderii și exigenței, concentrarea eforturilor în direcțiile hotărâte pentru îndeplinirea cu succes a planului.**

Realizarea acestor obiective presupune o atitudine înaintată față de muncă și societate. O manifestare specifică a noilor relații de producție instaurate în societatea noastră o constituie **întrecerea socialistă** — amplă mișcare de masă a poporului muncitor pentru îndeplinirea și depășirea planului, prin care se dezvoltă și se afirmă spiritul creator și de inițiativă în toate domeniile de activitate.

Manifestare plină a responsabilității și inițiativei oamenilor muncii

ACTIVITATEA DE ÎNĂPTUIRE a Programului de dezvoltare economică-socială a României socialiste a generat o puternică emulație în rindul oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul patriei noastre; într-o atmosferă plină de entuziasm și elan creator, întregul popor muncitor este angajat într-o viguroasă activitate pentru accelerarea procesului de creștere a economiei românești.

Întrecerea socialistă a devenit un cadru favorabil pentru manifestarea deplină a responsabilității și inițiativei oamenilor muncii, în dubla lor calitate de proprietari ai mijloacelor de producție și făuritori ai valorilor materiale, a spiritului lor gospodăresc, pentru descoperirea și valorificarea tot mai eficientă a unor însemnate resurse de creativitate și organizare superioară a muncii. Organizarea și conducerea întrecerii socialiste de către partid, cu participarea directă a sindicatelor, a dat în ultimii ani acestei mișcări de masă noi și puternice valențe, ce au amplificat virtuțile întrecerii socialiste, de adevărată școală a educației comuniste, au dinamizat participarea continuă, activă și efectivă, a maselor largi de oameni și muncii la îndeplinirea sarcinilor stabilite, pentru folosirea cât mai chibzuită a resurselor materiale și umane, pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale necesare creșterii în ritm intens a economiei. Prin eforturile depuse, colectivele de oameni ai muncii au făcut ca, **în primul semestru al acestui an, prevederile din domeniul producției industriale să fie depășite cu peste 10 miliarde lei, realizându-se, față de aceeași perioadă a anului trecut, o creștere a producției cu peste 11 la sută.** Nu este vorba,

desigur, doar de creșterile cantitative. La ele se adaugă succesele remarcabile obținute în înnoirea produselor și a tehnologiilor, în ridicarea continuă a calității și competitivității produselor, în reducerea cheltuielilor și sporirea substanțială a eficienței economice. De asemenea a sporit cu peste 11 la sută volumul investițiilor realizate, asigurându-se întărirea în funcțiune a mai mult de 250 capacități productive importante. Tabloul realizărilor este întregit cu rezultatele apreciabile obținute în agricultură, în celelalte sectoare de activitate productivă, precum și în domeniul social-cultural.

În întrecerea tot mai amplă pentru realizarea exemplară a sarcinilor de plan pe anul 1977 și a cincinalului revoluției tehnico-științifice, un obiectiv central l-a constituit **creșterea în ritm înalt a productivității muncii.** În acest scop au fost elaborate și aplicate programe speciale de măsuri nu numai pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe 1977, ci și pentru obținerea unor însemnate sporuri peste prevederile pe acest an la indicatorul productivitate, cu cel puțin 2-3 procente pe ansamblul industriei republicane, iar la construcții-montaj cu 4-6 procente. Au fost organizate ample analize pe locuri de muncă, punându-se un accent deosebit pe mobilizarea rezervelor interne din unități, pe creșterea substanțială a efortului propriu, concomitent cu amplificarea procesului de mecanizare și automatizare a producției, ridicarea nivelului tehnic al produselor și tehnologiilor, folosirea rațională a capacităților de producție, a utilajelor și a forței de muncă. Ca efect direct al ridicării productivității muncii cu 1,7 la sută peste prevederile de plan, până la începutul lunii august, în **întreprinderile siderurgice** a fost realizată suplimentar o producție globală în valoare de 978 milioane lei. Această importanță depășire a planului pe primele șapte luni ale anului în curs este echivalentul a mai mult de 132 000 tone fontă, 154 000 tone coș metalurgic, circa 55 000 tone laminate finite pline, 6 000 tone țevi etc. De asemenea, **unitățile eco-**

nomice din industria construcție de mașini au înregistrat, în perioada ce a trecut de la începutul anului, o producție fizică suplimentară, a cărei valoare reprezintă peste 2,2 miliarde lei, prin ridicarea continuă a gradului de utilizare a mașinilor și agregatelor. Până la începutul acestei luni au fost produse peste plan, printre altele, mașini-unelte în valoare de 296 milioane lei, peste 210 tone utilaje miniere, 216 autocamioane și tractoare, mașini pentru industria ușoară ce însumează 747 tone, 1100 autoturisme de oraș și produse electrotehnice valorind 700 milioane lei.

Dat fiind că în anumite unități economice s-a acumulat o experiență deosebită de producție, că acestea dispun de un valoros potențial tehnic și uman, au fost desfășurate ample acțiuni în **sărijirea unui număr de 60 de întreprinderi din industrie și construcții pentru a deveni model de creativitate, organizare și eficiență în activitatea de creștere a productivității muncii.** De exemplu, la exploatarea minieră Baia Sprie — Maramureș, programele de măsuri au fost analizate cu oamenii muncii pe locuri de muncă, au fost stabilite sarcini și responsabilități precise cu termene concrete de realizare, ceea ce a contribuit la o mobilizare corespunzătoare a colectivului pentru a realiza productivitatea muncii pe semestrul I a.c. în proporție de 105 la sută, cu 1,3 la sută peste sarcina suplimentară. La întreprinderea forestieră de exploatare și transport din Piatra Neamț, prin repartizarea judicioasă în timp a celor 91 de măsuri cuprinse în programul anual de creștere a productivității muncii — pe colective de specialiști, bine încheiate și profilate pe anumite probleme, s-a reușit să se obțină numai în primele șase luni ale anului curent, o economie relativă de personal de 1 905 lucrători, față de 875, cât erau prevederile.

Și în acest an, în cadrul întrecerii au fost inițiate largi consultări ale muncitorilor, maștrilor, inginerilor și ale altor specialiști asupra măsurilor care trebuie adoptate în întreprinderi, pentru organizarea superioară a producției și a muncii. Pe această bază au fost incluse în programele întocmite eca. 34 mii de studii cu o eficiență economică antecalculată de peste 4 miliarde de lei la producția globală, o economie relativă de peste 44 mii lucrători, precum și o economie la cheltuielile de producție de peste 82 milioane lei. Asigurându-se o organizare științifică a fiecărui loc de muncă și a fluxurilor tehnologice, la întreprinderile constructoare de utilaj petrolier, chimic și tehnologic din Ploiești, Tirgoviște, Buzău, Găești și Moreni de exemplu, s-a reușit ca, de pe aceeași suprafață construită să se obțină, în perioada care a trecut din acest an, o producție aproape egală cu cea realizată în

întregul an 1975. Aceasta a permis colectivelor amintite să înregistreze un plus de producție evaluat la peste 250 milioane lei — sumă care întrece considerabil angajamentul asumat în cinstea zilei de 23 August. Un recent studiu întocmit de specialiștii de aici arată că reamplasarea unor linii tehnologice și grupuri de mașini în spațiile existente — lucrări în curs de desfășurare — va aduce acestor unități, în actualul cincinal, un plus de producție de peste o jumătate de miliard lei.

În vederea generalizării experienței valoroase dobândite de unele unități, în deosebi a acelora model în organizarea pe baze științifice a producției și a muncii, s-au desfășurat în județele Brașov, Argeș, Gorj, Botoșani, consfățuirii și schimburi de experiență. Inițiativele valoroase s-au bucurat de o binemeritată atenție. Printre ele, la loc de frunte s-a situat chemarea: „Fiecare inginer și tehnician să rezolve cel puțin o problemă în plus față de sarcinile cuprinse în planul tehnic”. În județul Galați au fost cuprinse în această activitate peste 90 la sută din cadrele tehnice și economice. În municipiul București ce e 4652 cadre care au îmbrățișat această inițiativă au elaborat studii și soluții a căror eficiență economică se ridică la peste 22 milioane lei.

Un rol important l-a avut și intensificarea activității politice și cultural-educative, a propagandei tehnico-economice. În Hunedoara, Galați, Alba ș.a. au fost deschise expoziții pe tema realizărilor obținute în organizarea superioară a producției și a muncii, care au fost vizitate de numeroși reprezentanți ai întreprinderilor.

Creativitatea — dimensiune de masă a muncii în socialism

ORGANIZAREA, desfășurarea și amplificarea mișcării inventatorilor și inovatorilor pentru un aport sporit la introducerea rapidă, pe scară largă a progresului tehnic în economia națională reprezintă o componentă esențială a întrecerii socialiste în cincinalul revoluției științifice și tehnice. În anul 1976, dăruirea cu care au acționat oamenii muncii pentru introducerea noului în producție s-a soldat cu aplicarea a numeroase soluții eficiente, care au condus la economii postcalculate de peste 1 miliard de lei.

Un prilej de deosebită emulație, cu efecte favorabile în dezvoltarea creativității specialiștilor noștri, l-a constituit activitatea creatoare științifică și tehnică desfășurată pe întreg parcursul festivalului „Cîntarea României”. În județul Prahova, de exemplu, în cursul semestrului I a.c. au fost realizate 2 800 teme cu caracter științific și tehnic, la soluționarea cărora au fost antrenate 5 300 cadre tehnice, iar eficiența economică s-a ridicat la 218 milioane lei; un număr de 229 soluții tehnice au fost înregistrate ca invenții și inovații. Și în județul Brașov au fost antrenate în această acțiune peste 7 800 de cadre de specialitate care au soluționat și aplicat în practică un număr de 6 900 teme de studii, cu o eficiență economică de 130 milioane lei. Acțiunea continuă și în prezent cu organizarea, la nivelul întreprinderilor, a unor expoziții în care se prezintă realizările cele mai valoroase, precum și machete și grafice privind produse și tehnologii noi, moderne și perfecționate.

Ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor este unul din obiectivele principale ale întrecerii socialiste și criteriul de bază în evidențierea frunțărilor. Pe linia îndeplinirii sarcinilor stabilite de conducerea partidului au fost elaborate programe speciale de ridicare a calității

produselor în întreprinderi, au fost debătute neajunsurile din acest domeniu, s-au extins inițiative valoroase, cum sînt: „Calitatea, o problemă de demnitate și patriotism”, „Controlul în lanț”, „Autocontrolul calității”, „Eu produc, eu controlez, eu răspund” etc.

De o deosebită atenție s-au bucurat acțiunile privind economisirea materiilor prime, a materialelor, combustibilului și energiei. În acest domeniu s-a acționat pentru generalizarea inițiativelor și a metodelor de muncă avansate care contribuie, printr-un efort propriu de creativitate, la reducerea cheltuielilor de producție, la valorificarea superioară a materiilor prime, recircularea deșeurilor și a materiilor secundare. Pentru o înfrumusețare cit mai largă în această direcție au fost organizate, cu bune rezultate, expoziții și schimburi de experiență în județe ca: Bihor, Prahova, Brașov, Mureș, Argeș ș.a.

Afirmarea voinței și conducerii colective

ÎN ÎNFĂPTUIREA hotărîrilor celui de-al XI-lea Congres al partidului, a sarcinilor reiesite din documentele recentului Congres al consilierilor oamenilor muncii, a indicațiilor ce se desprind din ampla analiză făcută cu acest prilej de către secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, asupra activității desfășurate de întregul nostru popor pentru transpunerea în viață a prevederilor actualului cincinal, întrecerea socialistă, ca formă de dinamizare a participării maselor la accelerarea dezvoltării, trebuie să dobîndească noi valențe, capabile să mobilizeze în mod superior energiile creatoare ale oamenilor muncii. Ea trebuie să conducă la stimularea inițiativei creatoare, la dezvoltarea răspunderii în muncă, la întărirea spiritului gospodăresc în valorificarea înaltă a resurselor materiale și umane, la cultivarea disciplinei și atitudinii înaintate față de muncă, în scopul realizării unei producții suplimentare de 120-130 miliarde de lei față de prevederile actualului cincinal.

Așa după cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, „înfăptuirea programului de creștere mai rapidă a economiei în actualul cincinal este o condiție esențială a reducerii decalajului față de statele avansate, a fâuririi societății socialiste multilateral dezvoltate”.

Pentru îndeplinirea exemplară a obiectivelor dezvoltării economice și sociale a țării, întrecerea socialistă trebuie să urmărească și să contribuie efectiv la obținerea unor rezultate deosebite, în primul rînd în creșterea productivității muncii, în realizarea în totalitate a prevederilor programului de creștere suplimentară a acestui indicator. În această direcție, alături de amplificarea rezultatelor bune obținute pînă în prezent se cere acționat cu fermitate pentru recuperarea grabnică a tuturor rămănelor în urmă care au apărut în primele 7 luni ale acestui an, în așa fel încît planul fizic să poată fi realizat în 1977 la toate sortimentele, în conformitate cu cerințele beneficiarilor. Ca urmare, așa cum se sublinia în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 8 august a.c., în fiecare întreprindere se cer intensificate preocupările pentru utilizarea în grad înalt a mașinilor și a timpului de lucru, pentru perfecționarea organizării producției și stimularea creației tehnice de masă, în vederea creșterii nivelului de calificare a lucrătorilor și al calității produselor, introducerea pe scară largă a mecanizării și automatizării proceselor de muncă, reducerea la strictul necesar a personalului auxiliar

și neproductiv și trecerea celui disponibil în sfera producției materiale. Nu trebuie scăpată din vedere, în întrecerea pentru productivitate cit mai ridicată, nici necesitatea întăririi asistenței tehnice directe a proceselor de fabricație. În acest sens centralele industriale și întreprinderile pot și trebuie să se ajute singure luînd toate măsurile ca toți specialiștii din sectoarele funcționale să lucreze, cel puțin 50 la sută din timpul lor, nemijlocit în activitatea productivă în specialitatea pe care o dețin. Necesitatea unor asemenea măsuri apare cu atît mai evidentă cu cit, pînă în prezent, în unele întreprinderi ritmul productivității muncii nu a ținut pasul cu dotarea lor tehnică și umană. După cum se știe, va trebui ca, pe întreg cincinalul, în industrie să se realizeze o creștere a productivității muncii de peste 55 la sută, asigurîndu-se, pe această cale, mai mult de 80 la sută din sporul producției.

Un alt obiectiv al întrecerii trebuie să-l constituie, în continuare, reducerea substanțială a cheltuielilor de producție, pirghie principală de spornire a eficienței. O atenție deosebită se cere acordată reducerii cheltuielilor materiale care se mai mențin încă la cote ridicate datorită în special supradimensionării unor produse, pierderilor mari în procesul prelucrării, aportului mai slab în unele întreprinderi a creației tehnice proprii. Lată de ce se impun măsuri mai hotărîte pentru re-proiectarea produselor, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, perfecționarea normării consumurilor de materii prime și materiale, economisirea energiei electrice și a combustibilului, valorificarea la maximum a resurselor secundare de materii prime și a deșeurilor.

La rîndul lor, colectivele din unitățile de construcții-montaj sînt chemate să asigure mobilizarea întregului potențial al oamenilor muncii de pe șantiere pentru îndeplinirea integrală a planului de investiții pe acest an, să recupereze grabnic restanțele la punerea în funcțiune a noilor capacități de producție și obiective social-culturale din primul semestru al anului.

În contextul menționat, se impune o acțiune mai hotărîtă în vederea acclerării industrializării lucrărilor și creșterii indicilor de utilizare a parcului de utilaje din dotare, pentru mai buna folosire a forței de muncă, întărirea ordinii și disciplinei pe șantiere, generalizarea aplicării acordului global pe obiective și lucrări, îmbunătățirea calității lucrărilor etc. În întrecerea pentru devansarea punerilor în funcțiune trebuie să sporească și aportul beneficiarului, prin preluarea și realizarea în regie proprie a unor obiective.

Acestea sînt desigur numai cîteva dintre principalele obiective concrete ale întrecerii socialiste pe acest an care vor trebui să polarizeze preocupările în fiecare unitate economică.

Amplificarea necontenită a succesorilor obținute pînă în prezent în întrecerea socialistă, creșterea în ritm înalt a productivității muncii, gestionarea cu maximă eficiență a fondurilor din întreprindere astfel încît pentru fiecare leu cheltuit să se obțină un volum cit mai mare de producție-marfă și beneficii — departe de a constitui un scop în sine — reprezintă calea sigură pe care trebuie perseverat pentru creșterea venitului național și a bunăstării populorului. În acest fel, Programul privind ridicarea mai accelerată a nivelului de trai al populației în acest cincinal, care prevede creșterea suplimentară a retribuțiilor cu 35 miliarde lei, sporirea pensiilor, alocațiilor ș.a. are asigurate premise certe de realizare și aplicare integrală.

Ștefan PAVEL
secretar al Consiliului Central
al U.G.S.R.

Prind viață hotărârile Congresului consiliilor oamenilor muncii

ÎNTREGUL PERSONAL — INTEGRAT DEPLIN ÎN ACTIVITATEA DE BAZĂ A ÎNTREPRINDERII (I)

SARCINA stabilită de Congresul consiliilor oamenilor muncii, de a se realiza suplimentar în industrie, construcții și transporturi o producție de peste 100 miliarde lei, față de prevederile cincinalului, demonstrează, încă o dată, marile resurse ale economiei noastre socialiste, hotărârea conștientă a maselor de oameni ai muncii de a valorifica potențialul economic al țării la nivelul său maxim. În realizarea acestei decizii de importanță vitală pentru progresul societății noastre, forța de muncă din întreprinderi are de jucat un rol esențial, în special pe linia creșterii productivității muncii și reducerii costurilor de producție, a înnoirii produselor și îmbunătățirii calității acestora.

Tocmai de aceea recentul forum al clasei noastre muncitoare a analizat și dezbătut, între problemele de mare importanță pentru bunul mers al activității productive, și pe aceea privitoare la cât mai buna utilizare, cantitativ și calitativ superioară, a tuturor categoriilor de personal din întreprinderi; este vorba, în primul rând, de folosirea mai judicioasă a cadrelor de ingineri și specialiști din serviciile funcționale care, conform cu pregătirea și aptitudinile fiecăruia, trebuie să lucreze cel puțin jumătate din timpul lor de muncă în secțiile de producție sau în atelierele de proiectare, în compartimentele de cercetare și de inginerie tehnologică. De asemenea, s-a hotărât ca personalul auxiliar din o serie de compartimente — în special din aprovizionare și transporturi interne — pe baza calificării deținute sau însușindu-și o calificare, să treacă să lucreze mai mult de jumătate din timpul său de muncă în activitatea direct productivă din unitățile economice.

Este neîndoieabil că aceste măsuri vor avea efecte tehnice, economice și sociale pozitive, atât pentru întreprinderi și economia națională, cât și pentru cei în cauză; ele vor conduce la creșterea producției fizice și valorice, la sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor neproductive, la ridicarea calității producției, concomitent cu împlinirea profesională a cadrelor respective, în sensul de a lucra nemijlocit în meseria pentru care sînt pregătite, sau de a-și însuși o calificare în cazul în care nu o au încă. Evident, îmbunătățirea statutului profesional al acestor

categorii de personal, va fi însoțită și de sporirea veniturilor lor, ca urmare a activității ce o vor depune în sectoarele de bază ale întreprinderilor.

Modul cum a fost lansată și cum se desfășoară în continuare acțiunea de îndeplinire a hotărârilor Congresului, rezultatele pozitive obținute, ca și o serie de rămăneri în urmă și dificultăți, au făcut obiectul unei analize întreprinse în patru mari întreprinderi ale industriei republicane: „Vulcan“ și „Semănătoarea“ din București, Combinatul petrochimic și Întreprinderea de automobile din Pitești.

Utilizarea integrală a personalului ingineresc

FOLOSIREA cât mai completă a potențialului cadrelor tehnico-ingineresti a constituit o preocupare evidentă în anul curent, la toate cele patru întreprinderi analizate. Una din modalitățile concrete de abordare a acestei probleme a fost aceea a **treccrii integrale** a unor ingineri și specialiști din serviciile funcționale în activitatea de proiectare și inginerie tehnologică, sau direct în secțiile de producție. Întărirea acestor sectoare cu cadre dintre cele mai bine pregătite și cu experiență, s-a soldat cu rezultate notabile pe linia execuției calitativ superioare și la timp, sau chiar în devans, a unor proiecte — ceea ce a influențat pozitiv activitatea de investiții și cea de dezvoltare — sau cu creșterea capacității tehnice de îndrumare și execuție în secții.

Astfel, la **Întreprinderea „Semănătoarea“**, încă din luna ianuarie a.c., un număr de 9 ingineri și subingineri din compartimentul de pregătirea fabricației a trecut în activitatea de proiectare, iar alți 3 specialiști de la același compartiment au trecut să lucreze integral în secțiile de bază. La sfîrșitul lunii iunie a.c., pentru a suplini lipsa de capacitate a proiectantului de bază (Institutul de proiectări pentru construcția de mașini) în ce privește activitatea de dezvoltare — investiții a întreprinderii, conducerea acesteia a analizat și a hotărît transferarea unui număr de 6 ingineri, de la serviciul de organizarea producției și a muncii, în activitatea de proiectare inginerie tehnologică pentru

STE-urile de dezvoltare a întreprinderii; de asemenea, în aceeași viziune de redistribuire judicioasă a cadrelor de specialiști, acolo unde sînt nevoile cele mai presante, tot la sfîrșitul lunii iunie, doi ingineri de la serviciul plan-dezvoltare au trecut la activitatea de investiții și un inginer de la serviciul personal-învățămînt a trecut la îndrumarea producției în secții. Toate aceste măsuri și-au dovedit raționalitatea și eficiența practică prin ameliorarea sensibilă a activității din sectoarele întărite cu aceste cadre.

Trecînd la materializarea hotărîrii Congresului privind **utilizarea a cel puțin 50% din timpul de muncă al inginerilor și altor specialiști din serviciile funcționale în activitatea direct productivă sau în cea de cercetare-proiectare**, Întreprinderea a întocmit un program concret prin care un număr de 13 specialiști de la serviciile plan-dezvoltare și personal-învățămînt a primit sarcini și teme precise de a lucra cîte 3 zile din săptămîină în activitatea de proiectare-inginerie tehnologică la S.T.E.-urile de dezvoltare (10 specialiști) sau de a îndruma și supraveghea procesul de producție din secții (3 specialiști). Programul a fost pus în aplicare de la 1 august a.c., urmările sale pozitive făcîndu-se deja simțite. Dintre efectele concrete ale acțiunilor întreprinse pe această linie, notăm: creșterea capacității de proiectare tehnologică cu 20% și elaborarea, cu o lună mai devreme, a 5 proiecte de investiții a căror valoare se ridică la peste 5 milioane de lei. Desigur că acest prim pas reușit pe calea traducerii în practică a hotărîrii Congresului privind mai buna folosire a personalului se cere urmat neîntîrziat de alți asemenea pași, pentru ca întregul personal tehnico-ingineresc din serviciile funcționale ale întreprinderii „Semănătoarea“ să participe nemijlocit la activitatea de bază.

Studii îndelungate, dar operativitate redusă

LA ÎNTREPRINDEREA de automobile din Pitești, deși a existat și există în continuare preocupare față de aceeași problemă, rezultatele concrete sînt modeste, mai precis, inegale. Nu este de mirare, deoarece preocuparea se constată mai ales la nivelul studierii

problemei și mai puțin în ce privește rezolvarea concretă, neîntârziată a acesteia.

Încă înainte de Congresul consiliilor oamenilor muncii, conducerea întreprinderii a hotărât, pe baza unor elemente de studiu, trecerea integrală a unui număr de 19 ingineri și alți specialiști din serviciile funcționale (reprezentând 17% din personalul acestor servicii) în activitatea de proiectare, unde se resimte o nevoie acută de personal de specialitate. Aceștia au fost organizați pe câteva colective de proiectare, cărora serviciul de investiții și proiectări mașini-unelte le-a repartizat teme de proiectare de sine stătătoare, cu atribuții și responsabilități precise. Reușita acestei soluții se traduce în creșterea capacității și calității activității de proiectare din întreprindere, reducerea termenelor de execuție a unor proiecte și lucrări de investiții, diminuarea unor cheltuieli specifice.

Din păcate, după acest început promițător, concretizarea preocupărilor pe această linie trenează, toate fiind încă în stadiul de studiu... De exemplu, se află în lucru un studiu privind trecerea unui număr de 34 ingineri și subingineri (provenind din toate compartimentele, inclusiv din unele secții) la activitatea de proiectare. Desigur că o asemenea acțiune complexă implică o analiză temeinică, dar prelungirea ei prea mult îi reduce sau cel puțin îi amină eficacitatea, cu consecințe defavorabile pentru sectoarele interesate și pentru întreprindere în ansamblul ei.

De asemenea, la această dată se mai studiază, încă, integrarea specialiștilor din serviciile funcționale, cu cel puțin jumătate din timpul lor de muncă, în activitatea productivă și cea de cercetare-proiectare. Faptul că, la mai mult de o lună de la hotărârile Congresului problema este tot în fază incipientă, fără să existe un program concret de acțiune, a cărei aplicare să fie cel puțin începută, dacă nu terminată, demonstrează că factorii de răspundere din întreprindere nu acordă încă toată atenția caracterului urgent al hotărârilor respective, derivat din înșeși necesitățile producției. Se impune accelerarea traducerii în practică a acestei hotărâri a Congresului, astfel ca și la întreprinderea de automobile din Pitești, valorosul potențial reprezentat de specialiștii din serviciile funcționale să fie fructificat integral și judicios în activitatea de bază.

O experiență valoroasă, demnă de urmat...

MODUL cum s-a studiat și s-a trecut la materializarea soluțiilor folosirii mai depline a inginerilor și specialiștilor din serviciile funcționale la **Întreprinderea „Vulcan”** din București poate întruni aprecieri pozitive, rezultatele obținute fiind notabile. Pornindu-se de la considerentul că cele 7 secții de producție ale întreprinderii vor putea beneficia, într-un grad considerabil sporit, de competența și experiența specialiștilor din serviciile funcționale — numai dacă se va ține riguros

seama de pregătirea de bază, de munca și responsabilitățile pe care aceștia le-au exercitat până în prezent — s-a ajuns la concluzia organizării diferențiate a integrării lor în activitatea secțiilor. Astfel, s-au conturat și s-au pus în aplicare câteva modalități diferite ale acestei integrări, soluția dovedindu-se viabilă tocmai prin realismul și operaționalitatea sa. Practic, despre ce este vorba? În primul rând, este vorba de așa-numitele **„Brigăzi permanente în secțiile de producție”**, formate din 5-7 specialiști (ingineri, tehnicieni, economiști) din serviciile funcționale. Cîte o astfel de brigadă acționează în fiecare secție de producție timp de 3 zile pe săptămână sau ori de câte ori este nevoie. Fiecare brigadă acționează în baza unui regulament de atribuțiuni special întocmit, avînd o temă de rezolvat într-o etapă dată. Astfel, de exemplu, brigăzile ce acționează în secțiile a 3-a și a 4-a (construcții sudate și cazane industriale) au ca temă principală de rezolvat în următoarele luni, „Analiza funcționării la capacitatea maximă a fluxurilor tehnologice stabilite prin planul de măsuri 1976-1977”. Cei 36 ingineri și specialiști ce acționează în cadrul acestor brigăzi permanente, provin de la următoarele servicii funcționale: organizarea producției și a muncii — 8, transporturi și organizare — 7, plan și mecanic șef — cîte 6, contabilitate-financiar — 2. Materializarea acțiunii a fost eşalonată, pe secții, între 15 și 25 august a.e.

O a doua modalitate de organizare a activității în secții a altor specialiști din serviciile funcționale o reprezintă așa-numitele **„Grupe de persoane din serviciile funcționale, ce trec periodic prin secțiile de producție”**. În conformitate cu unele atribuțiuni și sarcini specifice, aceste grupe se împart în două tipuri distincte:

Grupele de tip „A”, formate din șefii de servicii și birouri funcționale, care au ca misiune să viziteze săptămînal fiecare secție și să discute cu oamenii din secție problemele importante nerezolvate la nivelul acestora, să controleze dacă sarcinile date spre rezolvare brigăzilor cu activitate permanentă sînt rezolvate integral, să propună și să participe la discutarea unor soluții legate de bunul mers al secției respective. S-au format 6 asemenea grupe, din cîte 2-3 specialiști, cuprinzînd un total de 14 persoane.

Grupele de tip „B” sînt formate din specialiști din serviciile: personal-învățămînt, organizarea și protecția muncii, desfacere, și merg de două ori pe săptămînă în fiecare secție pentru a urmări și ajuta direct atelierele în rezolvarea problemelor de disciplina muncii, respectarea regulamentului de ordine interioară, prevenirea accidentelor de muncă etc. S-au constituit 3 grupe de acest fel, formate, fiecare, din 3 persoane.

Organizarea și structurarea participării specialiștilor din serviciile funcționale ale întreprinderii la activitatea secțiilor de producție, în modalitățile și pe grupele respective, va contribui atît direct, cît și indirect — prin mai buna organizare a producției și a muncii — la creșterea producției și productivității

muncii, la reducerea costurilor și îmbunătățirea calității produselor.

Experiența valoroasă a întreprinderii „Vulcan” pe această linie merită studiată și credem că, cel puțin unele elemente pot fi preluate și de alte colective, care să le aplice la situațiile lor specifice.

..și alta, de corectat

LA Combinatul petrochimic din Pitești, acțiunea de punere în valoare a potențialului creator al specialiștilor din serviciile funcționale a început bine dar, datorită unor evaluări nu îndeajuns fundamentate, ea a stagnat, situație care se prelungeste și în prezent. Considerăm că, prin aducerea corecturilor necesare soluției inițiale, ce s-a dovedit parțial neviabilă, se pot asigura condițiile rezolvării problemei la nivel corespunzător, așa cum sînt de altfel și celelalte realizări ale acestei puternice unități a industriei noastre chimice.

Concret, despre ce este vorba?

În urma studiului întreprins s-a ajuns la concluzia că 46 de ingineri și alți specialiști din serviciile funcționale să lucreze cel puțin jumătate din timpul lor de muncă în activitatea de proiectare. Dar, datorită faptului că proiectantul principal (Institutul de inginerie tehnologică și proiectări pentru industria chimică) a apreciat ca fiind apți pentru acest gen de activitate doar 7 din acești specialiști, ceilalți 39 specialiști au fost constituiți în colective care să elaboreze diferite părți din documentația de o anumită specialitate, mai precis, întocmirea unor studii de organizare a producției și a muncii pe platformă. Adoptîndu-se această soluție de circumstanță, în fapt nu s-a ajuns la integrarea parțială a celor 39 de specialiști în activitatea de bază a combinatului, deoarece genul muncii ce o vor executa se confundă cu tipul de activitate care o depuneau și o depun în serviciile funcționale de care aparțin. Practic, nimic nu se schimbă nici pentru întreprindere, nici pentru respectivii specialiști. Se poate aprecia că studiul inițial întocmit a fost relativ superficial fundamentat, adoptîndu-se soluția facilă de a trece „în bloc” un număr mare de personal tehnico-ingineresc în activitatea de proiectare, fără a se ține seama în toate cazurile concrete de pregătirea reală a persoanelor respective, raportată la exigențele specifice ale muncii la planșetă. Dacă studiul respectiv ar fi avut mai multe variante de soluții, dintre care unele prevăzînd trecerea personalului menționat pentru a lucra parțial în secțiile de producție, el s-ar fi dovedit mai realist și, implicit, mai eficace. Soluția aceasta ne apare valabilă și în prezent, dar urgentarea aplicării sale depinde exclusiv de Combinatul petrochimic din Pitești, care trebuie să acționeze mai operativ și cu mai multă convingere în această direcție.

Într-un număr viitor al revistei, vom analiza modul cum decurge în întreprinderile respective acțiunea de utilizare a personalului auxiliar în activitatea direct productivă.

**I. SOARE
Gh. DRĂGHICI**

„RADIOGRAFIA“ COSTURILOR DE PRODUCȚIE ÎN SPRIJINUL EFICIENȚEI ECONOMICE

Ce relevă o analiză economico-financiară aprofundată
la întreprinderea „Electromagnetica“

ÎNȚEPRINDEREA „Electromagnetica“ a cunoscut o dezvoltare deosebit de dinamică. Numai în ultimii cinci ani ritmul mediu anual de creștere a producției globale a fost de peste 31%, al producției marfă de 28%, iar cel al productivității muncii de peste 15%. În aceeași perioadă, beneficiul a înregistrat o creștere medie anuală de peste 50% în timp ce valoarea medie a fondurilor fixe a crescut numai cu 10% și numărul mediu scriptic de personal cu 8,9%. Într-o formă grafică cițiva din indicatorii de producție și eficiență prezintă următoarele evoluții în dinamică față de anul 1972, luat ca bază de plecare (vezi graficul din pag. 8).

Potrivit datelor înscrise în grafic, valoarea producției marfă planificată pe anul 1977 arată o creștere de 140% față de anul 1972, în timp ce valoarea medie a fondurilor fixe, o creștere de numai 50%, ceea ce denotă că investițiile efectuate în ultimii ani au avut o eficiență ridicată. Sporirea eficienței este și mai evidentă însă dacă avem în vedere că beneficiul a crescut cu 252,5% față de 1972, devansând substanțial ritmul de creștere al volumului producției marfă.

Pe de altă parte, nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă a scăzut de la 720,8 lei/mie în anul 1972, la 616 lei/mie planificat pe anul 1977, sau 614,6 lei/mie dacă avem în vedere realizările efective din primele 7 luni ale anului 1977, cu toate că în perioada analizată au avut loc trei majorări generale ale retribuției muncii, precum și reasezarea prețurilor de producție sau de livrare, care — în cazul acestei unități — au condus la creșterea costurilor de producție.

Realizările înregistrate la 31 iulie a.c. confirmă, prin unii indicatori de plan, că întreprinderea „Electromagnetica“ își continuă drumul ascendent de pînă acum. Astfel, producția marfă, producția netă, productivitatea muncii, nivelul de cheltuieli la 1 000 lei producție marfă, impozitul pe circulația mărfurilor, și alți indicatori de plan au fost realizați în bune condițiuni. Modul cum au fost însă realizați alți indicatori de plan în prima jumătate a anului scoate în evidență și aspecte de rămîneri în urmă, unele cauzate de factori din afara unității, altele de existența unor neajunsuri și deficiențe în activitatea

- **Care sînt legăturile între obiectivele planului tehnic și eficiența economică ?**
- **De ce este necesară revizuirea permanentă a normelor de consum ?**
- **Cum trebuie să înțelegem și să tratăm problema consumurilor materiale ?**
- **Compensările valorice pot ascunde analizei economice aspecte negative**
- **Cum se poate ajunge la un nonsens economic: planificarea unor consumuri mai mari decît cele realizate în trecut, în condiții similare**
- **Un „inamic“ al costurilor — cheltuielile neproductive și neeconomice.**

proprie. Cumulat pe 7 luni se înregistrează o restanță în realizarea producției globale în prețuri curente de plan de 3,9%, a producției marfă vîndută și încasată de 4,1% și a beneficiului de 24,1%.

Studiul și analiza efectuate îndeosebi asupra neajunsurilor generate de factori interni au scos la iveală o serie de aspecte și deficiențe și au permis stabilirea de soluții pentru remedierea lor, precum și elaborarea unor programe de măsuri, unele aplicate, altele aflate în curs de aplicare. În cele ce urmează,

ne vom referi la acele aspecte care se regăsesc sub o formă sau alta și în activitatea altor unități și pentru eliminarea cărora se impun acțiuni ferme atît din partea colectivelor de muncă proprii, cît și a organelor ierarhic superioare.

Importanța îndeplinirii planului tehnic pentru rezultatele economice

UN PRIM ASPECT îl constituie nerealizarea în totalitate și la termenele planificate inițial a obiectivelor înscrise în planul tehnic. În anul 1976, dintr-un număr de 82 obiective privind asimilări de produse noi și îmbunătățiri tehnologice în execuția unor piese, repere, subansamble și produse, nu s-au realizat efectiv decît 59, restul de 23 fiind replanificate în anul 1977.

Deși în calculul de eficiență economică din planul tehnic nu s-au făcut referiri la reducerea costurilor de producție și la creșterea beneficiului, dacă se au în vedere numai cheltuielile indirecte cu caracter constant și relativ constant (amortizare, retribuții personal TESA, cheltuieli administrativ-gospodărești etc.) și rentabilitatea planificată pe anul 1977, la producția suplimentară de 53 milioane lei se putea obține o reducere relativă a costurilor cu circa 6 mil. lei, precum și un beneficiu suplimentar de peste 20 mil. lei. Iată deci cum nerealizarea în anul 1976 a unor obiective ale planului tehnic afectează direct producția și eficiența economică stabilite pentru anul 1977.

În memoriul la bilanțul contabil pe anul 1976 aceste nerealizări sînt explicate prin lipsa de capacitate la secțiile care trebuiau să execute prototipurile, durata mare a unor încercări, neasigurarea SDV-urilor și alte cauze care se traduc de fapt în deficiențe organizatorice, lipsă de colaborare între compartimentele de concepție și execuție, neurmărirea îndeplinirii sarcinilor la timp și în bune condițiuni de către fiecare colectiv și persoana care concurează — potrivit atribuțiilor de serviciu — la executarea obiectivelor de plan

tehnic, aprobarea cu ușurință a decalării termenelor de punere în fabricație a obiectivelor. Așa se explică trecerea în numeroase cazuri a 2—3 ani și chiar mai mult, până la asimilarea efectivă în fabricație a unor obiective privind tehnica nouă și a volumului mare de fonduri imobilizate în producția neterminată a planului tehnic.

Norme de consum — un instrument eficace de reducere a cheltuielilor materiale

UN ALT ASPECT cu consecințe importante asupra costurilor de producție și îndeosebi a cheltuielilor materiale îl constituie revizuirea și îmbunătățirea normelor de consum.

Hotărârile de partid, indicațiile secretarului general al partidului, precum și Legea nr. 14/1971, privind gospodărirea fondurilor fixe și aprovizionarea tehnico-materială, ca de altfel și alte acte normative — cum sînt legile de adoptare a planului național unic de dezvoltare economico-socială — prevăd obligativitatea revizuirii în fiecare an și ori de cîte ori este nevoie, a normelor de consum, în vederea îmbunătățirii lor corespunzător perfecționărilor aduse în dotarea tehnică și tehnologiile de fabricație; de asemenea, dispozițiile legale impun fundamentarea tehnico-economică a normelor și normativelor în raport de cele mai bune realizări obținute pe plan mondial în instalații, tehnologii și condiții similare.

Compartimentele de specialitate ale întreprinderii „Electromagnetica” revizuiesc în fiecare an normele de consum, dar această activitate nu se materializează în suficientă măsură prin îmbunătățiri efective ale acestora și reflectarea în reduceri de consumuri sau înlocuirea unor materiale scumpe și deficitare cu altele mai ieftine, care să asigure menținerea caracteristicilor tehnice funcționale și de rezistență ale produselor la care se utilizează. Cauza principală o constituie desfășurarea acțiunii de revizuire a consumurilor în condiții de campanie, la anumite perioade, cînd se pune problema fundamentării sarcinii de reducere a costurilor de producție sau cînd se dau dispoziții exprese, cum ar fi reducerea consumului de metal, combustibil etc., fără ca această activitate să aibă caracter de permanență.

Datorită acestui fapt normele de consum se găsesc de cele mai multe ori în neconcordanță cu nivelul planificat al cheltuielilor materiale la 1000 lei producție marfă, acțiunea de revizuire intensificîndu-se abia după începerea perioadei de plan. Consecința lipsei de concordanță apare la raportarea rezultatelor, la finele perioadei de plan, prin depășirea cheltuielilor la 1000 lei producție marfă deși normele de consum prezintă economii. Astfel, în anul 1976 cheltuielile materiale la 1000 lei producție marfă au fost depășite la întreprinderea „Electromagnetica” cu 19,4 lei/mie, din care 9 lei/mie pe seama depășirii costurilor unitare de producție, iar restul ca urmare a modificării structurii producției.

Realizarea cu economii a normelor de consum este influențată într-o oare-

care măsură și de caracterul sintetic al acestora, în sensul unei mari grupări (total metal, sau total laminate feroase), precum și a modului de recalculare a normelor în raport de structura producției executate. Raportarea consumului de metal total la volumul producției globale poate conduce la economii cantitative dar cu depășiri valorice, prin utilizarea în proporție mai mare a unor materiale cu prețuri superioare mediei planificate pe întreprindere. De asemenea, recalcularea consumului normat în raport de modificarea structurii producției, poate acoperi unele depășiri, așa cum rezultă din următoarele date comparative:

manoperă scăzută, poate prezenta justificări, prevalîndu-se de cauzele care au impus modificarea structurii, dar nu este justificat să raporteze îndeplinirea normelor în funcție de structura producției fabricate efectiv.

Implicațiile modificărilor structurii sortimentale

ÎN FAPT, însăși modificarea structurii constituie o abatere față de plan, iar influențele acesteia în realizarea in-

Anul 1976

Nr. crt.	Denumirea materialului normat	U/M	Necesar de consum pentru producția fabricată conform normei	Consum efectiv	Diferențe		
					3-5	4-5	
					Aprobată Recal.		
0	1	2	3	4	5	6	7
1.	Total metal	to	9798,8	9798,8	9681,9	-116,9	-116,9
2.	Laminate feroase	to	6245,6	6076,3	6043,9	-201,7	-32,4
3.	Materiale metalice	to	3553,2	3722,5	3638,0	+84,8	-84,5

Sem. I 1977

1.	Total metal	to	4767,1	4644,6	4590,6	-176,5	-54,0
2.	Laminate feroase	to	3155,9	2748,2	2723,9	-432,0	-24,3
3.	Materiale metalice	to	1611,2	1896,4	1866,7	+255,5	-29,7

În ambele perioade de raportare s-au realizat economii la total metal, atît față de normele aprobate, cît și față de cele recalculate. De altfel, în anul 1976 recalcularea a avut loc numai în ce privește defalcarea consumului de metal între laminate feroase și alte materiale metalice. Dar, în timp ce față de normele recalculate s-au raportat economii, atît la laminate feroase cît și la alte materiale metalice, față de normele aprobate rezultă o economie de 201,7 tone la laminate feroase și o depășire de 84,8 tone la alte materiale metalice în anul 1976 și o economie de 432 tone la laminate feroase, respectiv o depășire de 255,5 tone la alte materiale metalice în sem. I. 1977. Aceeași situație este și în cazul normelor de consum pe produs, care se prezintă tot sub formă grupată de total metal și laminate feroase, raportate la valoarea producției globale sau, în cazul centralelor telefonice la 1000 linii.

Cu toate că în darea de seamă au fost prezentate ambele variante de raportare a realizării normelor, întrucît față de planul recalculat au rezultat economii nu s-au mai făcut referiri la depășirile înregistrate față de normele aprobate. Opinia noastră este ca **raportarea să fie făcută în primul rînd față de normele aprobate, referirea la normele recalculate, urmînd să aibă numai un caracter de analiză și justificare a eventualelor depășiri sau economii.** Avem în vedere în acest sens faptul că, norma fiind exprimată în tone la milionul lei producție globală, unitatea trebuie să răspundă de modul în care a reușit să se încadreze în această normă. Dacă a executat produse cu grad scăzut de complexitate, respectiv produse care au încorporat materiale în cantități și valori mai mari și

indicatorilor economico-financiarilor nu conduc la recalcularea indicatorilor în cauză, ci numai la analiza cauzelor care au determinat această situație. Nicî nu s-ar putea afirma, de exemplu, că beneficiul planificat se recalculează în raport de structura producției fabricate.

În exemplul nostru, față de normele aprobate pe anul 1976 apare o economie de 201,7 tone la laminatele feroase și o depășire de 84,8 tone la materialele metalice, altele decît laminatele feroase. Dacă se are în vedere faptul că produsele și specificul de fabricație ale întreprinderii „Electromagnetica” impun consumuri substanțiale de metale neferoase (aluminiiu, cupru, zinc, bronz, plumb, cositor, alpaca, nichel) și chiar metale prețioase și rare (argint, aur, platină, seleniu, paladium etc.) ale căror prețuri de aprovizionare sînt cu mult superioare laminatelor feroase, rezultă că depășirile cantitative la celelalte metale nu pot fi compensate valoric cu economiile de la laminatele feroase.

În contextul prețurilor de aprovizionare menționate, rezultă că în timp ce economia de 202 tone laminate feroase a adus o influență valorică pozitivă asupra costurilor materiale de 1 412 mii lei ($201,7 \times 7000 = 1412$ mii lei), depășirea de 84,8 t la alte metale a influențat negativ costurile de producție cu 4 070 mii lei ($84,8 \times 48000 = 4070$ mii lei), rezultînd deci o depășire efectivă de 2 658 mii lei ($4070 - 1412 = 2658$ mii lei). Depășirea valorică este și mai mare în sem. I. 1977, întrucît cele 255,5

tone alte materiale metalice consumate în plus față de norma aprobată însumează 10 475 mij lei sau cu 7 450 mii lei mai mult decât valoarea celor 432 tone laminate feroase economisite (10 475 - 3 025 = 7 450 mii lei).

Se impune să subliniem că prin recalcularea normelor s-a ajuns în unele cazuri la stabilirea unor consumuri normale mai mari chiar decât realizările din anul precedent, ceea ce contravine prevederilor legale (HCM nr. 1 106/1959), potrivit cărora este interzisă planificarea unor norme mai mari decât consumurile specifice realizate în anul precedent, în condiții comparabile. Ne referim în special la produsele ale căror norme sînt determinate în raport de valoarea producției globale, deoarece modificarea structurii se reflectă atît în volumul producției, cît și în cantitățile de materiale consumate. Dacă se execută, de exemplu, în cantități mai mari sortimente cu caracteristici tehnice și funcționale superioare, acestea avînd de asemenea prețuri diferențiate, asigură un spor de producție globală care poate acoperi și eventualele consumuri suplimentare de materiale.

Prioritate introducerii progresului tehnic

PORNIND de la acest considerent și avînd în vedere sarcina permanentă de îmbunătățire a structurii producției prin asimilarea de produse noi cu performanțe superioare și consumuri reduse, normele aprobate pe anul de plan, în raport și de sarcinile date pentru modernizarea producției și a tehnologiilor de fabricație, nu este cazul să fie recalculat în vederea raportării.

Un alt aspect pe care-l prezintă unele norme de consum se referă la coeficientul în care se regăsește metalul consumat în produsul finit. În cazul laminatelor utilizate pentru confecționarea carcaselor sau altor piese este încă scăzut, situîndu-se între 65-80% în funcție de planul de croire și debitare întocmit după dimensiunea pieselor și a materialului. Dacă la un produs se execută o singură piesă din același material, pot

rămîne fișii, capete și straifuri mai mari decât în cazul mai multor piese care permit o croire combinată. În asemenea situații, părerea noastră este ca norma să fie stabilită prin acordarea unui coeficient maxim de 10-15% pierderi urmînd ca secția sau atelierul de debitare a materialelor să efectueze planuri proprii de croire, combinînd piesele ce se execută din același material, pentru toate produsele aflate în lucru.

Numai în cazuri extreme, dacă se demonstrează că nu există posibilități de combinare, să se prevadă eliberarea — cu acordul conducerii întreprinderii — a unor materiale (table sau bare întregi) în schimbul cantităților echivalente de fișii rămase neconsumate, urmînd ca acestea să fie avute în vedere la executarea altor produse în perioadele următoare.

În altă variantă, dacă după epuizarea tuturor soluțiilor de croire combinată rămîn fișii și capete de dimensiuni utilizabile ar fi necesară predarea acestora la o magazie anume constituită și sortarea lor pe feluri de materiale, caracteristici și dimensiuni urmînd ca eliberarea materialelor noi să fie condiționată de epuizarea fișiiilor și capetelor utilizabile din magazia respectivă.

Costurile de producție și rentabilitatea întreprinderii „Electromagnetica“ au fost influențate negativ de cheltuielile neproductive și neeconomice, care în anul 1976 au fost de 9,3 mil. lei, iar în primele 7 luni ale anului curent au ajuns la 12,8 mil. lei. Ponderea este deținută în anul 1976 de penalitățile suportate pentru nerespectarea disciplinei contractuale, iar în anul 1977 de dobînzile majorate pentru împrumuturi restante.

Și în legătură cu aceste cheltuieli sînt de subliniat unele probleme, cum este cazul neacoperirii cu contracte a întregii producții planificate a se executa, neprimirii la timp a unor materiale și altele, care constituie neajunsuri și ale altor organisme. Din analiză am reținut însă și unele neajunsuri care puteau fi preîntîmpinate printr-o organizare mai bună a producției și îndeosebi urmărirea îndeplinirii la timp a sarcinilor. Ne referim în primul rînd la imobilizările de mijloace circulante care au

generat dobînzii penalizatoare de peste 12 mil. lei numai în primele 7 luni ale anului în curs. S-au creat stocuri supra-normative de materiale și datorită faptului că unele din produsele noi n-au fost puse în fabricație la termenele planificate, astfel că materialele aprovizionate pentru acestea au rămas neconsumate.

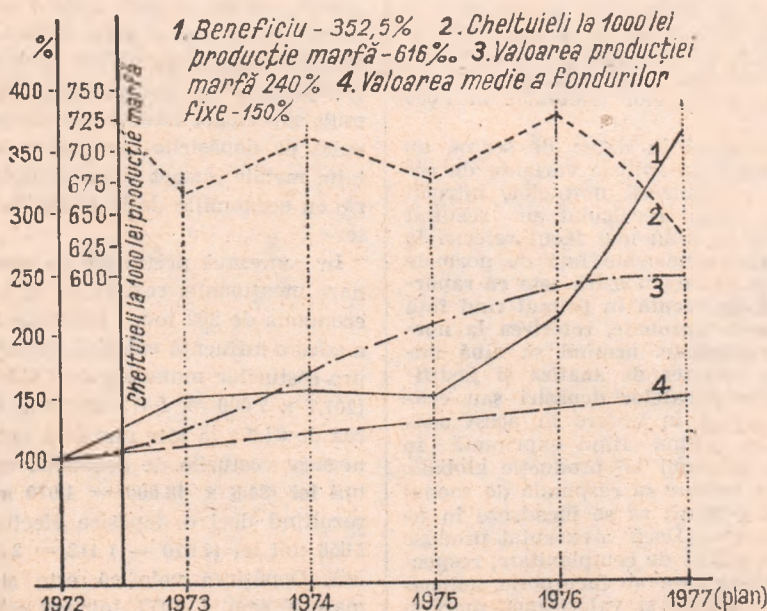
Datorită neacoperirii cu contracte a întregii producții marfă, au fost create imobilizări de produse finite prin executarea în anul 1976 a unor produse, în avans, în contul contractelor cu termene de livrare în anul 1977. În același timp, a reieșit că unitatea nu a fost în măsură să livreze la timp o mare parte din cantitățile contractate, achitînd penalizări de întîrziere numai în anul 1976 în sumă de 4,6 mil. lei. Volumul penalizărilor pretinse de Baza de aprovizionare și desfacere a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, ca principal beneficiar al unor produse la care obligațiile asumate prin contracte nu au fost respectate, este însă mult mai mare, ajungînd la 15 mil. lei din care 8,7 mil. lei se referă la contracte din anul 1975 și 6,3 mil. lei la contracte din anul 1976. Aceste pretenții ale clientului se află în curs de soluționare la organele de arbitraj.

Imobilizările în producția neterminată au atins, de asemenea, niveluri însemnate și aceasta din cauza lansării în fabricație a unor comenzi pentru semifabricate și produse finite ale căror termene de execuție nu sînt corelate cu durată normală a ciclurilor de fabricație. La această stare de lucruri negativă s-a ajuns și datorită faptului că nu s-a introdus un sistem mecanizat de urmărire a comenzilor pentru închiderea lor la termenele fixate, existînd cazuri de comenzi cu depășiri ale ciclului de fabricație de pînă la 600 de zile. De altfel, și în cazul unor materiale și produse finite aflate la terți pentru prelucrare sau ca exponate, au fost identificate poziții cu valori importante nelichidate de peste 6 luni de zile.

Pentru recuperarea restanțelor la indicatorii nerealizați, cît și îndeplinirea sarcinilor sporite ce revin unității pe perioadele următoare, apreciem că este necesar să se acorde prioritate soluționării tuturor problemelor privind introducerea progresului tehnic, elaborarea de programe și prelucrarea automată a datelor privind stabilirea necesarului de aprovizionat, urmărirea consumurilor, situația stocurilor, urmărirea contractelor încheiate cu terții și a comenzilor lansate pentru producția proprie.

De asemenea, o atenție sporită trebuie dată organizării și exercitării controlului financiar preventiv și a controlului ierarhic operativ curent. Numai prin exercitarea cu toată răspunderea de către persoanele cu funcție de conducere a unui control exigent asupra îndeplinirii atribuțiilor de serviciu de către personalul în subordine și introducerea unui regim de ordine și disciplină în toate compartimentele de activitate ale unității se pot crea condiții de prevenire a deficiențelor și neajunsurilor de natura celor exemplificate și se poate obține de întreprinderea „Electromagnetica“ o creștere substanțială a eficienței economice.

Emil CIOFLAN



MARCA DE CALITATE —

stimulent pentru realizarea unor produse la nivelul celor mai bune performanțe mondiale

ASIGURAREA și îmbunătățirea calității produselor constituie unul din aspectele fundamentale ale dezvoltării industriale contemporane. De la preocupări localizate în trecut la nivelul unei întreprinderi sau unui grup de întreprinderi, realizarea unor produse de calitate superioară a devenit astăzi o problemă de interes național, cu profunde implicații în relațiile economice internaționale.

După cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „și în acest

an, o problemă centrală a activității noastre economice continuă să fie lupta pentru ridicarea calității tuturor produselor. În acest scop, ministerele și întreprinderile trebuie să ia măsuri energice pentru respectarea disciplinei tehnologice, lichidarea oricăror derogări de la normele de calitate, organizarea unei asistențe tehnice de înaltă competență în toate schimburile de producție, creșterea răspunderii tuturor oamenilor muncii în executarea ireproșabilă a fiecărui produs”.

UN MIJLOC IMPORTANT de asigurare a calității și de întărire a răspunderii producătorilor pentru calitatea produselor îl constituie modalitățile, instituționalizate pe plan național în diferite țări, ca și pe plan internațional, pentru certificarea calității produselor. Organismele însărcinate cu planificarea, controlul și certificarea calității produselor folosesc, ca un instrument al sistemului de asigurare a calității, normele tehnice care reglementează caracteristicile produselor și metodele unitare sau reproductibile de analiză și control, creînd astfel posibilitatea stabilirii și comparării acestor caracteristici, respectiv a calității.

Legea calității produselor și serviciilor (nr. 7/1977) prevede obligativitatea ca produsele să fie livrate numai însoțite de un **certificat de calitate** (sau alt document de certificare a calității), care să ateste, sub semnătura conducătorului întreprinderii și a șefului compartimentelor C.T.C., conformitatea caracteristicilor produsului cu documentația tehnică de execuție. În acest fel — întrucît eliberarea certificatului se face pe baza unor verificări și probe efectuate de organele tehnice de specialitate — cumpărătorul beneficiază de **garanția producătorului asupra calității produselor livrate**. Protecția consumatorului bunurilor de larg consum este asigurată prin **certificatul de garanție**, în cazul produselor de folosință îndelungată — sau în cazul celorlalte produse, prin **documentele de certificare a calității** eliberate de producător la livrarea cu ridicata către unitatea de comerț. Aceste modalități de certificare a calității produselor au fost reglementate încă prin Decretul nr. 282/1973.

Elementul nou pe care îl promovează legea constă în instituirea „mărcii de calitate”, în scopul de a stimula fabricarea unor produse de calitate superioară, cu un înalt grad de competitivitate.

MARCA DE CALITATE este un semn (simbol) care se aplică pe produse de calitate superioară și prin care se atestă, sub controlul unui organ specializat, că ele posedă caracteristici la nivel tehnic mondial sau chiar superioare acestuia — caracteristici definite într-o documentație tehnică recunoscută ca asigurînd acest

● Modalități de certificare a calității ● Marca de calitate, factor de creștere a competitivității produselor românești ● Necesitatea adecvării caracteristicilor de calitate ale produselor la nevoile reale de consum ● Măsuri organizatorice pentru asigurarea prestigiului mărcii de calitate

nivel, de către respectivul organ de control. Acest organ trebuie să fie o autoritate independentă, reprezentînd toate părțile interesate și care să vegheze cu imparțialitate la respectarea strictă a regulilor din acest domeniu.

Sistemul mărcii de calitate este instituționalizat prin lege în aproape toate țările socialiste, simbolul corespunzător acordîndu-se produselor care, prin indicatorii lor tehnico-economici, corespund celor mai bune modele din lume sau chiar le depășesc și care răspund condițiilor actuale ale științei și tehnicii; promovarea calității, în scopul creșterii eficienței economice și largirii exportului, se realizează și prin cointeressarea personalului ce contribuie la realizarea produselor pe care se aplică acest simbol. Astfel, s-a constatat o creștere a interesului beneficiarilor interni și externi pentru obținerea produselor atestate cu marcă, deoarece garanția executării acestora la nivel calitativ mondial asigură o eficiență economică superioară la utilizator. Aceasta stimulează continuu creșterea preocupării unităților industriale pentru ridicarea calității produselor.

În majoritatea țărilor capitaliste, aplicarea mărcii de calitate, care poartă denumirea de „marcă de conformitate” cu normele și alte reglementări tehnice, este de asemenea reglementată prin lege; semnul de calitate reprezintă un mijloc deosebit de eficace pentru a face reclamă produsului respectiv, mărindu-i în același timp posibilitatea de export prin creșterea competitivității sale.

Reglementările elaborate în unele țări cu practică îndelungată în aplicarea mărcii de calitate (Franța, U.R.S.S., R.D. Germană, Japonia ș.a.) — de a căror respectare sint legate atît succesul funcționării sistemului cit și posibilitatea recunoașterii internaționale a mărcii de calitate — au

fost preluate, într-o formă generalizată și sintetizată, de către organisme internaționale specializate. Printre principiile care guvernează această materie, merită să fie amintite cele referitoare la condițiile de acordare a mărcii de calitate, ca și obligația ca aceasta să fie folosită pentru a garanta numai calitatea prevăzută în documentația tehnică recunoscută de organul național ce administrează marca și numai pe baza unei licențe sau unui certificat de marcă eliberat de același organ, investit și cu dreptul de control asupra modului cum se respectă reglementările care au stat la baza dreptului de marcă.

ESTE CERT că introducerea și în România a sistemului mărcii de calitate va contribui în mare măsură la ridicarea în continuare a calității produselor industriei noastre. Potrivit Legii nr. 7/1977, recunoașterea produselor cu marcă de calitate se face după simbolul aplicat pe aceste produse sau pe ambalajul lor. Acest semn trebuie să fie semnificativ și cunoscut de cît mai mulți cumpărători din țară și străinătate. Urmează ca și pentru marca de calitate românească să se stabilească un simbol grafic, care să fie înregistrat la organismele interne și internaționale și apoi popularizat în țară și peste hotare. Beneficiarii vor avea, deci, posibilitatea să aleagă produsele de o calitate corespunzătoare nevoilor lor: fie la nivelul calitativ al celor mai bune performanțe din țară sau pe plan mondial, atestate prin simbolul mărcii de calitate; fie la un nivel calitativ obișnuit, atestate prin certificatul de calitate, buletinul de analiză sau alt document de certificare. Este normală această distincție, deoarece nu în toate cazurile destinația concretă pe care beneficiarul o dă produselor reclamă ca acestea să fie la nivelul celor mai înalte performanțe tehnice. Dimpotrivă, s-ar putea — de exemplu — ca un grad de puritate a unei substanțe chimice, corespunzător nivelului maxim obținut pe plan mondial, să fie expresia unui efort inutil, atît timp cît beneficiarul este obligat în cadrul procesului său tehnologic să utilizeze produsul respectiv cu un grad de puritate mai scăzut, într-un anumit amestec etc. De aceea, dacă se are în vedere și faptul că obținerea unui produs cu marcă presupune un efort productiv mai mare, în general costuri mai ridicate, rezultă că sub aspect economic și tehnic nu este justificat ca întreaga

producție să fie la nivelul performanței maxime. În schimb, **adecvarea caracteristicilor de calitate ale produselor la nevoile reale de consum**, în cadrul unor nivele diferite de calitate — produse cu marcă, produse cu certificat de calitate etc. — reprezintă o modalitate de natură să asigure satisfacerea optimă a cerințelor sociale. De asemenea, circulația produselor marcate va stimula creșterea exigențelor și interesului pentru cele de calitate superioară, produsele atestate având indicatori de calitate ridicați, efecte economice sporite. Totodată, instituționalizarea mărcii de calitate va crea și posibilitatea de a se planifica produsele de calitate superioară și de a se urmări cu precizie evoluția acestui parametru. Toate acestea vor conduce la **creșterea competitivității produselor românești pe piața externă**, cunoscut fiind că atestarea unui produs prin marcă de calitate stimulează interesul importatorilor străini și creează baza legală pentru recunoașterea calității acestor produse. În plus, se elimină și o serie de formalități costisitoare în derularea exportului, legate de barierele tehnice practicate de unele țări în comerțul internațional.

INTRODUCEREA mărcii de calitate presupune însă unele măsuri organizatorice care să asigure, încă de la început, succesul acțiunii. Un prim element îl constituie existența unui organ național care, gestionând sistemul mărcii de calitate, să acorde dreptul de aplicare a acestuia pe produse.

În vederea asigurării unui caracter obiectiv al testelor ce se fac asupra produsului pentru care s-a cerut dreptul de

aplicare a mărcii de calitate, în toate țările în care se practică asemenea sisteme există **laboratoare autorizate**, dotate cu bază tehnico-materială capabilă să asigure precizia rezultatelor și încercărilor, ca și reproducibilitatea acestora. Ele aparțin unor astfel de unități (ministere, institute de cercetare, inspecții specializate ale statului), care, în raport cu poziția lor față de producător și beneficiar, pot asigura obiectivitatea necesară pentru efectuarea unei analize rigurose științifice a condițiilor de eliberare a certificatului de marcă.

Numai în cazuri excepționale se admit și laboratoare ale unităților producătoare, supuse însă unui control sever al organului de stat care gestionează sistemul de atestare respectiv. Pentru ca rezultatele încercărilor să poată fi recunoscute și de întreprinderi din afara granițelor țării, este necesar ca aceste laboratoare să îndeplinească condițiile recomandate de organizațiile și organismele internaționale specializate, inclusiv în ce privește folosirea metodelor de analize și încercări cu valoare confirmată.

O deosebită importanță în asigurarea prestigiului mărcii de calitate pe plan internațional prezintă protecția acesteia împotriva abuzurilor. Este esențial, pentru asigurarea succesului unei asemenea acțiuni, ca beneficiarul sau consumatorul să fie convinși de concordanța deplină între calitatea normată prin certificatul de marcă și calitatea reală a produselor purtând simbolul mărcii. De aceea, în toate țările care aplică asemenea sistem de protecția mărcii de calitate este asigurată de stat. În mod similar, la noi, Legea calității produselor și serviciilor prevede că Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, ministerele și celelalte organe centrale sînt obligate să controleze respectarea de către unități a cerințelor legale

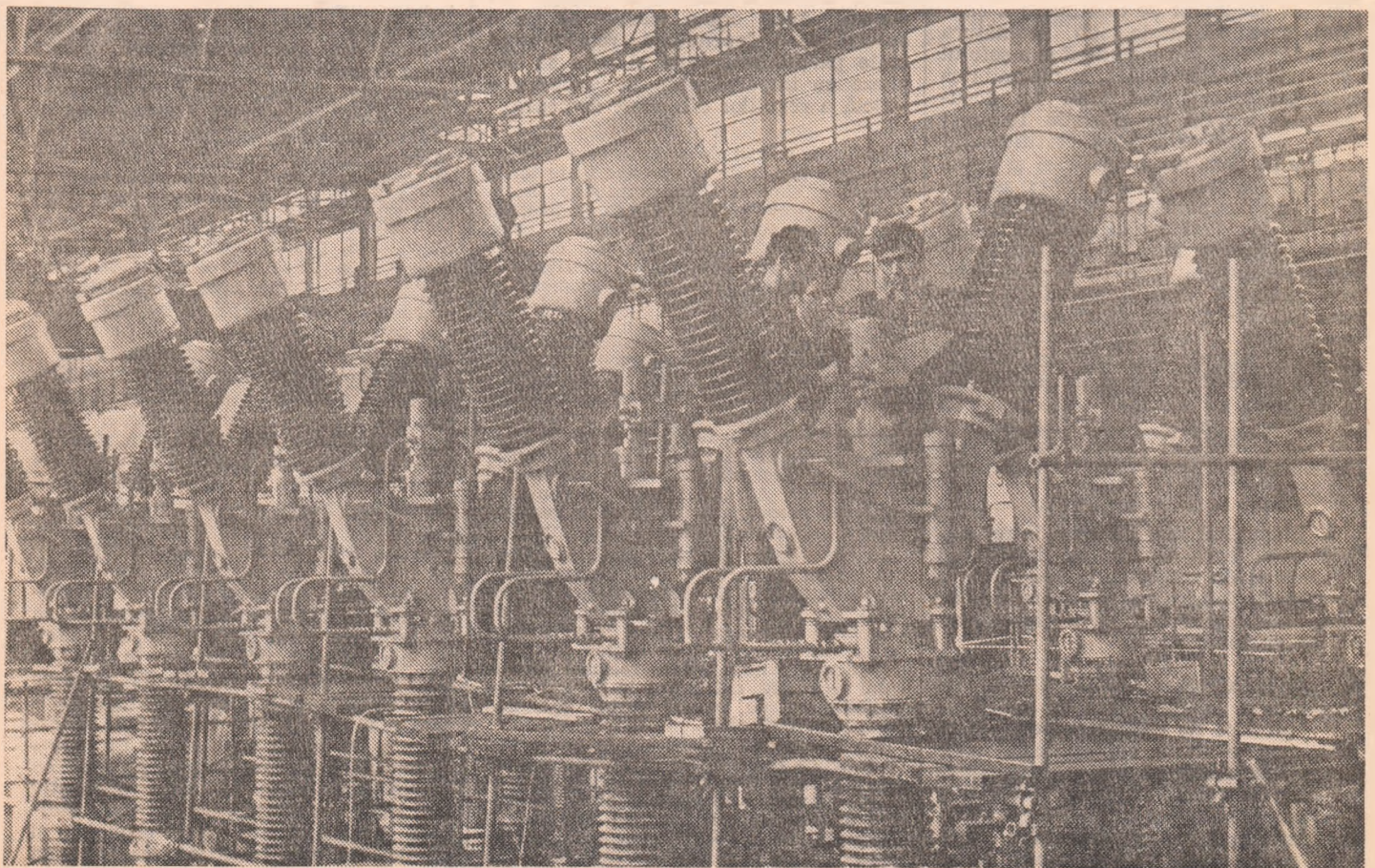
privind aplicarea mărcii de calitate. Dacă un produs nu se încadrează în prevederile certificatului de marcă, ori dacă performanțele sale tehnico-economice devin cu timpul inferioare celor ale produselor similare realizate în țară sau pe plan mondial, este necesar să se retragă dreptul de aplicare a mărcii de calitate; unitatea producătoare va trebui să suporte daunele pe care le-a provocat, inclusiv prin prejudiciile aduse prestigiului mărcii de calitate românești.

Fără îndoială că dotarea tehnică modernă a industriei noastre, progresele marcante ale cercetării și proiectării autohtone în cîmpul revoluției tehnico-științifice, pricepera și mindria profesională a oamenilor muncii, posibilitățile de care întreprinderile dispun pentru stimularea morală și materială a acestora vor fi pe deplin fructificate pentru ca, așa cum cere partidul, așa cum cer interesele economiei naționale, ale întregului popor, calitatea înaltă să devină un atribut al tuturor produselor noastre.

dr. Mihai CONSTANTINESCU
consilier în Consiliul Legislativ

Alexandru CORDAȘEVSKI
inspector General în Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor

Eugen GĂRNEȚU
consilier juridic șef al I.G.S.C.C.P.



„Electroputere“ — Craiova, aspect dintr-o secție de fabricație

Județul Vrancea

ROADELE POLITICII PARTIDULUI DE REPARTIZARE ECHILIBRATĂ ÎN TERITORIU A FORȚELOR DE PRODUCȚIE

Simion DOBROVICI

prim-secretar al Comitetului județean Vrancea al P.C.R.

A 33-A ANIVERSARE a actului istoric de la 23 August a prilejuit un insuflețitor bilanț al marilor succese pe care poporul român le-a dobândit în dezvoltarea economică și socială a țării. Înscris organic în acest proces de înflorire, județul Vrancea a cunoscut o creștere continuă, cantitativă și calitativă a potențialului său economic, transformându-se tot mai mult dintr-un județ agrar-industrial într-unul industrial-agrar, cu imense posibilități de progres multilateral.

Principalul indicator ce caracterizează această evoluție este producția globală industrială. Dacă în anul 1968, aceasta nu depășea 1,6 miliarde de lei, la finele cincinalului trecut ea a reprezentat peste 4,2 miliarde, a ajuns în prezent la aproape 5 miliarde și jumătate și, după cum este cunoscut, curbă ei rapid ascendentă trebuie să atingă, în anul 1980, cota de 10 miliarde de lei.

Aportul hotărîtor al ramurilor de vîrf

CREȘTEREA producției globale industriale s-a realizat cu deosebire în anumite ramuri, de exemplu construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor, care în acest an realizează un volum egal cu peste 600 milioane de lei, față de numai 43 milioane în anul 1968; de asemenea, în industria chimică, unde sporul este de peste 5 ori. O însemnată dezvoltare au cunoscut și industria materialelor de construcții, industria ușoară (mai ales cea a confecțiilor) ș.a. Semnificativ este faptul că atingerea nivelului de 10 miliarde de lei în ultimul an al acestui cincinal se va obține în cea mai mare parte prin creșterea producției în aceste ramuri importante prin contribuția lor la înzestrarea economiei naționale, la valorificarea superioară a resurselor naturale și de forță de muncă, la satisfacerea nevoilor de consum ale populației.

Evoluția ritmului anual al dezvoltării industriale oglindește creșterea rapidă a volumului de investiții alocat economiei județului, precum și preocupările colectivelor din întreprinderi pentru transpunerea în practică a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R., a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu privind valorificarea superioară a resurselor de mărire a productivității muncii. Astfel, pînă în 1970 această dezvoltare s-a realizat într-un ritm mediu anual de 7,4%, pentru ca în perioada 1971—1975 el să reprezinte 15,5%, iar în acest an 19,7%.

O astfel de dinamică ilustrează fermitatea cu care partidul și statul nostru înfăptuiesc orientarea fundamentală, de creștere accelerată a potențialului economic — și în primul rînd industrial — în județele mai puțin dezvoltate din acest punct de vedere.

Dublarea volumului de investiții de la un cincinal la altul (în 1966—1970, peste 2,6 miliarde de lei; în 1971—1975,

aproape 5 miliarde; prevederi pe 1976 1980 — peste 10 miliarde) a asigurat construirea unor importante capacități de producție, modernizarea și dezvoltarea altora. Astfel, în decursul ultimelor două cincinale, în Focșani, în alte orașe și în diferite comune din județ au fost puse în funcțiune numeroase obiective, printre care: întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare, fabrica de plăci fibrolemnoase din cadrul Combinatului de prelucrare a lemnului, o fabrică de produse din beton celular autoclavit, o fabrică de produse ceramice, o secție de producție a acizilor grași și sintetici distilați, secțiile de coniac, vermut și vin spumos ale întreprinderii viei și vinului, centre de vinificație și depozitare, fabrica de pâine și cea de produse lactate, întreprinderea de producere a nutrețurilor combinate, complexe pentru creșterea porcilor, un abator și multe altele. Din programul de investiții al actualului cincinal, numai în perioada ce s-a scurs din acest an au intrat în producție fabrica de mase plastice, filatura de lînă pieptănată, fabrica de tricotaje Focșani, secția de tuburi pre-comprimate de la Doaga ș.a.

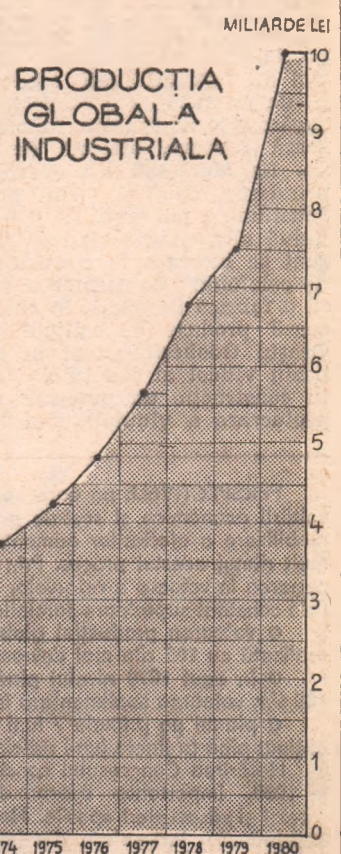
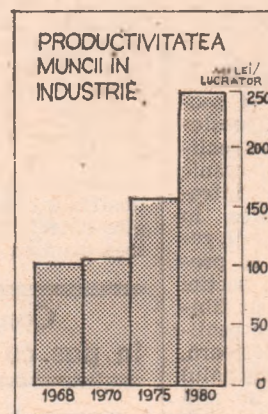
În afara capacităților de producție industrială și agro-zootehnică au fost date în folosință un număr însemnat de obiective de interes social, care au

contribuit la îmbunătățirea condițiilor de trai ale populației.

Acționînd pentru materializarea fondurilor de investiții, oamenii muncii din județul Vrancea și-au mobilizat forțele pentru folosirea intensivă a capacităților de producție existente, pe seama căreia se vor obține peste 35% din valoarea de 10 miliarde de lei producție globală prevăzută pentru anul 1980.

Creșterea volumului activităților industriale a determinat un proces treptat de schimbare a ocupației unui număr important de oameni ai muncii, care s-au deplasat din agricultură în sfera industrială, calificîndu-se în diferite meserii — mai ales în construcții, industria ușoară și alimentară, fapt care a făcut ca în această etapă numărul celor ocupați în industrie și construcții să se dubleze, în unele subramuri sporurile fiind și mai mari; față de anul 1968, totalul personalului angajat reprezintă în prezent 180%, proporția muncitorilor fiind de 85%.

Au loc profunde mutații calitative,



exprimate prin larga participare a oamenilor muncii la conducere, întărirea responsabilității, a spiritului de disciplină, organizarea superioară a producției și a muncii, creșterea calificării cadrelor de toate categoriile, îmbunătățirea condițiilor tehnice de realizare a producției — ceea ce ridică la cote mereu superioare productivitatea muncii. Actuala structură a lucrătorilor din industrie se caracterizează prin proporția însemnată a muncitorilor cu calificare și cu înaltă calificare, prin apariția unor meserii care în trecut nu existau: strungar, matrișer, operator, tricoteur, confecționar ș.a., prin creșterea numărului maștrilor și al personalului tehnico-ingineresc. Industria Vrancei dispune astfel de un puternic detașament de oameni ai muncii, care participă cu înflăcărare la înflorirea județului nostru și a întregii patrii.

O dezvoltare în teritoriu echilibrată

ÎN PROCESUL dezvoltării economico-sociale a județului o atenție deosebită a fost acordată repartizării cât mai echilibrată a industriei și a celorlalte activități economice, astfel încât toate orașele județului să se poată dezvolta armonios, să atragă în producție forța de muncă disponibilă. În anul înființării județului, cu excepția orașului Mărășești, care avea o întreprindere chimică, celelalte orașe — Adjud, Odobești, Panciu — erau prin excelență localități urbane cu un pronunțat caracter agricol. Politica înțeleaptă a partidului de dezvoltare industrială și de repartizare rațională a forțelor de producție a schimbat radical această situație. La Adjud, pe lângă complexul C.F.R. au apărut unități ale industriei mobile și materialelor de construcții, ale căror produse sînt apreciate în multe alte județe; tot aici au fost înființate ateliere și secții de producție ale cooperăției meșteșugărești și de consum, în care se realizează covoare, articole de uz casnic ș.a. La Mărășești s-a dezvoltat întreprinderea chimică prin punerea în funcțiune a noi secții de detergenți, gelatină alimentară și altele, iar în prezent se lucrează la construirea secției de colofoniu; de asemenea a luat ființă o fabrică de sticlă, în care se realizează produse de calitate superioară. Orașul Odobești, situat în principalul bazin viticol al județului (aici se află în construcție un puternic centru de prelucrare a vinului), și-a lărgit pro-

filul industrial prin intrarea în funcțiune a unei fabrici de materiale de construcții. Orașul Panciu este sediul mai multor unități ale industriei alimentare și ale cooperăției meșteșugărești și de consum, care valorifică materii prime existente în zonă.

Analizînd modul în care este distribuită industria în principalele centre din județ și ținînd seama de configurația acestuia, putem spune că exceptînd municipiul Focșani, care dispune în prezent și de o unitate din ramura construcțiilor de mașini — toate celelalte orașe au întreprinderi și secții de producție din ramurile care constituie un specific al Vrancei: exploatarea și prelucrare lemnului, confecții industrie alimentară, materiale de construcții.

Conform prevederilor actualului plan cincinal, acțiunea de dezvoltare industrială a acestor centre va continua. În acest an a început la Adjud construirea celui mai mare obiectiv economic din județ — combinatul de celuloză și hirtie, cu o valoare de investiție de cîteva miliarde lei. Importante obiective economice se vor mai construi în orașele Panciu, Odobești și Mărășești. Totodată, comitetul județean de partid se preocupă ca încă de pe acum să se amplaseze o seamă de obiective în comunele ce urmează să devină centre urbane, unde secțiilor de producție industrială deja apărute li se vor adăuga alte obiective care să le mărească zestrea economică.

Condițiile de viață în pas cu creșterea economică

DEZVOLTAREA INDUSTRIALĂ a influențat pozitiv viața socială a vrîn-

PERSPECTIVELE pe care hotărîrile Congresului al XI-lea al P.C.R. le-au deschis dezvoltării economice și sociale accelerate a județului Vrancea au determinat o puternică mobilizare a eforturilor oamenilor muncii din industria județului pentru a grăbi și mai mult ritmul acestui proces. Prin folosirea mai rațională a capacităților de producție și punerea în valoare a rezervelor de creștere a productivității muncii au fost obținute rezultate constant superioare sarcinilor de plan:

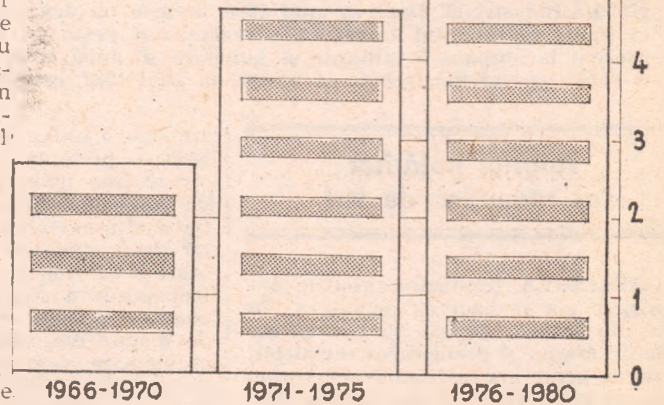
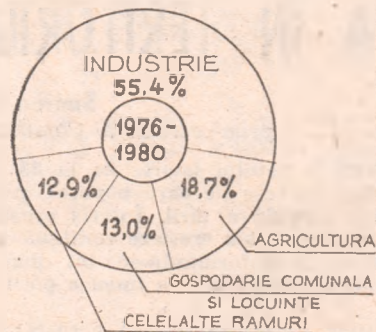
- valoarea producției globale industriale prevăzută pe cincinalul 1971-1975 a fost realizată cu 105 zile mai devreme, ceea ce a permis depășirea ei cu 1,4 miliarde de lei;
- în anul 1976 nivelul planificat al acestui indicator a fost realizat în proporție de 103,6%, valoarea suplimentară însumînd 162,4 milioane de lei;
- planul pe primele 7 luni din 1977 a fost îndeplinit la 27 iulie, plusul de producție obținut pînă la finele lunii ridicîndu-se la 50 milioane de lei.

Hotărîrea Congresului consilierilor oamenilor muncii de a se realiza suplimentar, pînă în 1980, importante sporuri de producție pune și în fața industriei din Vrancea sarcini și răspunderi sporite. Hotărîte să le îndeplinească în mod exemplar, colectivele întreprinderilor industriale din județ s-au angajat să depășească prevederile actualului cincinal cu 4%, ceea ce va însemna o producție globală în plus de 1,3 miliarde de lei.

INVESTIȚII TOTAL JUDEȚ

MILIARDE LEI

REPARTIZAREA INVESTIȚIILOR PE RAMURI.



cenilor, făcînd ca în orașele și comunele unde au fost amplasate obiective economice să se îmbunătățească simțitor condițiile de muncă și de trai. Un prim efect este acela că populația urbană a crescut de la 69 mii în 1968, la peste 101 mii în prezent. Numai municipiul Focșani a înregistrat o creștere de peste 15 mii de locuitori. Au fost date în folosință, în această perioadă, peste 12 mii de apartamente. Orașele și comunele au fost inezstrate cu o seamă de dotări social-culturale: peste 300 de săli de clasă, grădinițe, creșe și case de copii cu peste 1 600 de locuri, spitale și dispensare, cămine și case de cultură, unități turistice. Au fost electrificate peste 100 de sate. Suprafața unităților comerciale s-a dublat: volumul mărfurilor ce se desfac prin comerțul cu amănuntul reprezintă, la nivelul anului 1977, aproape 1,9 miliarde lei față de numai un miliard în 1968, ritmul mediu anual de creștere în acest interval fiind de 7,9%. În toate orașele județului s-au întreprins măsuri energice de sistematizare, gospodărire și înfrumusețare: au fost asfaltate sute de kilometri de străzi, s-au amenajat spații verzi, locuri de agrement, s-a dezvoltat turismul.

Pentru a ilustra perspectivele ridi-

(Continuare în pag. 32)

Opiniile consumatorului

FORMA DE COMERȚ, UN FACTOR DE FOND AL EFICIENȚEI ECONOMICE ȘI SOCIALE

CREȘTEREA în ritmuri înalte a produsului social și a venitului național, și pe această bază, a veniturilor populației determină sporirea rapidă și diversificarea amplă a ofertei și a cererii de mărfuri destinate consumului de către populație. Acest fenomen — semnificativ pentru orientările, ritmurile și proporțiile dezvoltării noastre economice și sociale — se reflectă și în programele speciale de ridicare a nivelului de trai elaborate de partidul nostru, care presupun dezvoltarea și modernizarea rapidă a activității comerciale. Dacă în 1975 vânzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist către populație au fost de 140,8 miliarde de lei, se prevede ca în 1980 volumul lor să însumeze 215 miliarde de lei, respectiv cv. 52,1 la sută mai mult.

Corespunzător mutațiilor ce au și vor avea loc în sfera producției și a consumului, determinate de revoluția tehnico-științifică și diversificarea producției, îndepărtarea producției de locul de consum, creșterea și modificarea structurii consumului, accentuarea procesului de urbanizare și restrângerea autoconsumului, dezvoltarea rapidă a turismului, modificarea obiceiurilor de consum și de cumpărare ale populației — au apărut, s-au extins și perfecționat continuu noi tehnici și procedee de comercializare a mărfurilor care — comparativ cu formele tradiționale, contribuie la o mai bună și mai rapidă servire a consumatorilor, creșterea eficienței economice și sociale a unităților comerciale.

ÎN DECURSUL celor 30 de ani de comerț socialist din țara noastră, paralel cu dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale s-au introdus treptat variate forme de vânzare a mărfurilor: autoservirea, alegerea liberă a produselor de către cumpărător (autoservirea asistată), televinzarea, case de comenzi, comerțul prin poștă, vânzarea pe baze de modele, automagazinele, automatele comerciale etc. Concomitent, dar într-un ritm mai rapid decât creșterea volumului desfacerilor se lărgiște gama serviciilor anterioare, simultane sau posterioare vânzării mărfurilor (demonstrații practice, parăzi ale modei, transportul și instalarea mărfurilor la domiciliul cumpărătorului, organizarea de terenuri pentru parcare auto pe lângă marile unități comerciale etc.) — atribute ale comerțului modern, menite a promova vânzările și a ridica nivelul servirii consumatorilor.

Extinderea și perfecționarea continuă a acestor forme moderne de comercializare, îndeosebi autoservirea și alegerea liberă a produselor, sînt reclamate nu numai de avantajul pe care acestea le prezintă pentru cumpărător (scurtarea timpului pentru efectuarea unei cumpărături cu circa 50—70%, accesul nemijlocit la fondul de marfă etc.), ci și de faptul că asigură creșterea volumului vânzărilor într-un ritm mai accentuat decât cea a suprafețelor comerciale și a numărului de personal comercial, deci o sporire substanțială a eficienței acestor activități. Astfel, în perioada 1965—1975, în timp ce volumul vânzărilor de mărfuri a crescut cu 509%, numărul unităților comerciale a sporit cu circa 33%, iar al personalului comercial cu circa 68%, ceea ce denotă o folosire mult mai intensivă a spațiilor comerciale, creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor, în bună măsură datorate și extinderii formelor moderne de vânzare.

Extinderea formelor de alegere liberă a mărfurilor

INTRODUSĂ ÎN ȚARA NOASTRĂ în urmă cu aproape două decenii (1959)

● Cum vom etala cele peste 200 000 de produse și sortimente ce se vînd în prezent în rețeaua noastră comercială ?

● Cum poate fi redus timpul destinat cumpărăturilor cu peste 50 la sută ?

● Utilizarea paletizării pînă la punerea în vînzare, unul dintre mijloacele cele mai eficiente de reducere a cheltuielilor comerciale

● Vînzarea pe bază de modele, una din modalitățile de reducere substanțială a cheltuielilor de circulație

● De ce producția industrială a „meniurilor complete“ a rămas în stadiul de exponat ?

● Perfecționarea logisticii comerciale — o premisă esențială pentru extinderea autoservirii

● Formele moderne de vînzare în realizarea funcției educative a comerțului

autoservirea cuprindea, la sfîrșitul anului trecut, 3 091 de magazine alimentare și nealimentare și 2 185 de unități ale alimentației publice (cu o suprafață utilă totală de aproape 1,1 milioane mp) — de 21 ori mai multe decât în 1962. Totuși, față de eficiența acestei forme de vînzare, de evoluția cerințelor populației și de rezultatele obținute în alte țări, **considerăm că autoservirea are multiple rezerve de creștere alit extensivă, cit și intensivă.**

Este drept că de la o țară la alta, specificul modului de viață, obiceiurile de consum și alte caracteristici determină mari variații ale gradului de extindere a autoservirii. În comerțul alimentar, de pildă, care este cel mai adecvat acestei forme, autoservirea deține — din totalul vânzărilor de mărfuri — circa 90% în Suedia și R.F. Germania, 80% în Ungaria, 75% în Statele Unite, dar numai 10% în Italia, Spania, Iugoslavia etc. La noi, nivelul atins este de 20—30% (din păcate nu se practică o modalitate certă de evidență a acestui indicator). În rețeaua noastră de magazine alimentare autoservirea ocupă o pondere de 14,5% din numărul total de unități și 40% din suprafața comercială utilă totală (față de 48%, respectiv 75% în R. P. Ungară), proporția fiind însă considerabil superioară în cazul magazinelor alimentare generale și al băcăniilor, care se pretează cel mai bine la această formă de desfacere: 32,3% ca număr, 63,3% ca suprafață (în sistemul Ministerului Comerțului Interior — 38%, respectiv 73%).

Din cele circa 5 300 de magazine și unități de alimentație publică cu autoservire existente în țara noastră la începutul acestui an 3 794 funcționează în sistemul Ministerului Comerțului Interior, ceea ce reprezintă circa 70% din total, deși Ministerul Comerțului Interior are o pondere de numai circa 33% în numărul unităților comerciale. La acestea se mai adaugă un număr însemnat de raioane (de încălțăminte, articole pentru copii etc.) cu autoservire, care funcționează în cadrul magazinelor universale sau generale.

Ce arată o cercetare în rețeaua Capitalei

ÎN CAPITALĂ după cum rezultă din tabelul nr. 1 autoservirea deține, la începutul anului 8,53% din numărul total de magazine și circa 27% din totalul suprafeței comerciale utile. Pe totalul sistemului M.C.I. aceiași indicatori sînt de 10,9%, respectiv 28,3%. De unde concluzia că în Capitală — dacă facem abstracție de mărimea unităților — situația magazinelor cu autoservire este mai modestă decît media pe țară.

În domeniul alimentației publice, aparent, situația autoservirii este mai bună decît în celelalte sectoare de activitate comercială. Unitățile cu autoservire, cu și fără linie, din sistemul Ministerului Comerțului Interior reprezintă 40,95% din numărul total de unități, deținînd 36,04% din suprafața comercială utilă. Dacă ne referim însă numai la unitățile cu linie de autoservire, atunci acești indicatori sînt numai 6,05 și respectiv 15,36%. Comparativ, situația din Capitală este sub media țării 18,56% ca număr de unități, 24,3% ca suprafață — iar unitățile cu linie 5,8%, respectiv 13,6%.

Factul că autoservirea în Capitală

țică de loc, deși pe plan mondial realizările în acest domeniu sînt foarte bune). Este necesar, de asemenea, în scopul promovării vânzărilor, ca raioanele cu vânzare clasică din cadrul supermarketelor — atît timp cît vor mai funcționa distinct — să fie incluse în mai mare măsură în fluxul autoservirii.

Sporirea substanțială a numărului unităților și lărgirea gamei mărfurilor preambalate de industrie, asigurarea fondurilor necesare construcției, amenajării și reprofilării magazinelor, lichidarea atitudinii conservatoare, subiectivismului sau imobilismului unor conducători de întreprinderi comerciale, reprezintă căile principale pentru accelerarea dezvoltării și sporirea eficienței autoservirii în țara noastră. Dacă în sectorul produselor alimentare, industria livrează în formă preambalată aproximativ 40% din întregul fond de marfă, la legume și fructe cantitățile preambalate sînt modeste, operația făcîndu-se de către întreprinderile comerciale, cu cheltuieli mai mari și productivitate mai scăzută decît dacă preambalarea s-ar realiza la locul de producție.

În acest context, o condiție importantă și imediată ar constitui-o și limitarea treptată a prelucrării materiilor prime în diferite unități de alimentație pu-

mentare să fie aduse din fabrică direct în spațiile de vânzare și expuse la vedere, din care să se facă nemijlocit autoservirea consumatorilor, ar contribui la reducerea însemnată a cheltuielilor de muncă vie și materializată, ocazionată de multiplele operații de transport, manipulare și depozitare. Rol-paletele contribuie nu numai la reducerea pierderilor, a cheltuielilor de ambalare, a spațiului de depozitare etc., dar și la micșorarea cu circa 50—60 la sută a timpului utilizat pentru așezarea mărfurilor în sala de vânzare.

Necesită de asemenea, a fi studiată mai îndeaproape posibilitatea introducerii autoservirii în unele depozite alimentare ale întreprinderilor comerciale cu ridicata (metoda „cash and carry”) practică pe scară largă în comerțul mondial.

O variantă specială a vânzării pe bază de alegere prealabilă sau auto-selecție, practică la noi pe o arie încă restrînsă, o reprezintă VÎNZAREA PE BAZĂ DE MODELE (mostre). Adecvată îndeosebi pentru o serie de articole electrotehnice (aparate de radio, televizoare, frigider, mașini de spălat rufe, mașini de cusut etc.) mobilă ș.a., vânzarea pe bază de modele se poate practica și la multe alte mărfuri nealimentare, precum covoare, țesături, articole de galanterie etc., economisind spații de expunere și eliminîndu-se riscul comercial existent la autoservire și alegere liberă, precum și riscul degradării (murdării) unor produse ca urmare a cercetării (examinării) acestora de către necumpărători. Vânzarea pe bază de modele contribuie la promovarea vânzărilor de mărfuri, reduce necesarul de spații de vânzare și de depozitare (în ipoteza, livrării ulterioare a mărfurilor dintr-un depozit central), oferă o mai mare securitate și protecție a mărfurilor, asigură scăderea necesarului de personal, micșorarea cheltuielilor de circulație și creșterea rentabilității. Cel puțin pentru produsele standardizate, cu mărci de fabrică recunoscute etc., această formă ar trebui să rețină mai mult atenția organelor de decizie din comerț.

Desigur că am putea continua cu prezentarea diferitelor variante de vânzare prin autoservire, practicate pe plan mondial, majoritatea inedite pentru practica noastră comercială, fiecare aducînd un serviciu specific consumatorilor și eficienței. Prin promovarea formelor moderne de vânzare își pot găsi o eficientă rezolvare multe din problemele calitativ noi pe care le ridică în prezent dezvoltarea comerțului nostru, respectiv organizarea distribuției unui fond de mărfuri în creștere deosebit de rapidă (cu circa 50 la sută în 1980 față de 1975), concomitent cu accentuarea diversificării sortimentale (în prezent se găsesc în rețeaua comercială de la orașe și sate circa 200 000 de produse și sortimente, de 4—5 ori mai multe decît cu două decenii în urmă). Totodată, pe această cale se pot satisface mai bine exigențele actuale privind servirea consumatorilor (reducerea timpului de cumpărare, alegerea dintr-un sortiment variat, eliminarea aglomerației la un vânzător etc.), utilizarea mai bună a forței de muncă și a spațiilor de vânzare.

Nicolae LISANDRU

Tabelul nr. 1

Situația comparativă a magazinelor și unităților de alimentație publică din Capitală și a celor din rețeaua Ministerului Comerțului Interior, existente la începutul anului 1977

	Total rețea M.C.I.				În Capitală			
	Nr. unit.	% din total unit.	supr. com. utilă	% din total supr.	Nr. unit.	% din total unit.	supr. com. utilă	% din total supr.
Magazine	15 686	100	1 933 452	100	2 672	100	316 011	100
• din care								
cu autoservire	1 710	10,9	546 906	28,3	228	8,53	79 156	27,04
— amenajare	1 296		452 940		195		79 091	
— nealimentare	414		92 966		33		6 365	
Unități de alimentație publică	5 088	100	876 760	100	808	100	141 873	100
• din care								
cu autoservire	2 084	40,95	316 262	36,04	150	18,56	34 574	24,3
— cu linie	308	6,05	134 736	15,36	47	5,8	19 302	13,6
— fără linie	1 766	34,92	181 516	20,70	103	12,74	15 272	10,7

este mai puțin dezvoltată decît media pe țară (mediul urban), evidențiază necesitatea accelerării ritmului de creștere a acestora în perspectiva imediată, atît prin înființarea de noi unități, cît și prin reprofilarea unor unități existente care se pretează la introducerea acestei forme de servire.

Căi de promovare

EXTINDEREA ȘI PERFECȚIONAREA AUTOSERVIRII în țara noastră trebuie realizate atît cantitativ, cît și prin lărgirea gamei de produse oferite consumatorilor prin această formă (de pildă, brînzeturile, mezelurile, carnea, apele minerale, legumele, fructele, articolele de mercerie, de menaj și uz casnic, chimicale, articolele de îmbrăcăminte, de librărie și papetărie, articolele pentru copii, sînt grupe de mărfuri la care autoservirea este restrînsă sau la unele grupe nu se prac-

țică, cu productivitate scăzută și costuri ridicate, și trecerea ei la laboratoare centrale specializate, de mare capacitate, care — prin mecanizare și chiar automatizare — permit organizarea în sistem industrial a multor procese ce încorporează un mare volum de muncă.

De asemenea, industria alimentară (sectorul de prelucrare și frig) ar putea prelua o parte însemnată din serviciile legate de aprovizionarea populației cu unele produse finite și semifabricate — de exemplu, preparate și semipreparate tip „Gospodina”.

O importanță deosebită pentru sporirea eficienței autoservirii — și nu numai a acesteia — prezintă EXTINDEREA ȘI PERFECȚIONAREA PALETIZĂRII ȘI CONTAINERIZĂRII MĂRFURILOR PE ÎNTREGUL FLUX a mișcării produselor de la producător pînă la consumator (fabrică-depозit sală de vânzare). Realizarea și generalizarea folosirii unor palete, box palete și rol-palete (minicontainere) speciale, cu ajutorul cărora produsele ali-

Creșterea suplimentară a productivității muncii

EXPERIENȚA UNITĂȚILOR MODEL — CÎT MAI GRABNIC GENERALIZATĂ

„Creșterea productivității muncii este, în ultimă instanță, condiția hotărâtoare a dezvoltării rapide a patriei noastre” — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la adunarea populară din municipiul Tg. Jiu; secretarul general al partidului a adresat înflăcărata chemare ca „în acest cincinal, lupta pentru productivitatea muncii, pe baza mecanizării, automatizării producției, a mai bune conduceri a activității, să constituie o preocupare zilnică a organizațiilor de partid, a conducătorilor întreprinderilor, a tuturor oamenilor muncii”. Pe această cale se vor putea asigura condițiile necesare pentru realizarea programului adoptat de partid, privind creșterea retribuției, a nivelului de trai; pentru trecerea, cu începere din anul viitor, la aplicarea programului de reducere treptată a săptămînii de lucru; se vor crea premisele îndeplinirii angajamentului întregii națiuni, de a încheia cincinalul cu o depășire de 100—120 miliarde de lei.

În acțiunea de majorare suplimentară a productivității muncii față de nivelul planificat pe 1977 și în anii următori, acțiune la care participă toate colectivele din industrie și construcții, o im-

portanță aparte deține activitatea unităților selecționate pentru a fi organizate ca întreprinderi model, în vederea testării și generalizării celor mai reprezentative metode de introducere a progresului tehnic, de organizare superioară a producției și a muncii, astfel ca sporul de productivitate să atingă un ritm tot mai înalt.

Potrivit programului aprobat de conducerea partidului, în perioada ce urmează vor avea loc schimburi de experiență și alte manifestări menite să facă larg cunoscute pe ansamblul centrelor industriale, al ramurilor, rezultatele obținute pînă acum de cele 60 de unități pilot, în vederea, preluării și implementării de către celelalte întreprinderi a elementelor pozitive.

Revista noastră consideră de datoria sa să-și intensifice aportul la acest efort de diseminare a experienței înaintate.

Astăzi — primele două exemple: din construcția de mașini și din construcții-montaj.

Participare de masă la progresul tehnic și organizatoric

ÎNTEPRINDEREA „BALANȚA” din Sibiu, selectată dintre cele mai reprezentative unități ale Centralei industriale de mașini-unelte, mecanică fină și scule din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, a organizat ca model secția de elemente hidro-pneumatice, caracterizată printr-o tehnicitate ridicată a dotării și a produselor sale.

Comitetul de partid și consiliul oamenilor muncii au reunit 30 de cadre bine pregătite, care, analizînd toate activitățile la nivelul secției și al întreprinderii în ansamblu, consultînd muncitorii, maistrii, cadrele tehnice și alții specialiști, au diagnosticat cu precizie problemele existente, au localizat și dimensionat rezervele de creștere suplimentară a productivității muncii în 1977 și în anii următori ai cincinalului. Măsurile tehnico-organizatorice preconizate au fost incluse într-un program special, aprobat de C.O.M., din care rezultă următoarea dinamică a productivității, luînd ca bază de comparație realizările din 1976 = 100:

	Realizări 1975	Realizări 1976	Plan 1977	Angajament 1977
Total întrepr.	89,9	100,0	108,6	111,8
Secția hidro-pneum.	74,4	100,0	108,6	113,1

Stabilirea de responsabilități precise, antrenarea unui număr important de oameni ai muncii la punerea în practică a măsurilor, urmărirea termenelor de realizare au permis ca îmbunătățirile programate pe primul semestru să fie introduse efectiv în producție pe diferite planuri:

• al perfecționării tehnologiei (la montajul casetei TMC-36 s-a rațio-

nalizat efectuarea probelor — eficiența economică antecalculată la nivelul unui an: 10,5 mii de lei);

• reorganizarea producției (la paturile hidraulice 300 mii de lei);

• mai buna organizare a muncii (pentru operațiile de turnare în coji de bachelită și de turnare sub presiune au fost elaborate și aplicate normative de timp, generalizîndu-se metodele folosite de cei mai buni muncitori, economii 2,7 milioane de lei);

• autoutilare (s-a mărit capacitatea de turnare datorită realizării prin autoutilare a două mașini de împușcat miezuri și coji, care altfel ar fi trebuit să fie procurate din import, economii 1,5 milioane de lei);

• reorganizarea fluxurilor tehnologice și liniilor de fabricație (la paturile hidraulice, elementele de ungere, mașina de canetat TMC-36);

• polideservirea unor utilaje (baza acestor măsuri și a altora de acest gen s-a asigurat, încă de la finele lunii mai, atingerea unui indice de utilizare a mașinilor-unelte de bază de cel puțin 85%, în condițiile redistribuirii a 93 de lucrători);

• alte îmbunătățiri tehnico-organizatorice care au permis să se revizuiască o serie de norme, consumul de manoperă scăzînd cu 5,7% față de cel planificat.

La finele semestrului I, întreprinderea „Balanța” a înregistrat o creștere a volumului producției cu 11,2 milioane de lei față de perioada corespunzătoare a anului trecut, din care 54% pe seama sporului de productivitate. Rezultatele secției de elemente hidropneumatice au justificat pe deplin atributul de unitate model; depășirea cu 9,2% a nivelului planificat al productivității, respectiv cu 6,9% a celui prevăzut în angajamentul de suplimentare, i-a asigurat în proporție de 85,9% creșterea de producție.

Intervenind la o lună de la data acestui bilanț parțial, majorarea retribuției în ramura noastră a constituit, pentru colectivul întreprinderii, cea mai bună dovadă a corelației juste pe care partidul o stabilește între eficiența muncii și nivelul remunerării. Acțiunile inițiate sau intensificate pe linia hotărîrilor Congresului consiliilor oamenilor muncii au în centrul lor, în mod firesc, perfecționarea în continuare a organizării, plasată „în prima linie” a căilor de creștere a productivității. Ele antrenează, practic, toate sectoarele de producție, de concepție și funcționale. Se află în curs de finalizare 15 studii; dintre măsurile cu referire specială la secția de elemente hidro-pneumatice, optimizarea transportului intern și a depozitării (de la care se așteaptă economii de 120 mii de lei anual) începe să fie aplicată, iar în ultimul trimestru se va trece la programarea producției de distribuție prin realizarea în stoc a reperelor modulizate (cifra evaluată a eficienței se ridică la 2 milioane de lei pe an). Specialiștii întreprinderii dau drept certă o cifră: 300 de lucrători — la atît se va ridica economia relativă de personal cu care se va realiza producția sporită din acest an, datorită îndeplinirii programului de creștere suplimentară a productivității muncii.

Progresul organizatoric însoțește și condiționează progresul tehnic; planul de asimilări, riguros fundamentat, prevede ca ponderea produselor noi — cu performanțe calitative superioare — să atingă în acest an la „Balanța”, 45%, sporind, în continuare, pînă la 75% în anul 1980. Rezervele unor asemenea evoluții au fost găsite, sub impulsul indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, a hotărîrii Congresului consiliilor oamenilor muncii; organul colectiv de conducere, sub îndrumarea comitetului de partid, a repartizat o serie de specialiști din compartimentele funcționale, care să lucreze jumătate din timp în cercetare, proiectare și în secțiile de producție. Astfel, 19 ingineri, tehnicieni și economiști participă, în cadrul filialei Institutului de cercetări și proiectări pentru mecanică fină și scule, la stabilirea soluțiilor și ela-

borarea documentațiilor, la conceperea tehnologiilor și SDV-urilor pentru instalații de cîntărit și hidraulice necesare unor noi obiective de investiții.

Recentele adunări pe secții și adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii de la „Balanța” au

confirmat hotărîrea întregului colectiv de a ridica efortul de autodepășire la cotele cele mai înalte, așa cum o cere partidul, așa cum o cer interesele progresului țării.

Emil VINĂTORU
„Balanța” - Sibiu

Un obiectiv ambițios: spor de productivitate — peste 20%

ACTUALUL CINCINAL marchează, pentru orașul Giurgiu, o importantă creștere a potențialului industrial. Avansează realizarea noului combinat chimic dunărean; au început din plin lucrările la capacitățile de pe teritoriul nostru ale întreprinderii comune româno-bulgare pentru producerea de mașini și utilaje Giurgiu-Ruse; se încheie dezvoltarea fabricii de zahăr, continuă cea a șantierului naval, se amenajează baza de aprovizionare tehnico-materială a județului Ilfov.

Special creat, anul trecut, pentru materializarea acestor importante investiții, grupul de șantiere din localitate al Trustului de construcții industriale și agrozootehnice — București s-a afirmat în scurt timp ca o unitate încheagată, puternică, beneficiind de aportul unor cadre cu o bogată experiență. Încă în 1976 — în condițiile favorabile ale unui volum mare de lucrări de terasamente executate prin mecanizare complexă pentru crearea amplasamentului uzinelor — s-a realizat o productivitate pe angajat de 2,25 ori superioară nivelului atins pe ansamblul trustului.

Îmbunătățirea, în continuare, a acestui indicator este esențială pentru a se putea obține în 1977, conform planului, o producție de construcții-montaj de 2,48 ori mai mare.

Organizarea, în acest an, ca unitate model a Grupului de șantiere Giurgiu a determinat elaborarea unui program de creștere accelerată a productivității muncii, care cumulează și adaptează la specificul propriu cele mai eficiente măsuri din programul-cadru al Ministerului Construcțiilor Industriale, bazate pe noutățile tehnice, tehnologice și organizatorice purtînd girul cercetării, proiectării și al practicii producției.

Această fundamentare oferă perspectiva unei importante majorări a productivității față de rezultatele din anul trecut:

	1977/1976
	(%)
— conform sarcinii de plan	102,26
— conform angajamentului de suplimentare	108,38
— conform programului de măsuri	120,51

Realizările din primul semestru demonstrează caracterul realist al acestor prevederi. Cu toate dificultățile create în această perioadă de asigurarea cu întârziere a unor proiecte (la 30 iunie lipseau documentațiile pentru o valoare echivalentă cu 35% din planul anual), productivitatea pe lucrător a depășit cu 12% sarcina stabilită, cifra ei absolută reprezentînd — raportată la întregul an — 60,3% din plan, respectiv 56,9% din angajament; întrucît semes-

trul II va marca atît o amplă extindere a fronturilor de lucru, cît și efectele unor măsuri aplicate în ultima vreme, există premise ca ambițiosul plafon de 20% spor de productivitate să devină o realitate.

Iată cîteva din căile care au asigurat acest succes:

● **Programele de producție** sînt alcătuite pe baza documentației existente, executabile, ceea ce permite pregătirea coresponsuzătoare a lucrărilor și elimină realizarea unora din ele în perioade necoresponsuzătoare specificului lor (de exemplu, finisaje exterioare iarna), cu eforturi suplimentare și cu productivitate redusă. Ca efect al măsurilor stabilite de conducerea de partid și de stat, cu începere din iulie au început să sosească masiv proiecte, pe baza programelor de predare stabilite cu beneficiarii.

● **Execuția obiectivelor** este coordonată prin grafice pe capitole fizice de lucrări, înlăturîndu-se pierderile de productivitate pe care le-ar determina neasigurarea la timp a fronturilor de lucru, a materialelor și utilajelor. Graficele sînt afișate pe panouri la fiecare obiect, fiind astfel cunoscute de toți muncitorii, iar conducerea trustului și a grupului urmăresc bisăptămînal realizarea lor, luînd măsurile de corectare pe care le impune situația lucrărilor.

● **Atelierul de proiectare special** constituit la trust pentru zona Giurgiu și sectoarele de pregătire a producției de la grup au colaborat la elaborarea fișelor tehnologice de execuție pentru fiecare obiectiv, prelucrîndu-se pe calculator programarea activităților fizice, necesarul de mijloace și de forță de muncă; a rezultat astfel posibilitatea unor substanțiale economii la manoperă și utilaje, față de documentația primită. Fișele tehnologice au fost puse la dispoziția șefilor de șantier, de lot și a maistrilor, care sînt obligați să le respecte întocmai.

● **Organizarea centralizată**, în baza de producție, a principalelor activități și realizarea lor la obiect prin metode industrializate se aplică, la șantierele din Giurgiu, nu sporadic și demonstrativ, ci ca elemente ale practicii curente. Fasonarea armăturilor în atelier mărește productivitatea muncii cu 50—60%, iar utilizarea plaselor sudate — cu circa 70% în comparație cu metodele clasice de armare. Centralizarea și eșalonarea după program a confecționării cofrajelor, tiparelor pentru prefabricate și a timplăriei de serie mică reduce cu cel puțin o zecime necesarul de dulgheri; tipurile de cofraje la care s-a recurs (din tablă, din lemn și oțel, din aluminiu) pot fi refolosite de un mare număr de ori, economie de manoperă adăugîndu-i-se o însemnată diminuare a consumului de ma-

teriale. Pentru prepararea betonului s-a instalat o stație semiautomată, a doua fiind în curs de montare; punerea lui în operă se face cu ajutorul pompelor de beton.

● **Specializarea subunităților de execuție** reprezintă un element de bază al organizării activității de construcții-montaj pe platforma Giurgiu. Cei circa 4 milioane mc de terasamente (săpături, umpluturi, dragaje, rambleieri), lucrările de consolidare a terenului de fundații (perne de balast și piloți) au fost încredințate unui șantier care asigură în mod corelat utilajele, materialele, fronturile de lucru; de asemenea, au fost constituite loturi și sectoare de maștri, specializate pentru realizarea unor lucrări de mare volum și frecvență la structuri — betoane monolite, preturnarea de elemente la obiect, montarea de prefabricate, construcții și confecții metalice etc. Asigurarea lor centralizată cu materiale (dirijate din baza de producție și din depozite, de către sectorul de aprovizionare al grupului, pe baza comenzilor săptămînale), pregătirea lucrărilor în flux continuu pe întreaga platformă și executarea lor în două schimburi, urmărirea zilnică a realizărilor asigură, prin folosirea integrală a potențialului, un spor de productivitate de cel puțin 3%.

● **Rolul crescînd al acordului global:** 97% din efectivul de muncitori ai grupului de șantiere sînt remunerați în această formă, fiind constituiți în formații conduse de maștri sau șefi de lot, care au preluat spre execuție obiecte întregi — programele lor lunare de lucru fiind stabilite pe activități fizice. Este forma de organizare a muncii în construcții pe care secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a recomandat-o cu prilejul recente vizite de lucru pe șantierul Combinatului de articole tehnice din cauciu de la Tg. Jiu — și care, aici, la Giurgiu, s-a dovedit că mărește productivitatea cu cel puțin 2%.

● **Calificarea**, în primul semestru, a 150 de muncitori și însușirea unei a doua meserii de către alți 50, extinderea micii mecanizării, înlesnirea dispecerizării, a transmiterii informațiilor și deciziilor datorită folosirii unei stații radio cu aparate individuale de emisie-recepție pînă la nivelul șefului de lot au contribuit substanțial la creșterea productivității muncii.

● **Condițiile sociale** bune asigurate constructorilor (capacitatea de cazare în clădiri definitive sau semipermanente este de 1 400 locuri, din care 1 050 în cămine) se numără, de asemenea, printre factorii care au mărit eficiența muncii.

După un start slab în 1977, determinat de lipsa condițiilor de atacare a lucrărilor noi, în al doilea trimestru Grupul de șantiere din Giurgiu și-a depășit planul cu 7% ca antrepriză generală și cu 5% prin forțe proprii; în prezent rămînerea în urmă a fost recuperată, acestui succes urmînd să i se alăture, pînă la finele trimestrului III, o producție suplimentară de construcții-montaj la antrepriza generală de 8% față de planul la zi. Este cea mai bună dovadă a eficienței creșterii productivității muncii, a multiplelor sale semnificații economice.

D. CONSTANTINESCU

Baza progresului și bunăstării

DEZVOLTAREA DINAMICĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE *)

Modernizarea intensă a structurilor economice

ÎN ULTIMUL DECENIU și mai ales în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate s-a îmbogățit însăși concepția cu privire la dinamismul economiei naționale și industrializarea țării, la căile și formele de realizare a acestui proces. Dacă înainte s-a pus un accent deosebit mai ales pe ritmurile de creștere a ramurilor producătoare de mijloace de producție, ale industriei grele, în prezent se acordă o atenție deosebită unei mai judicioase armonizări a ritmurilor pe ramuri, subramuri și grupe de produse, optimizării ritmurilor de creștere în toate ramurile economiei naționale, ținând seama de nivelul actual de dezvoltare, de cerințele viitoare ale societății noastre, precum și de exigențele revoluției tehnico-științifice contemporane. Astfel, ecartul dintre ritmul de creștere a producției ramurilor grupelor A și B ale industriei s-a redus de la 1,5 în perioada 1950—1965, la 1,3 în deceniul 1965—1975 și la 1,2 în anii cincinalului trecut. Accentul s-a mutat pe schimbările calitative din interiorul ramurilor industriale și pe diversificarea producției bunurilor de consum.

În acest cadru, se poate spune că dinamismul economic ridicat nu este legat numai de realizarea unor ritmuri înalte de creștere a producției. El implică în mod necesar și **capacitatea de adaptare a economiei la cerințele crescânde ale societății, la schimbările care au loc pe plan intern și internațional, la exigențele revoluției tehnico-științifice.** Capacitatea de adaptare la aceste condiții, mobilitatea producției în raport cu cerințele, reprezintă un parametru de bază al economiei moderne și se află în funcție directă de formele și metodele de organizare a economiei, mai ales de structura producției sociale. Mai mult, transformările progresiste în structura economiei naționale condiționează într-o măsură hotărâtoare nivelul și dinamica productivității sociale a muncii, a eficienței economice în general și pe această bază înseși posibilitățile de creștere economică. De aceea partidul nostru a acordat și acordă o atenție prioritară **modernizării structurilor economiei naționale.**

La baza transformărilor calitative în acest domeniu se află promovarea cu consecvență a politicii de industrializare, care a dus la **transformarea industriei în ramura conducătoare a economiei naționale** (vezi tabel nr. 2).

Aceasta s-a reflectat și se reflectă în întreaga viață economică și socială a țării, imprimând stabilitate și dinamism ansamblului economiei naționale, determinând schimbări adânci în structura generală a producției, în caracterul exportului, influențând în mod pozitiv și tot mai pronunțat nivelul de viață al populației. Potrivit datelor bilanțelor legăturilor între ramuri, deși în 1970 ocupa numai 30% din numărul de lucrători și a consumat 31% din numărul de om-ore lucrate în economie, industria a asigurat 57% din valoarea adăugată, ceea ce este elocvent atât pentru **eficiența mai înaltă a muncii din această ramură, cât și pentru contribuția ei hotărâtoare la creșterea economică.** Ar mai trebui notat că sporirea ponderii industriei în venitul național a avut loc în condițiile în care și producția agricolă a crescut, ea fiind în 1975 de aproape trei ori mai mare în

*) Prima parte a acestui articol a fost publicată în nr. 33 din 19 august 1977.

Tabelul nr. 2

Evoluția structurii pe principalele ramuri ale economiei naționale

Ramuri	Anii	Ponderea în :		
		Populația ocupată *)	Fonduri fixe productive *)	Venitul național *)
Industrie	1950	12,0	40,6	44,0
	1975	30,6	56,0	56,2
	1980	36,3	59,6	68,6
Construcții	1950	2,2	1,4	6,0
	1975	8,1	4,3	7,6
	1980	10,7	4,4	7,7
Agricultură	1950	74,1	38,7	27,8
	1975	37,8	14,9	16,0
	1980	27,1	14,0	11,6
Transporturi și telecomunicații	1950	2,2	17,7	4,3
	1975	5,0	19,2	5,8
	1980	6,1	16,5	4,5

*) La sfârșitul anului.

comparație cu 1950. În actualul plan cincinal industria se va afirma cu și mai multă vigoare ca ramură hotărâtoare a economiei naționale, care va ocupa o parte însemnată din populația activă, sporindu-și ponderea în crearea veniturii naționale la peste două treimi în 1980, în realizarea reproducției largite — acoperind trei sferturi din cererea de mașini și utilaje — și participând activ, în proporții sporite, la satisfacerea nevoilor de consum ale populației și la dezvoltarea schimburilor externe.

Afirmarea acestor valențe ale industriei este legată de structura internă a producției industriale, de proporțiile existente între ramurile și subramurile acesteia. Pornind de la faptul că în timpul regimului burghezo-moșieresc industria era nu numai relativ slab și unilateral dezvoltată, dar și inegal repartizată pe teritoriu, — cea mai mare parte a investițiilor industriale a fost alocată **creării, dezvoltării și modernizării ramurilor hotărâtoare**, capabile să susțină în mod statonnic dinamismul economic : producția de energie electrică, metalurgia, construcțiile de mașini, chimia — ramuri a căror producție a crescut în ritmuri superioare. Ca urmare, ponderea acestora în producția industrială a crescut de la 26,7% în 1950, la 49,2% în 1965 și 57,1% în 1975, urmînd ca în 1980 ele să asigure peste 63% din întreaga producție industrială. În 1980 numai construcțiile de mașini și chimia vor asigura aproape jumătate din producția industrială și peste jumătate din exporturile țării. Astăzi România ocupă, la producția de oțel, locul 14 în lume și 10 în Europa ; pe de altă parte, nivelurile producției industriei chimice șițuează țara noastră, potrivit statisticilor internaționale, pe locul 10 în lume.

În aceste condiții, s-au redus mult decalajele ce separau România de țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Așa cum rezultă din tabelul nr. 3, dacă în 1950 România producea de circa 7—10 ori mai puțină energie electrică pe locuitor decât Franța, Austria, R.F.G. și Anglia, și de circa 20 ori mai puțin față de Suedia și S.U.A., după două decenii și jumătate decalajul s-a redus la 1,3—2 sau 3 ori; și la celelalte produse decalajele au fost micșorate. Cu toate acestea, se mențin încă diferențe față de multe țări, ceea ce impune continuarea indus-

Tabelul nr. 3

Evoluția producției pe locuitor la unele produse industriale

Țara	Anii	Energie electrică	Oțel	Acid sulfuric	Ciment	Zahăr
		kWh	kg	kg	kg	kg
România	1950	130	34	3,2	63	5,9
	1974	2 333	421	65	532	24,5
Anglia	1950	1 251	327	36,2	196	14
	1974	4 883	401	69	318	11
Austria	1950	916	137	1,3	186	22,9
	1974	4 499	693	—	854	52,3
R.S.C.	1950	749	252	20,3	161	68,4
	1974	3 816	929	82	610	55,9
Franța	1950	791	207	29,1	178	31,9
	1974	3 426	515	89	616	56,1
R.D.G.	1950	1 059	69	16,3	76	36,6
	1974	4 744	364	59	596	38,5
R.F.G.	1950	929	253	30,2	227	21,7
	1974	5 023	858	83	580	39,1
Italia	1950	528	50	27,3	110	15,2
	1974	2 658	430	57	655	17,5
Japonia	1950	541	58	24,5	53	0,4
	1974	4 201	1 068	65	667	4,5
S.U.A.	1950	2 553	577	77,6	254	17,8
	1974	9 284	623	139	321	23,8
Suedia	1950	2 592	208	74,5	276	46,1
	1974	9 207	732	—	406	37,3
Ungaria	1950	321	112	7,2	85	21,3
	1974	1 808	331	64	329	25,5
U.R.S.S.	1950	507	152	11,8	56	18,1
	1974	3 871	540	66	457	37,5

trializării țării; nivelurile prevăzute pentru actualul cincinal vor asigura continuarea procesului de apropiere a țării noastre față de țările avansate.

Accentuarea rolului subramurilor industriale bazate pe tehnică de vîrf

MODERNIZAREA industriei este un proces deosebit de complex și dinamic, ce nu se oprește la nivelul ramurilor și cuprinde, mai ales în etapa actuală, subramurile industriale. Criticînd o anumită subapreciere și rămînere în urmă a unora dintre subramurile legate de revoluția tehnico-stiințifică contemporană, partidul nostru a luat măsuri, în perioada următoare celui de al IX-lea Congres, pentru dezvoltarea mult mai rapidă a electrotehnicii și electronicii, a mecanicii fine și opticii, a producției de utilaje complexe, subramuri de înaltă tehnicitate, care asigură un grad înalt de valorificare a resurselor naturale, stimulează dezvoltarea cercetării științifice naționale și condiționează în mod hotărîtor creșterea eficienței economice. Este semnificativ în acest sens faptul că, dacă considerăm egală cu 1 valoarea adăugată medie pe oră-om lucrată în economia națională, în subramurile de înaltă tehnicitate și complexitate se obține o valoare adăugată cu mult mai mare: de 2,3 ori în cazul producției de mașini și utilaje energetice, de 2,9 ori în cazul producției de tractoare și vehicule rutiere, de 2,6 ori în cel al mașinilor electrotehnice, de 3,3 ori în cel al produselor electronice, de 4,1 ori în cazul produselor chimice anorganice și de 5,5 ori în chimia organică.

De aceea, actualul cincinal prevede ca electronica, producția de mașini-unelte, mecanica fină și optica să crească în ritmuri

ce devansează cu 1,7—3 ori creșterea prevăzută pe ansamblul construcției de mașini. Aceste subramuri, împreună cu electrotehnica și utilajele tehnologice, își vor spori ponderea în producția construcțiilor de mașini de la 27% în 1975 la peste 32% în 1980. Pentru realizarea directivelor Congresului al XI-lea în acest sens, o importanță considerabilă o are hotărîrea adoptată de recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii ca industria noastră să atace cu curaj în viitor **domenii de vîrf ale producției**, cum sînt utilajele tehnologice de înaltă complexitate, mașinile agregat, aeronavele turboreactoare, motoarele de aviație, calculatoarele de mare capacitate, componentele electronice de performanță, aparatura modernă de radiocomunicații, navele maritime și utilajele de transport de mare capacitate, instalațiile de foraj marin etc.

În domeniul metalurgiei ritmuri superioare față de cel mediu va cunoaște producția de oțeluri aliate și carbon de calitate, care va depăși în 1980 întreaga producție de oțel realizată în 1975. În industria chimică cunosc o dezvoltare accelerată petrochimia, precum și chimia anorganică pe baza valorificării superioare a zăcămintelor de sare, sulf, potasiu etc., iar în ramurile ușoară și alimentară se pune un accent mare pe perfecționarea tehnologiilor de fabricație, pe dezvoltarea și modernizarea sectoarelor de finisare, pe diversificarea sortimentelor și, respectiv, pe producerea unor produse cu valoare de întrebuințare ridicată.

Modificări importante în structura producției industriale sînt determinate și de politica de **valorificare superioară a materiilor prime și resurselor energetice**. Două trăsături de bază caracterizează politica actuală a partidului în acest domeniu: a) accelerarea dezvoltării bazei de materii prime și resurse energetice prin intensificarea măsurilor menite să asigure **creșterea contribuției resurselor proprii (interne) la acoperirea necesarului economiei naționale** și b) amploarea măsurilor consacrate **folosirii raționale, economisirii și valorificării superioare a resurselor**. În lumina evoluțiilor dramatice care au avut loc în economia mondială și pe piața internațională în ultimii ani, apare cu deosebire justetea și caracterul științific, prospectiv al orientării stabilite încă la Congresul al IX-lea, în 1965, de modificare a structurii consumului resurselor primare de energie, pentru creșterea producției de energie electrică, prin sporirea ponderii cărbunilor și energiei hidroelectrice și reducerea ponderii hidrocarburilor. „**Plecînd de la necesitatea de a economisi și valorifica superior ștețelii și gazele, de la faptul că aceste resurse sînt limitate**, a reafirmat tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al X-lea Congres, se impune să se asigure dezvoltarea mai accentuată a extracției de cărbune, punerea mai largă în valoare a potențialului hidroenergetic al Dunării și al riurilor interioare, sporirea ponderii acestor surse în balanța energetică a țării”. Și trebuie spus că o asemenea orientare avea loc în condițiile în care în literatura teoretică internațională predomina tendința elogierii creșterii ponderii hidrocarburilor în balanța energetică a multor țări, iar în practică era încetinită serios extracția de cărbune, resursă cu largi rezerve pe plan mondial.

Politica partidului nostru de dezvoltare accelerată a economiei, pe baza industrializării țării, imbină într-un mod armonios opțiunile de ordin economic cu cele de ordin social-politic. De aceea, modernizarea economiei are în vedere nu numai structurile macroeconomice și de ramură, ci ține seama de faptul că orînduirea noastră trebuie să asigure omogenizarea crescîndă a condițiilor de muncă și de viață ale oamenilor muncii din toate zonele și localitățile țării, omogenizarea nivelului general de civilizație. Ca urmare, **profilul teritorial al economiei s-a bucurat în ultimul deceniu de o atenție prioritară**, atît prin elaborarea unei concepții unitare, cît și a unor programe ample de repartizare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării și de sistematizare a localităților. În aceste condiții numărul județelor care au realizat o producție industrială de 10 miliarde — nivel minim pe care în 1980 va trebui să-l depășească toate județele — a crescut de la 4 în 1965 la 23 în 1976. Odată cu aceasta crește ponderea clasei muncitoare în structura socială a fiecărui județ și se ridică nivelul de trai al populației din toate zonele țării. Pe fondul general al creșterii numărului de personal, odată cu dezvoltarea economică, are loc și schimbarea treptată a raportului dintre populația ocupată în agricultură și cea ocupată în ramurile neagricole, în primul rînd în industrie, a raportului dintre populația rurală și urbană.

TOATE ACESTE TENDINȚE ale procesului de modernizare și creșterea accentuată a producției sociale constituie **temelia trainică** a ridicării bunăstării materiale și spirituale a populației, a perfecționării întregului sistem al relațiilor de producție și sociale, dinamizînd întreaga viață socială și consolidînd neînterupt orînduirea noastră socialistă.

prof. dr. Gheorghe CREȚOIU

Puncte de vedere

Cu privire la metodologia stabilirii prețurilor utilajelor noi în corelație cu valoarea de întrebuințare (I)

UNA DIN PRINCIPALELE forme de manifestare a progresului tehnic o constituie perfecționarea mijloacelor de muncă, înlocuirea în fabricație a unor mașini și utilaje cu altele noi, mai perfecționate, cu caracteristici tehnico-funcționale, randamente și eficiență economică superioare.

În literatura economică, precum și în practica stabilirii prețurilor, a fost unanim acceptată teza potrivit căreia prețurile mijloacelor de producție industriale, în mod deosebit cele ale mașinilor și utilajelor, trebuie să fie corelate în raport cu valoarea lor de întrebuințare. Acest lucru și-a găsit reflectarea în însăși Legea nr. 19/1971 cu privire la regimul prețurilor și tarifelor. Din art. 16 al legii menționate rezultă următoarele: a) la determinarea nivelului prețurilor mijloacelor de producție industriale se va ține seama de corelațiile necesare între prețurile diferitelor produse; b) având în vedere costurile de producție, beneficiul și, după caz, impozitul pe circulația mărfurilor, aceste corelații trebuie să exprime raportul dintre valorile de întrebuințare ale diferitelor produse; c) valorile de întrebuințare ale mijloacelor de producție industriale sînt concretizate în caracteristicile tehnico-funcționale, de durabilitate, estetice, de confort și alte asemenea caracteristici.

Prin urmare, corelarea prețurilor trebuie să aibă în vedere cheltuielile sociale de producție, care iau forma costurilor de producție, beneficiul și, după caz, impozitul pe circulația mărfurilor, și să exprime raportul dintre valorile de întrebuințare ale diferitelor produse, concretizate în caracteristicile tehnico-funcționale, de durabilitate, estetice, de confort și alte asemenea caracteristici. Așadar, criteriul fundamental al corelării prețurilor îl constituie cheltuielile sociale de producție. Toate celelalte criterii, inclusiv „valoarea de întrebuințare”, în sensul atribuit mai sus, sînt criterii suplimentare. Considerarea criteriului „cheltuielile sociale de producție”, drept criteriu fundamental al corelării prețurilor este o expresie a luării în considerație a cerințelor legii valorii, ca lege obiectivă a oricărei producții de mărfuri. A corela prețurile în funcție de acest criteriu înseamnă a stabili raportul dintre prețurile diferitelor produse în funcție de raportul dintre costurile lor. Astfel, considerînd o serie ordonat crescătoare de valori numerice, exprimînd costul diferitelor produse, și o serie ordonat crescătoare de valori numerice, exprimînd prețul lor, fiecare produs în parte, avînd o valoare de întrebuințare diferită de a celorlalte, trebuie să ocupe în cadrul seriei de valori numerice, care exprimă prețul produselor, același loc pe care-l ocupă și în cadrul seriei de valori, exprimînd costurile lor. Corelarea prețului unui produs cu prețurile celorlalte produse, în funcție de costul său, implică stabilirea lui de așa natură, încît produsul respectiv să ocupe în seria de valori numerice ordonat crescătoare, reprezentînd prețurile, același loc pe care-l ocupă și în seria de valori ordonat crescătoare, reprezentînd costurile.

Înainte de a analiza corelarea prețuri-

lor în raport cu valoarea de întrebuințare a produselor se impune să precizăm conținutul conceptului de valoare de întrebuințare, atribuit, prin textul Legii nr. 19/1971, mijloacelor de producție industriale. Este știut că în concepția marxistă valoarea de întrebuințare prezintă două aspecte indisolubile. Valoarea de întrebuințare constă, în primul rînd, în utilitatea produsului muncii, în capacitatea pe care o are de a satisface o anumită nevoie socială.

Unei diversități de nevoi sociale îi corespunde o diversitate de valori de întrebuințare. După cum însă nevoile sociale pot fi împărțite în nevoi de consum ne-productiv și nevoi de consum productiv, tot așa, diferitele valori de întrebuințare se divid în bunuri de consum și mijloace de producție. Între utilitatea bunurilor de consum și utilitatea mijloacelor de muncă, respectiv a mașinilor și utilajelor, ca principale mijloace de producție, există însă deosebiri esențiale. Dacă utilitatea bunurilor de consum în general constă în capacitatea lor de a satisface în mod direct diferitele nevoi de consum personal, mașinile și utilajele nu au capacitatea de a satisface în mod direct aceste nevoi, ci numai mijlocit, prin intermediul folosirii lor în producție.

Utilitatea finală a progresului tehnic, a producerii, folosirii și perfecționării mijloacelor de muncă o constituie desigur satisfacerea în măsură sporită a nevoilor nemijlocite de consum ale societății, prin folosirea mai eficientă a fondului de timp de muncă de care dispune societatea, respectiv prin economisirea acestui fond. În acest sens considerăm că utilitatea directă, nemijlocită a mijloacelor de muncă noi, în mod deosebit a mașinilor și utilajelor, constă în capacitatea lor de a realiza, în cadrul unui proces de producție sau altul, o economie determinată de muncă socială.

Corelarea prețurilor diferitelor mașini și utilaje avînd utilizări diferite în procesul de producție nu se poate face în nici un caz în funcție de volumul economiei de muncă socială pe care o aduce folosirea lor. Baza obiectivă a corelării prețurilor în acest caz o constituie costurile sociale de producție.

Utilitatea unui lucru, capacitatea sa de a satisface o anumită nevoie socială este legată de însușirile acestuia — fizice, chimice, mecanice etc. În acest sens, valoarea de întrebuințare se identifică cu însuși corpul material al produsului. De aceea, corelarea prețurilor mașinilor și utilajelor cu utilități concrete diferite, nu poate avea ca bază nici cel de-al doilea aspect al valorii de întrebuințare, respectiv caracteristicile tehnico-funcționale sau alte caracteristici ale acestora, pentru că ele nu pot fi comparate și comensurate printr-o unitate de măsură comună.

În concluzie, corelarea prețurilor mașinilor și utilajelor, avînd valori de întrebuințare diferite, în ambele accepțiuni, respectiv atît ca utilitate, cît și ca totalitate de însușiri care se identifică cu corpul material al mașinii sau utilajului, nu poate avea altă bază, în condițiile concordantei dintre producția și nevoia so-

cială, decît costurile lor sociale de producție. Astfel, prețul unei semănători nu poate fi corelat cu prețul unui tractor sau prețul unui autocamion, nici în funcție de caracteristicile tehnico-funcționale și nici în funcție de volumul economiei de muncă socială pe care o aduce folosirea lor. Prețul, de exemplu, al unei combine de recoltat griu nu poate fi corelat în funcție de caracteristicile tehnico-funcționale sau în raport de volumul economiei de muncă socială pe care o aduce folosirea ei decît tot cu prețul unei combine, după cum prețul unui tractor sau autocamion nu poate fi corelat în funcție de aceste criterii decît tot cu prețul unui tractor sau autocamion. Or, randamentul și eficiența în exploatare a două tractoare, pentru a folosi exemplul de mai sus, depind nu de caracteristicile tehnico-funcționale, căci acestea trebuie să fie comune, ci de intensitatea acestor caracteristici. Dar intensitatea diferitelor caracteristici ale celor două tractoare — viteza, putere de tracțiune etc. — nu le diferențiază ca valori de întrebuințare, ci numai calitativ. Dacă valoarea de întrebuințare diferențiază produsele după genul lor de utilitate, calitatea diferențiază valoarea de întrebuințare după gradul de intensitate a utilității respective și implicit după gradul de intensitate a însușirilor caracteristice ale produsului, care-i conferă utilitate. Ca și valoarea de întrebuințare, de care este strîns legată, calitatea se prezintă sub același dublu aspect și anume: pe de o parte, ca intensitate a utilității, exprimată în economia de muncă socială pe care folosirea unui utilaj o aduce în executarea unor lucrări sau operații, în comparație cu folosirea unui utilaj similar, pe de alta, ca intensitate a caracteristicilor sale tehnico-funcționale etc., în raport cu caracteristicile utilajului similar, existent în producție și în exploatare.

Prin urmare, valoarea de întrebuințare a mijloacelor de producție industriale primește în contextul legii nr. 19/1971 sensul de calitate. La rîndul ei, calitatea este privită ca element de corelare a prețurilor sub dublul ei aspect: pe de o parte, ca nivel al „caracteristicilor tehnico-funcționale, de durabilitate, estetice, de confort și alte asemenea caracteristici”,¹⁾ pe de alta, ca nivel de eficiență economică, exprimată într-un beneficiu cît mai stimulatv asigurată unităților producătoare de utilaje și în realizarea unor costuri de producție cît mai reduse de către beneficiari²⁾. În consecință, în funcție de sensul pe care-l primește calitatea — de eficiență economică sau de funcționalitate tehnică —, există două moduri de abordare a corelării prețurilor mașinilor și utilajelor avînd aceeași destinație, respectiv un mod de abordare care se bazează pe compararea nivelului eficienței lor economice, iar altul pe compararea nivelului caracteristicilor lor.

¹⁾ Vezi Legea nr. 19/1971, art. 16, p. 10, ed. 1977.

²⁾ Vezi Legea nr. 19/1971, art. 20, p. 12, ed. 1977.

În legătură cu corelarea prețurilor mașinilor și utilajelor, având aceeași destinație, în raport cu nivelul calitativ al valorii lor de întreținere, se pun trei probleme. Prima problemă constă în stabilirea utilajului etalon, respectiv a utilajului al cărui nivel calitativ servește drept bază de raportare și comparare a nivelului calitativ al tuturor utilajelor având aceeași destinație. Se înțelege că un anumit utilaj etalon trebuie să existe în cadrul fiecărei grupe de utilaje, având aceeași destinație în exploatare. Trăsătura caracteristică a utilajului etalon, dintr-o anumită grupă de utilaje, având aceeași destinație, constă în aceea că prețul lui este corelat cu prețurile utilajelor etalon din celelalte grupe de utilaje pe baza cheltuielilor sociale de producție. Aceasta înseamnă că prețul fiecărui utilaj etalon în parte este egal cu costul său de producție și un venit net corespunzător unei rate normale a rentabilității existente în economie. Prin urmare, utilajul etalon, în cadrul fiecărei grupe de utilaje este acela al cărui preț asigură o eficiență economică normală a activității unităților producătoare de utilaj. Corelarea prețurilor celorlalte utilaje din cadrul fiecărei grupe cu prețul utilajului etalon nu poate avea altă bază obiectivă decât nivelul lor calitativ.

Cea de-a doua problemă constă în alegerea aceluși aspect calitativ al mașinilor și utilajelor care poate constitui un criteriu consecvent științific de corelare a prețurilor, strict comensurabil și în concordanță cu scopul urmărit prin promovarea tehnicii avansate și corelarea prețurilor. Evident, ceea ce urmărim, în ultimă instanță, în cadrul acțiunii de promovare a progresului tehnic, este realizarea unor produse care satisfac într-un grad mai înalt nevoia socială, căreia îi sunt destinate. Caracteristicile, respectiv însușirile produsului, nu au o importanță în sine. Astfel, îmbunătățirea caracteristicilor tehnico-funcționale ale unui utilaj nu are importanță decât în măsura în care contribuie la economisirea muncii sociale, în măsura în care pe baza lor, se realizează o eficiență economică sporită, în raport cu cea obținută pe baza folosirii în producție a utilajului existent. În consecință, prin însăși scopul urmărit prin corelarea prețurilor, aspectul calitativ al mașinilor și utilajelor, cel mai adecvat a fi utilizat în corelarea prețurilor, îl constituie eficiența economică în exploatare. Împotriva acestei afirmații, deduse dintr-o raționalitate evidentă, s-ar putea aduce două obiecții. O primă obiecție ar consta în faptul că în timp ce nivelul fiecărei caracteristici a unui utilaj în raport cu nivelul caracteristicilor utilajului etalon poate fi precis și foarte simplu determinat, determinarea nivelului eficienței economice a unui utilaj în raport cu altul prezintă un anumit grad de complexitate și, respectiv, dificultate. Cea de-a doua obiecție se bazează pe următorul raționament: dacă nivelul caracteristicilor tehnico-funcționale determină nivelul eficienței economice a utilajului, între cele două aspecte calitative ale valorii de întreținere există o proporționalitate directă, iar din moment ce există o astfel de relație, calculul direct al eficienței economice nu-și mai are justificare. La o analiză mai atentă ambele obiecții pot fi înlăturate. Astfel, corelarea prețului unui produs, cu prețul altui produs trebuie să aibă la bază un criteriu unitar, respectiv singular și omogen. În cazul în care există mai multe criterii concrete, acestea trebuie să fie însumate, iar pentru a fi însumate, ele trebuie să aibă o expresie omogenă, respectiv o expresie în aceeași unitate de măsură. Caracteristicile tehnico-funcționale nu pot fi însumate direct, întrucit nu sînt reducibile la o expresie omogenă. Reducerea lor la o expresie omogenă nu se poate realiza decât prin intermediul influenței asupra costurilor producției realizate de beneficiar și nivelul de ansamblu al eficienței obținute în comun de către producătorul de utilaj și beneficiarul acestuia. În in-

cercarea de a însuma direct caracteristicile tehnico-funcționale ale utilajului etalon și utilajelor comparate, în teoria și metodologia actuală a corelării prețurilor se recurge la două soluții posibile. O primă soluție constă în ponderarea convențională a fiecărei caracteristici a utilajelor analizate. Astfel, să presupunem că un utilaj are un număr de n caracteristici. Ponderarea fiecărei caracteristici este egală cu a_1, a_2, \dots, a_n . Valorile caracteristicilor utilajului etalon sînt egale cu b_1, b_2, \dots, b_n iar cele ale caracteristicilor utilajului comparat cu d_1, d_2, \dots, d_n . Nivelul calitativ al valorii de întreținere a utilajului etalon, servind ca bază de raportare și comparare ale celorlalte utilaje, are, evident, valoarea 1. Plecînd de la acest sistem de date, nivelul calitativ al valorii de întreținere a utilajului comparat (V) este dat de expresia:

$$V = \left(a_1 \frac{d_1}{b_1} + a_2 \frac{d_2}{b_2} + \dots + a_n \frac{d_n}{b_n} \right) : 100$$

O a doua soluție folosită constă în separarea costului total al utilajului etalon pe fiecare caracteristică în parte. Notînd costul total al utilajului etalon cu C_0 și costul fiecărei caracteristici cu c_1, c_2, \dots, c_n și ținînd cont de notațiile folosite anterior pentru valoarea caracteristicilor, nivelul calitativ al valorii de întreținere a utilajului comparat (V) este dat de expresia:

$$V = \left(c_1 \frac{d_1}{b_1} + c_2 \frac{d_2}{b_2} + \dots + c_n \frac{d_n}{b_n} \right) : C_0$$

În cazul ambelor soluții, utilajul nou se consideră eficient atunci cînd valoarea care exprimă nivelul său calitativ (V) este mai mare decît raportul dintre costul său și costul utilajului etalon. Evident, ambele soluții nu pot exprima decât în mod cu totul întîmplător raportul dintre nivelul eficienței economice a unui utilaj nou oarecare și cel al eficienței utilajului etalon. Aceasta întrucit, în cazul primei soluții, ponderea care se dă fiecărei caracteristici depinde de aprecierea, în mare măsură subiectivă, a importanței fiecărei caracteristici în parte, iar în cazul celei de-a doua soluții, pentru faptul că între costul fiecărei caracteristici și eficiența ei în exploatare nu există nici o legătură, așa după cum nu există o astfel de legătură nici între costul total al unui utilaj și eficiența sa.

Întrucit singurul criteriu omogen îl constituie eficiența economică, aceasta constituie și singurul criteriu științific de corelare a prețurilor. Constituind un criteriu unitar, omogen, eficiența economică poate fi și măsurată cu precizie, sere deosebire de ansamblul caracteristicilor tehnico-funcționale, care, neavînd o expresie omogenă, nu pot fi însumate decât în mod arbitrar.

Cea de-a treia și ultima problemă, care se impune a fi soluționată, constă în elaborarea metodologiei de corelare a prețurilor diferitelor utilaje, avînd aceeași destinație, cu prețul utilajului etalon, ținînd seama de eficiența lor economică în exploatare. Avînd în vedere rolul hotărîtor al mijloacelor de muncă și dependența nivelului celorlalte elemente ale forțelor de producție de nivelul dezvoltării acestor mijloace, nu greșim cu nimic considerînd mașinile și utilajele drept factor esențial al eficienței cu care este cheltuită munca omenească. Întrucit în condițiile contemporane în afara funcționării în producție a mașinilor și utilajelor este de neconceput existența plus-produsului apreciem că nu este greșit să considerăm că întregul plusprodus și respectiv venit net realizat în cadrul fiecărei ramuri constituie și o expresie a eficienței economice a producerii și folosirii diferitelor mașini și utilaje. Privită în contextul relației dintre producătorul de utilaj și beneficiarul acestuia, eficiența economică a producerii și folosirii unei unități de utilaj este egală cu venitul net inclus în prețul utilajului respectiv, la care se adaugă venitul net in-

clus în producția realizată de beneficiar pe o unitate de utilaj. Înlocuirea unui utilaj, cu altul mai perfecționat, este eficientă atunci cînd costul total al producției ce se poate realiza de către beneficiar pe o unitate de utilaj nou, este mai redus decît costul total al aceleiași producții, realizată cu utilajele de acclasi tip, existente. Astfel, să considerăm că pe o unitate de utilaj beneficiarul realizează o producție egală cu $r \times d$ piese prelucrate sau operații executate, în care r reprezintă randamentul, respectiv producția anuală, și d — durata de funcționare a utilajului, exprimată în ani. Notînd utilajul etalon cu indicele o și utilajul cu caracteristici tehnico-funcționale superioare cu 1, atunci producția realizată pe utilajul etalon va fi egală cu $r_0 d_0$ iar cea pe utilajul nou cu $r_1 d_1$. Pentru a realiza cu utilajele existente o producție egală cu cea realizată pe o unitate de utilaj nou vor fi necesare n utilaje etalon, în care n exprimă raportul dintre producția utilajului nou ($r_1 d_1$) și producția utilajului etalon $r_0 d_0$.

Evident, dacă $\frac{r_1 d_1}{r_0 d_0} = n$, atunci $r_1 d_1 = n r_0 d_0$.

Notînd costul unei unități de producție realizată de beneficiar cu utilajul existent cu C_0 și costul unei unități de producție realizată cu utilajul nou cu C_1 , costul total al producției $r_1 d_1$, în condițiile în care este realizată cu utilajul nou, va fi egal cu $C_1 r_1 d_1$, iar în condițiile în care este realizată cu utilajul existent, va fi egală cu $C_0 r_0 d_0$, respectiv cu $C_0 n r_1 d_1$. Să împărțim în continuare costul producției beneficiarului în două părți. O parte a acestui cost este egală cu prețul de achiziționare, respectiv de livrare a utilajului, notat cu $P(u)$, iar cealaltă parte cu toate celelalte cheltuieli, notate cu $C(u)$. Prin urmare, $Crd = Pu + Cq$. De unde

$$C_0 r_0 d_0 = Pu_1 + Cq_1 \text{ și } C_1 r_1 d_1 = Pu_1 + Cq_1$$

Ponderînd prima egalitate cu n , vom avea:

$$C_0 r_0 d_1 = n Pu_0 + n Cq_0 \text{ și} \quad (1)$$

$$C_1 r_1 d_1 = Pu_1 + Cq_1 \quad (2)$$

Prin urmare, costul total al producției realizată de beneficiar pe o unitate de utilaj nou este egal cu expresia $Pu_1 + Cq_1$, iar costul aceleiași producții realizate cu n utilaje existente va fi de $n Pu_0 + n Cq_0$. Evident, economia de costuri și, respectiv, sporul de eficiență (E) va fi dat de expresia $E = n Pu_0 + n Cq_0 - Pu_1 - Cq_1$ (3)

La rîndul ei, mărimea Pu_1 , exprimînd prețul utilajului etalon, va fi egală cu valoarea numerică rezultată din adăunarea, la costul de producție al utilajului, a unui venit net, corespunzător unei rate normale a rentabilității, notate cu e , unde e reprezintă raportul dintre venitul net, inclus în preț, și costul utilajului. Prețul utilajului etalon este dat deci de expresia: $Pu_0 = Cu_0 + eCu_0 = Cu_0(1 + e)$

În funcție de criteriul de corelare a prețurilor, prețul utilajului nou poate lua două valori extreme și anume: o valoare minimă, care rezultă din corelarea sa cu prețul utilajului etalon, în funcție de costul său de producție, și o valoare maximă, care rezultă din corelarea cu prețul utilajului etalon, în funcție de eficiența sa economică în exploatare. Limita minimă a prețului de livrare a noului utilaj, pe care o notăm cu $lim. min. Pu_1$, reprezintă acel nivel al prețului, sub care întreprinderea producătoare de utilaj nu poate accepta fabricarea sa decît cu riscul diminuării eficienței activității sale. Ca urmare, prețul efectiv, care va trebui stabilit, trebuie să fie mai mare decît valoarea numerică a acestei limite.

conf. Victor ONCESCU
Universitatea din Craiova

● Cum ați aprecia în perspectivă efectul primului model global din seria celor publicate în acest deceniu ?

— Primul model global, „Limitele creșterii”, a avut în mod cert un mare efect asupra discuției politice cu privire la viitorul globului nostru. Este totuși greu de spus care mai este influența lui acum, la cinci ani după ce a fost publicat. De atunci au apărut pe primul plan noi probleme, legate de șomaj și stagflație, care au împins „Limitele creșterii” în afara focarului reflectoarelor. Cu toate acestea, mesajul lor nu a fost complet uitat și în prezent s-ar părea că interesul pentru problemele globale este oarecum în creștere. Totuși, în multe țări conștiința globală este considerată un fel de lux, legat de perioadele de prosperitate. Deși Comitetul executiv al Clubului de la Roma scria în comentariul său la „Limitele creșterii” că proiectul respectiv nu a fost conceput ca un „element de viitorologie”, raportul a avut o mare influență asupra cercetării viitorului. După publicarea „Limitelor creșterii”, modelele mondiale au devenit „industria de creștere a științelor sociale”. După primul val de modele globale în perioada 1972—1974 (Raportul Meadows și „Omenirea la răspintie” fiind punctele culminante ale aceluși val), putem observa un al doilea val în toamna anului 1976. În decursul câtorva luni au fost publicate mai multe modele globale importante: „Restructurarea ordinii internaționale” (RIO), coordonat de Jan Tinbergen, „Catastrofă sau nouă societate”, coordonat de Amilcar Herrera la Fundația Bariloche, „Viitorul economiei mondiale”, elaborat sub conducerea lui Wassily Leontief sub egida O.N.U., „Alimente pentru o populație mondială care se dublează”, coordonat de Hans Linnemann, ca și cărțile și studiile apărute în seria „Proiecte de modele pentru ordinea mondială” (W.O.M.P.).

● Prin ce se caracterizează ceea ce denumiți „al doilea val” de modele mondiale ?

— Există câteva distincții între primul și al doilea val. Al doilea val pune mai puțin accent pe limitele fizice. Meadows, de pildă, ne-a arătat o graniță fizică aproape absolută în ce privește capacitatea de producție (alimente, resurse) și capacitatea de absorbție (problema poluării) a Pământului-mamă. Modelele Leontief, Linnemann, RIO și Bariloche sînt mai optimiste în această privință; ele nu neagă că există limite fizice, dar aceste limite par să fie mai îndepărtate în timp. Mai mult, aceste noi modele subliniază că problemele sînt în primul rînd de natură politică, socială, culturală și economică.

Este greu de spus ce efect ar putea avea această modificare asupra procesului politic de luare a deciziei (...) S-ar putea ca accentul pe factorii sociali, economici și politici, pe care-l pune al doilea val să vină ca o eliberare, deoarece înseamnă că noi ca ființe umane, ca membri ai societății putem întreprinde ce este necesar pentru a nu ne îndrepta în mod inexorabil către catastrofă. Pe de altă parte s-ar putea însă și ca problemele să fie considerate mai puțin urgente. O concluzie prudentă ar fi că acest al doilea val va avea un efect mai ales asupra orientării dezvoltării pe termen lung.

O a doua diferență între primul și al doilea val este că noile modele sînt

CONVORBIRI ECONOMICE

CU

Bart van STEENBERGEN

profesor la Universitatea din Utrecht,
membru în Comitetul Executiv
al Fundației Mondiale pentru Studiul
Viitorului

Tendențe recente în cercetarea viitorului

mult mai explicit normative. Modelul Meadows era în esență o extrapolare a tendințelor dominante. Acest aspect normativ este deosebit de clar în modelul Bariloche și în modelele WOMP*). Modelul Bariloche, de exemplu, ia ca punct de plecare un standard de viață decent (care nu este identic cu unul minim). Pentru a-l cita pe Herrera, principiul fundamental este recunoașterea faptului că fiecare ființă omenească, prin însuși faptul existenței sale are dreptul inalienabil la satisfacerea tuturor trebuințelor fundamentale (alimente, sănătate, locuință, educație etc.), în condițiile în care consumul să nu fie privit ca o valoare prin el însuși, adică fără a copia societatea occidentală de consum. Modelele din noul val refuză să lase problematica normelor, valorilor, obiectivelor etc. pe seama altora, dorind să joace un rol în procesul de fixare a acestor obiective.

Noile modele sînt mult mai mult orientate spre practică, ele subliniază mult mai puternic relația dintre cunoașterea științifică, pe de o parte, și procesul politic de luare a deciziilor, pe de alta. Acest aspect diferă totuși de la un model la altul. Modelul Bariloche este foarte slab în această privință, dînd foarte puține indicații cum poate fi realizată lumea dorită. Raportul RIO este în schimb foarte explicit în această privință; el conține propuneri concrete pe termen scurt, mediu și chiar lung. Raportul RIO a fost un răspuns la următoarea întrebare: „Ce nouă ordine internațională ar trebui recomandată oamenilor politici și grupurilor sociale din lume pentru a acoperi — în măsură practică și realist posibilă — trebuințele urgente ale populației de azi și cele probabile ale generațiilor viitoare?”. Aceasta înseamnă, pe scurt, că cel puțin unele din rapoartele din al doilea val au devenit mai utile ca instrument pentru factorii de decizie și planificatori.

Există o anumită schimbare și în metodologie. Modelul lui Leontief, ca și „Limitele creșterii”, „Omenirea la răspintie”, dar și modelul Bariloche sînt modele tipice de calculator. Există totuși o tendință spre „decomputerizare” și de a pune un accent sporit pe factorii calitativi. În special autorii studiilor apărute sub genericul WOMP au unele dubii cu privire la această modelare la calculator. Deși sînt conștienți de aspectele pozitive ale modelelor globale (care

promovează conștiința globală, fac gîndirea noastră mai explicită, permit o nouă percepție a orizontului de timp), ei subliniază în același timp că acestea ar putea deveni o nouă tehnică (tehnocratică) de conducere și ar putea crea o nouă formă de fetișizare. Un bun exemplu al tendinței spre metode mai puțin sofisticate este „Programul indicatorilor mondiali” elaborat de Johan Galtung.

O altă diferență care este parțial metodologică, parțial de concepție, este că primul val pornește de la prezent și merge de acolo înspre viitor. „Limitele creșterii” erau inițial o analiză a tendințelor existente. Unele din modelele din al doilea val pornesc de la viitor înspre prezent, propunînd strategii care să fie viabile și coerente pentru construirea acestui viitor. Este cazul seriei de cărți „Lumi preferate pentru anii 1990” publicate ca „utopii relevante” în cadrul WOMP. Raportul Bariloche pornește și el, într-o anumită măsură de la o lume preferată în care trebuințele fundamentale sînt satisfăcute. Considerînd ca dată această lume viitoare preferată, el încearcă să detecteze ce ar trebui făcut și cît timp este necesar pentru realizarea obiectivului stabilit. Acest lucru prezintă interes pentru factorii de decizie și planificatori. În mod tradițional, cel puțin în țările capitaliste, planificatorii se bazează în primul rînd pe o analiză a situației prezente și pe extrapolarea tendințelor dominante. În ultimii ani se observă o tendință crescîndă de a porni de la o situație viitoare preferată și apoi, ca treaptă următoare, de a acționa în direcția acelei situații. Un exemplu tipic provine din țara mea. Cu cîțiva ani în urmă, Ministerul Transporturilor a efectuat o prognoză a numărului de automobile în Olanda în 1980 bazată pe o extrapolare a tendințelor prezente. Determinîndu-se acest număr, singura funcție a planificatorilor era să proiecteze destule autostrăzi pentru toate cele 7 milioane de automobile. Problema dacă acesta era un viitor de dorit nici nu s-a pus.

● Cum apreciați locul pe care-l ocupă problematica țărilor în curs de dezvoltare în aceste modele ?

— Primele modele globale priveau lumea din unghiul țărilor dezvoltate. Un articol al lui William Nordhaus despre modelul Bariloche se intitula „Modelind lumea de jos în sus”. El scria: „Aspectul cel mai fascinant al modelului Bariloche este că el reprezintă un model mondial despre economia mondială construit din partea de jos a scării economice privind în sus mai curînd decît un model elitist privind în jos la problemele mondiale”. Deși este exagerat să spunem că toate aceste noi modele privesc lumea de jos în sus, există în mod cert o tendință de a lua în considerare mai serios aspirațiile și nevoile celei mai sărace părți a populației globului.

În concluzie, aș spune că modelarea globală devine un instrument important pentru planificatori și factorii de decizie. Evoluțiile noi în acest domeniu dau o anumită speranță că modelarea globală nu va deveni un instrument tehnocratic cu ajutorul căruia țările bogate să încerce să-și perpetueze poziția lor dominantă.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

*) Vezi la rubrica Curier nota „Lumea în 1990”.

IN LITERATURA economică occidentală problemele modernizării structurilor economice, în contextul înlăturării subdezvoltării sau realizării creșterii economice în țările în curs de dezvoltare, au constituit obiectul unor studii teoretice sau a unor așa-numite studii de caz — în intenția de a sugera o anumită orientare. Purtând pecetea spațiului structural capitalist, căruia îi aparțin, teoriile economice occidentale reflectă preocuparea de cunoaștere, interpretare și mai ales de orientare a dezvoltării economice a țărilor rămase în urmă pe un făgaș care, pe o cale sau alta, nu numai să nu contravină, dar să reprezinte, în continuare un sprijin al mobilurilor societății capitaliste. Această atitudine, caracterizată eufemistic de prof. Jacques Austruy drept „egocentrism al Occidentului”, se manifestă, după cum el însuși o recunoaște, în faptul că „în primul rînd, capitalismul occidental exportă interesele sale care trebuie să corespundă interesului lumii. ...Istoria colonizării sub diversele sale forme este ilustrarea cea mai lesnicioasă a ambivalenței acestei atitudini. Occidentul impune valorile și interesele sale, ce se erijează în valori universale.”¹⁾

Centrarea atenției a numeroși autori occidentali asupra acestei noi probleme din perioada postbelică — dezvoltarea țărilor recent eliberate — exprimă însă, pe lângă dorința de menținere a pactului colonial, și îngrijorarea, sau mai precis teama de „derivă a lumii necomuniste” către un alt sistem economic, social-politic decît cel capitalist, după cum mărturisea Gunnar Myrdal într-una din lucrările sale de început asupra economiei mondiale. După opinia sa, în condițiile existenței în lume a unor vaste zone subdezvoltate, „eșecul cel mai grav al lumii necomuniste rezidă în stagnarea sau încetinirea dezvoltării țărilor rămase în urmă și în lărgirea decalajului dintre țările industriale avansate și țările întîrziate”, de unde rezultă că „în funcție de aptitudinea sa de a rezolva aceste probleme trebuie apreciate șansele de viitor ale capitalismului”.²⁾

SEMNIFICAȚIA UNOR TEORII REFERITOARE LA MODERNIZAREA STRUCTURILOR ÎN ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE (I)

Această cvasiconștientizare — de pe poziții capitaliste, evident — este încă departe de înțelegerea naturii și amploarei problemelor economice, sociale și umane ce se pun în țările care și-au dobîndit independența politică. Cunoscut ca reprezentant al neoliberalismului, în consecință și prin adversitatea sa virulentă față de intervenția statului în țările în curs de dezvoltare — atitudine pentru care Ch. Prou³⁾ îl consideră „un personaj de dreapta” — profesorul de economie colonială de la Oxford Hubert S. Frankel este de părere că adesea „colonizarea a fost considerată ca un proces de expansiune teritorială, în timp ce ea nu este nimic mai mult decît însuși procesul macro- și microeconomic al creșterii economice și sociale”, care începe întotdeauna „prin activitățile colonizatoare ale unui mic număr de oameni. Aceștia extind progresiv modurile de gîndire și de acțiune pe care abia le-au inven-

tat pentru a suscita acordul spiritelor al lui mai mare număr, într-o nouă armonie productivă”.⁴⁾ Această disimulare a deșebirilor structurale esențiale dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate care însăși evoluția capitalismului a dus la exprimă optica economistului liberal din țara care a avut cel mai puternic imperiu colonial și sugerează că metropola nu are nici un fel de obligații față de acesta, întrucît totul a depins „de acțiunea omului asupra mediului natural local.

Ideea centrală a studiilor despre țările în curs de dezvoltare este că, din punct de vedere structural, țările în curs de dezvoltare au trăsături demografice, sociologice economice și politice specifice, iar toate acestea alcătuiesc, după cum le place autorilor respectivi să declare, condițiile și funcțiile de care se stabilesc factorii, agenții și activitățile ce stau la baza modernizării economiei.

Din punct de vedere economic — ceea ce în fapt contează fundamental în abordarea modernizării — marea majoritate a economiștilor occidentali care studiază problemele dezvoltării țărilor rămase în urmă consideră că economiile acestora se definesc prin trei trăsături structurale: sint economii „inarticulate”, din cauza absenței complementarității la nivelul fluxurilor reale, a fluxurilor monetare, în relațiile dintre fluxurile reale și monetare, precum și pe motiv de „rigidități” tehnice, economice, sociale, politice și administrative; sint „dezechilibrate” din cauza „rupturilor demografice” sau economice datorate contactelor cu economiile avansate sau rupturilor, datorate nediversificării producțiilor; sint „dependente” și prin această expuse fluctuațiilor puternice ce se constată în balanța comercială, în implantarea de firme străine foarte mari, în importurile de capital⁵⁾. Sub o terminologie variată, aceste trăsături au fost evidențiate și de alți numeroși autori: J. Boeke⁶⁾, E. Higgins⁷⁾ și S. Schatz⁸⁾, folosind, de pildă, expresia de economii dualiste. E. Garbagnage⁹⁾ subliniază, de altfel, că „dualitate

FIȘE

George Enache bazele contabilității

Ediție științifică și enciclopedică

● În cartea sa Bazele contabilității (Editura științifică și enciclopedică, București, 1977, 256 p.), Gheorghe Enache încadrează analiza bazelor contabilității în tema generală a sistemului informațional economic — din care derivă succesiv atât informația economică, cit și informația contabilă. Acestea sînt considerate

părți componente și surse documentare ale sistemului informațional economic. În stadiul actual, contabilitatea se întîlnește ca un sistem logic și coerent de categorii, principii și legități. În condițiile folosirii echipamentelor moderne de contabilizat și calcul, cîmpul de aplicare al contabilității s-a lărgit considerabil, aceasta fiind chemată să îndeplinească funcții noi de calcul, previziune, analiză și control, necunoscute contabilității tradiționale. De altă parte, caracterul unitar al economiei naționale a făcut posibilă, în condițiile socialismului, organizarea contabilității după principii unitare. Eforturile în direcția perfecționării contabilității ca disciplină științifică, precum și a mijloacelor tehnice folosite în activitatea practică sînt în plină desfășurare, în scopul extinderii și adin-

cirii funcțiilor esențiale ale contabilității — una din măturii fiind și acest volum.

Planul și progresul tehnico-științific

● Întocmirea planurilor de dezvoltare a științei și tehnicii — scrie dr. V. Ivancenko în articolul Naucino — tehniceskii progress inarodnohoziaistvennii plan (Progresul tehnico-științific și planul economiei naționale), apărut la rubrica „Schimb de opinii” a revistei VOPROSI EKONOMIKI nr. 7/1977 — face parte din activitatea de elaborare a planurilor economiei naționale, dar acest principiu metodologic — spune autorul — nu este încă aplicat cu consecvență în practica planificării în U.R.S.S., problemele introducerii progresului tehnico-științific fiind adesea luate în considerare în mod izolat și nu în strînsă legătură cu ansamblul procesului de reproducție. Nu întimplător, afirmă V.I., în sistemul evaluării activității productive și al stimulării economice, indicatorii progresu-

lui tehnico-științific apar pe locul al doilea, după indicatorii generali de plan. Această practică se justifică uneori prin argumentul că progresul tehnico-științific nu constituie un scop în sine, ci un mijloc de rezolvare a problemelor economico-sociale. Autorul combate această interpretare. El arată că ea ar duce la concluzia, în primul rînd, că este posibilă conducerea economiei naționale doar pe baza indicatorilor generali, fără acțiunea concretă asupra factorilor creșterii economice (inclusiv progresului tehnico-științific) și în al doilea rînd, că nu este necesar să se calculeze aportul cheltuielilor pentru dezvoltarea tehnicii. V.I. consideră că realizarea unității dintre planul dezvoltării tehnico-științifice și cel al economiei naționale ar determina o perfecționare apreciabilă a mecanismului creșterii economice, și ar înlătura, printre altele, tendințele ramurilor economiei naționale de a li se repartiza sume cit mai mari destinate în special noilor investiții.

Al este aspectul cel mai important al
culturii țărilor slab dezvoltate". Alții,
nd să exprime aceleași trăsături, le de-
mesc economii pluraliste (J. Furnivall)¹⁰)
u economii asimetrice (R. Dumoulin)¹¹),
cînd François Perroux, plecînd de la
pectele fundamentale „de fragmentare,
zarticulare și blocaje structurale”
augă „conceptul de dezvoltare de in-
cție”¹²) drept caracteristică a unei struc-
i subdezvoltate: „Dezvoltarea de induc-
este produsă de una sau mai multe
onomii dominante care exercită o in-
ență ireversibilă asupra economiilor sub-
zvoltate, care nu mai sînt economii colo-
le dar nici nu sînt capabile încă să ac-
neze într-o manieră pe deplin auton-
i.¹³). Aceste caracteristici structurale ale
onomiilor din țările în curs de dezvoltare
manifestă după opinia unor economiști,
„fenomene destabilizatoare” ce an-
ază „blocaje de creștere”¹⁴) (inflație,
egalități în repartiția veniturilor ș.a.), de
de și decalajul crescînd față de țările
zvoltate.

Dar aceste coordonate structurale, con-
tutive și de funcționare, precizate con-
et, detaliat, și de alți numeroși autori,
nt sintetizate, prin intermediul consecin-
or, în **teoria cercurilor vicioase**, care ar
acteriza situațiile de pornire în procesul
odemizării economiei țărilor în curs de
zvoltare. Conceptul de cerc vicios, pro-
is de Henry Singer încă din anul 1949,
ndamentat de Ragnar Nurkse și lărgit de
Myrdal prin conceptul de „cauzare
circulară”, este larg utilizat în literatura
cidentală actuală. După opinia unora
lias Gannagé ș.a.), se pot distinge patru
uri de cercuri vicioase: „cercul vicios
althusian”, considerat fie din unghiul
atic al „confruntării dintre populație și
urse”, fie din punct de vedere dinamic,
aminîndu-se „influența ratei de creștere
populației asupra venitului pe locuitor”;
ercul capitalului și al economisirii”,
re înglobează numeroasele și puternicele
storsioni din aceste domenii (slăbiciunea

economisirii voluntare și „îngustimea
priei interne”); „cercul vicios al repa-
rției venitului”, marcat de o profundă ine-
galitate, de „absența grupurilor interme-
diare sau a claselor de mijloc”, de un
decalaj pronunțat între venitul pe locuitor
din sectorul agricol și cel industrial, între
veniturile diferitelor grupuri etnice; comer-
țul internațional reprezintă pentru țările
subdezvoltate cel de-al patrulea cerc
vicios, căci orientarea structurilor conform
principiilor costurilor comparative este
supusă unor „exigențe” și „prezumții” care
face dificilă aplicarea lor în aceste țări. În
fine, se mai menționează conceptul de
„cerc vicios al stagnării” pe care Harvey
Liebenstein îl definește prin permanența
caracteristicilor subdezvoltării, prin „per-
sistența randamentelor scăzute, pe supra-
față și pe om în agricultură, absența po-
sibilităților deschise ocupațiilor în activi-
tăți neagricole, rolul condițiilor demogra-
fice”.

Semnificația acestor modalități de struc-
turare a realităților din țările slab dezvoltate
este relevată de concluzia că rolul
dezvoltării economice constă tocmai în
surmontarea cercurilor vicioase. Fără
îndoială că examinarea problemelor specifice
economiiilor slab dezvoltate, ca și a
interacțiunii dintre diversele forțe și pro-
cese socio-economice trebuie să stea la
baza oricărei opțiuni pentru schimbarea și
modernizarea actualelor structuri. Dar
analizele din teoriile economice burgheze
nu satisfac nici cea mai mică cerință în
acest sens. Pentru că singurele lucruri reale
ce pot fi găsite în aceste teorii sînt faptele
în legătură cu sărăcia și caracterul înapoiat
al economiilor noilor state. Cunoașterea
realităților economice contemporane,
uneori excesiv de amănunțit descrise, nu
constituie pentru economiștii occidentali
— unii dintre ei chiar reputați — un suport
pentru căutarea soluțiilor, a căilor și
mijloacelor pentru înlăturarea stării
de indigență ci, dimpotrivă, o modali-
tate de fundamentare a unor ipoteze și de
construire a unor modele menite să înles-

nească, în condițiile politice noi, continua-
rea funcționării actualelor relații econo-
mice internaționale, conservarea domina-
ției economice ca și demonstrarea inamovi-
bilității capitalismului. Analiza cauzelor
actualelor stări economoice din țările în
curs de dezvoltare, la care ne vom referi
în partea a doua a acestui studiu, dez-
văluie nu numai intențiile absolvirii de res-
ponsabilitate a imperialismului colonialist,
dar și pe cele apologetice.

dr. Sorica SAVA

¹) Jacques Austrey. Le scandale du dé-
veloppement. Editions Marcel Rivière et
Cie, Paris, 1965, p. 64.

²) „Une économie internationale”, P.U.F.
Paris, 1958.

³) Vezi „Etablissement des programmes
en économie sous-développée”, Dunod,
Paris, 1964.

⁴) Hubert S. Frankel. The economic im-
pact on underdeveloped societies, Oxford,
Basil Blackwell, 1959, p. 12.

⁵) Gilbert Blardons. La politique de la
croissance équilibrée et harmonisée dans
la cadre national ; pays sous-développés,
Encyclopédie Francoise, t IX.

⁶) „Economics and economic policy of
dual societies”, New York, 1953.

⁷) „The dualistic theory of underde-
veloped countries”, Economic develop-
ment, Social Research, 1956.

⁸) „A dual economic model of an
underdeveloped country”, Social Research,
1956.

⁹) „Économie du développement”, P.U.F.,
Paris, 1962, pp. 70—78.

¹⁰) „Netherlands India : a study of plu-
ral economy”, Cambridge, 1944.

¹¹) „La structure asymétrique de l'éco-
nomie algérienne d'après une analyse de
la région de Bône”, Genin, 1959.

¹²) François Perroux. Trois outils d'ana-
lyse pour l'étude du sous-développe-
ment : économie desarticulée, coûts de
l'homme, développement induit, Cahiers
de l'I.S.E.A., série F. no. 1.

¹³) Idem, p. 29.

¹⁴) H. Myint. The economics of the de-
veloping countries, Hutchinson Univer-
sity Library, London, 1973.

omisiunile noilor hologii agricole

● Revista **PROBLÈMES ÉCO-
MOMIQUES** din 25 V 1977 re-
oduce un articol al lui Gün-
er Thieda (autorul cărții „Vii-
rul verde al Europei”), articol
bărut inițial în revista „Econo-
e rurale”. G. Th se ocupă în
ecial de tehnica agricolă vii-
are și încearcă să facă credi-
te marile ei potențialități. În
imii 25 de ani, spune el, s-au
scoperit și s-au pus la punct
comparabil mai multe tehnici
ricole decît prevăzuseră toți
menii de știință din perioada
terioară. După autor, „re-
luția agrară cu accent pe pro-
de bio- și microbiologice va
ntinua și multe noutăți tes-
te azi în laboratoare de zeci
mii de cercetători vor deveni
10,20 sau 30 de ani tehnolo-
de uz comun. Printre ace-
a: implantarea durabilă de
cterii generatoare de azot în
lulele plantelor, suprimîndu-se
tfel necesitatea îngrășăminte-
azotoase, creșterea randa-

mentului fotosintezei (a transfor-
mării energiei solare în masă
vegetală), reproducerea fără
fecundare a animalelor de mare
productivitate, prin fuziunea pro-
vocată a celulelor germinale cu
celule somatice ale aceluiași a-
nimal ș.a. Dar, pentru a preveni
eventuale consecințe ecologice
nedorite, spune G.T., știința și
politică trebuie să aibă în vede-
re nu numai rezultatele imediate
dar și consecințele pe termen
lung.

Redresarea economică nu a corespuns speranțelor

● În raportul la Bilanțul pe
exercițiul aprilie 1976 — aprilie
1977, conducerea celei ma mari
bănci din R.F. Germania — Deut-
sche Bank —, raport publicat re-
cent în buletinul acesteia, se
subliniază că „redresarea econo-
mică nu a corespuns speranțelor”.
Se trage concluzia unor
perspective pesimiste pentru eco-
nomia R.F.G. pe tot anul 1977,
care ar urma să fie caracteriza-
tă în special prin persistența

unui șomaj în jurul cifrei de 1
milion de persoane. Ce se recu-
noaște a fi mai grav este că nu-
mărul șomerilor care au rămas
fără lucru de multă vreme con-
tinuă să crească. Conjurura
din 1976 ar fi ajutat doar la re-
ducerea șomajului parțial. Între
timp continuă să se dezvolte șo-
majul structural.

Indreptarea inechităților „tradiționale”

Un colectiv coordonat de
Jean Pierre Pagé, de la Comisa-
riatul general al planului din
Franța, a elaborat volumul Pro-
fil économique de la France
(Profilul economic al Franței),
1976, 348 p. În diferitele capi-
tole ale cărții (Instituțiile econo-
mice și planificarea; Dezvolta-
rea economică; Repartizarea și
utilizarea veniturilor; Agricul-
tura; Energia; Industria; Tran-
sporturile; Comerțul și serviciile
comerciale; Administrațiile și
finanțele publice; Moneda și
finanțarea; Relațiile monetare
și financiare ale Franței cu res-

FIȘE

țului lumii; Dezvoltarea rațională
și amenajarea teritoriului; Din-
colo de profilul economic), auto-
rii cărții încearcă să analizeze
varietatea problemelor econo-
mice franceze.

Referindu-se la unele aspecte
tendențiale, autorii atrag aten-
ția asupra necesității inversării
strategiei economice tradiționale,
care consta în creșterea maxi-
mală a producției, „lăsînd pe
planul al doilea repartiția rezul-
tator obținute”. A devenit, ac-
tualmente, prioritară — spun ei —
căutarea dezvoltării de natură
să îndrepte inegalitățile econo-
mice sau social-culturale și să
satisfacă aspirațiile populare:
participarea la gestiune, amelio-
rarea mediului înconjurător și a
vieții cotidiene, spre a se ajun-
ge la o societate mai umană.
Recenta criză a energiei, se re-
cunoaște, a demonstrat fragilita-
tea economiilor occidentale.

Camera Federală de Comerț a Austriei, în colaborare
cu Camera de Comerț și Industrie a Republicii Socialiste România,
organizează între 3 – 7 octombrie 1977

SĂPTĂMÎNA TEHNICII AUSTRIECE

care se va desfășura la hotelul „INTERCONTINENTAL” din București

Specialiștii austrieci vor prezenta conferințele :

1. „Tehnologia recoacerii izoterme” ; 4.10.1977 — ora 9,00, sala B
2. „Metode de construcție și metode de alegere a materialelor pentru cuptoare din industria metalurgică” ; 4.10.1977 — ora 10,30 — sala B
3. „Construcții, rezistente la foc, pentru instalații în rafinării și în industrie petrochimică” ; 6.10.1977 — ora 15,00 sala A
4. „Raționalizarea și automatizarea în tehnica de ștanțare și de indoire” ; 5.10.1977 — ora 14,00, sala B
5. „Mașini pentru confecționarea de saci țesuți și tricotați, precum și materiale pentru ambalaje din poliolefine” ; 6.10.1977 — ora 9,00, sala A
6. „Noi aparate pentru controlul fibrelor — vibroscopul și vibrodynul” ; 7.10.1977 — ora 11,30, sala A
7. „Extruderea de materiale din PVC — dur” ; 6.10.1977 — ora 14,30, sala B
8. „Utilizarea sistemului de arzător Dumag pentru nămol ca factor pentru protecția mediului înconjurător, în legătură cu utilizarea calorică a unor deșeuri lichide speciale” ; 7.10.1977 — ora 15,00, sala A
10. „Recoacerea în atmosferă de gaz inert, lipsită de decarburare, a sîrmelor pentru rulmenți în formă de inel” ; 4.10.1977 — ora 12,00, sala B
11. „Recoacerea inertă, lipsită de decarburare a oțelurilor pentru rulmenți în atmosferă de gaz inert” ; 4.10.1977 — ora 13,30, sala B
12. „Automate moderne de format prin injecție pentru prelucrarea materialelor termoplastice și termorigide, precum și a elastomerilor” ; 6.10.1977 — ora 12,30, sala B
13. „Construcții de siguranță, în subteran, cu rășini sintetice, ancorări din rășini sintetice și aplicări de straturi din rășini sintetice” ; 6.10.1977 — ora 9,00, sala B
14. „Dozare, măsurare și reglare în procesele tehnologice” ; 6.10.1977 — ora 10,30, sala B
15. „Noi metode tehnice și științifice pentru creșterea siguranței de circulație pe șosele și autostrăzi” ; 6.10.1977 — ora 13,00, sala A
16. „Epurarea catalitică și termică a aerului viciat — bază, utilizare, rentabilitate” ; 7.10.1977 — ora 12,30, sala B
17. „Epurarea biologică în mai multe trepte a apelor reziduale foarte încărcate din industria chimică” ; 7.10.1977 — ora 9,00, sala B
18. „Arderea deșeurilor industriale în cuptoare tubulare rotative” ; 7.10.1977 — ora 10,30, sala B
19. „Armături acționate manual și automat pentru conducte energetice și tehnologice — indicatoare de nivel pentru lichide și materiale IT” ; 3.10.1977 — ora 9,30, sala B
20. „Raționalizarea, automatizarea și montarea cu ajutorul unor mașini speciale” ; 5.10.1977 — ora 15,30, sala B
21. „Încercarea durității în producție — cazuri speciale de utilizare și automatizare” ; 3.10.1977 — ora 12,00, sala B
22. „Starea actuală la prelucrarea unor materiale termoplastice conținând spumași, după procedeul de formare prin injecție — cu una sau mai multe componente” ; 7.10.1977 — ora 14,30, sala B
23. „Pompe centrifuge cu «induceri» (melci de intrare) pentru înălțimi de aspirație extrem de scăzute” ; 7.10.1977 — ora 9,00, sala A
24. „Trefilarea sirmei cu lubrifiere hidrodinamică, sub acțiunea ultrasunetelor” ; 5.10.1977 — ora 9,00, sala A
25. „Sirme emailate — azi și mâine” ; 5.10.1977 — ora 12,00, sala A
26. „Producția vegetală continuă, în tot timpul anului, în instalații de producție sistem Ruthner” ; 3.10.1977 — ora 13,00, sala A
27. „Sortarea buștenilor cu macaraua complet automatizată și cu ajutorul cabinei de ridicare și coborire în cazul macaralelor portal” ; 7.10.1977 — ora 13,00, sala A
29. „Alegerea materialelor pentru contacte, folosite pentru relee de comandă moderne” ; 5.10.1977 — ora 9,00, sala B
32. „Dezvoltarea în perspectivă a rețezării cu discuri abrazive de mare productivitate și a rectificării sub mare presiune în industria metalurgică, extractivă și prelucrătoare, în special în oțelării” ; 3.10.1977 — ora 14,30, sala B
33. „Aparate și echipamente pentru reglarea presiunii și distribuția gazelor. Noutăți în domeniul instalațiilor de măsurare și reglare” 5.10.1977 — ora 12,30, sala B
34. „Oțeluri și aliaje speciale pentru tehnica nucleară și construcția de aparate pentru industria chimică” ; 4.10.1977, — ora 13,00, sala A
35. „Proiectarea și producția de echipamente pentru instalații de polietilenă de înaltă presiune” ; 4.10.1977 — ora 9,00, sala A
36. „Noile evoluții din sectorul de perforatoare și de aer comprimat” ; 4.10.1977 — ora 11,00, sala A
38. „Oțeluri și piese forjate superioare pentru construcția de turbine, obținute prin folosirea unei tehnologii noi” ; 4.10.1977 — ora 15,00, sala A
39. „Aerisirea și gazarea unor lichide cu dispergatorul Vogelbusch” ; 5.10.1977 — ora 15,00, sala A
40. „Procedee moderne de fosfatare pentru deformarea la rece — în special procedee moderne de prelucrare prin trecerea pentru linia de patentare” ; 5.10.1977 — ora 10,30, sala A
41. „Instalații de cuptoare industriale cu funcționare continuă, pentru îmbunătățire, călire, recoacere și sinterizare” ; 4.10.1977 — ora 15,30, sala B
42. „Echipamente și mașini pentru instalații de tratare a apei” ; 5.10.1977 — ora 11,00, sala B
43. „Conectoare coaxiale moderne, de tipul fișă-priză, miniaturizate și subminiaturizate, pentru aparate și instalații electronice” ; 5.10.1977 — ora 13,30, sala A
44. „Tehnica modernă în construcția liniilor de cale ferată” ; 3.10.1977 — ora 15,00, sala A
45. „Îmbunătățirea calității pământurilor necorozive prin vibrarea în adâncime” ; 6.10.1977 — ora 11,30, sala A

Invitațiile de participare la simpoioane se pot solicita (indicând numărul indicativul conferinței și numărul de invitații) la PUBLICOM Bd. N. Bălcescu nr. 22, 70122 București, telex 011—374 CAMROM, telefon 15 47 07 interior 93 sau 97.

PUBLICOM

Cerințe ale noii ordini economice internaționale

OPRIREA CURSEI ÎNARMĂRILOR — izvor de fonduri pentru DEZVOLTAREA ECONOMICĂ PAȘNICĂ

„Realizarea dezarmării ar elibera uriașe mijloace de producție și forțe de muncă pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale popoarelor, accelerarea dezvoltării economico-sociale a națiunilor și, în primul rând, a celor rămase în urmă. Dezarmarea ar asigura ca minunatele cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii contemporane, să nu mai fie subordonate cauzei războiului și distrugerii, ci să fie puse în slujba progresului și civilizației, a bunăstării și fericirii omului, a ameliorării existenței sale pe planeta noastră“.

NICOLAE CEAUȘESCU

ARGUMENTELE în favoarea înfăptuirii unor măsuri concrete de oprire a cursei înarmărilor și de dezarmare, în primul rând de dezarmare nucleară, sînt multiple și viguroase. Ele au fost expuse în repetate rânduri la Națiunile Unite, în Comitetul pentru dezarmare, în alte foruri internaționale, atît de România cît și de numeroase alte state ale lumii. Este vorba de argumente politice, militare, social-economice și moral-juridice, care pledează convingător pentru trecerea, cît nu este prea tîrziu, de la discuții îndelungate și neproductive la măsuri concrete și efective de stăvilire și dezarmare a cursei deosebit de periculoase și costisitoare a înarmărilor moderne, la întreprinderea unor pași reali pe calea dezarmării atomice și convenționale. O astfel de trecere, potrivit opiniei predominante în rîndul guvernelor, al oamenilor politici și al experților, ar avea cel puțin două efecte pozitive de semnificație majoră asupra prezentului și viitorului omenirii: a) ar conduce la diminuarea pericolului de război, la edificarea unei păci și securități veritabile pentru toate statele; b) ar diminua, și în final, ar elimina risipa colosală de valori umane, financiare, materiale, științifice și tehnologice pentru scopuri distructive și ar permite canalizarea acestui potențial imens în scopuri economice și sociale pașnice, constructive.

„Oricare ar fi considerațiile diverse și multiple invocate pentru continuarea cursei înarmărilor — se arată în raportul O.N.U. privind consecințele negative ale cursei înarmărilor, elaborat la inițiativa României —, nu numai că această cursă antrenează grele sacrificii economice, dar ea compromite, de asemenea, toate formele de progres social, care constituie singura noastră speranță veritabilă pentru viitorul speței umane“.

Interdependența dezarmare-dezvoltare

ÎN EPOCA NOASTRĂ, marcată pregnant de afirmarea puternică a voinței națiunilor de a trăi liber și demn, cînd dezvoltarea economico-socială a po-

popoarelor de pretutindeni necesită focalizarea tuturor resurselor materiale și umane. un segment important al avuției omenirii este sustras din sfera nevoilor pașnice și irosit pentru producerea și perfecționarea unor mijloace de distrugere a omului și a valorilor create de umanitate. Cercetările cu caracter militar, producția unor armamente variate și din ce în ce mai complexe, stocarea și transportarea lor, pregătirea cadrelor militare, construirea de baze și alte obiective militare și întreținerea lor în stare de funcționare, utilizarea unor materii prime dintre cele mai scumpe și a tehnologiilor de vîrf în industria de armament — iată tot atîtea căi de risipire a unor avuții uriașe ale națiunilor, și aceasta într-o perioadă în care omenirea este confruntată cu fenomene grave și preocupante cum sînt incertitudinile în aprovizionarea cu materii prime industriale și energetice, insuficiența fondurilor pentru dezvoltare, a cadrelor de specialiști necesare pentru economia pașnică.

Deliberările din cadrul O.N.U. și al altor organisme internaționale, rezoluțiile adoptate de aceste foruri au acreditat azi definitiv ideea că încetarea cursei înarmărilor și realizarea unor măsuri practice de dezarmare nu sînt simple deciderate ci, au devenit, ca urmare a unor factori obiectivi, comandamente arzătoare ale lumii contemporane. Acestea își găsesc un solid suport — privesc prin prisma nevoilor de progres și dezvoltare ale popoarelor — în faptul că reducerea și, în final, stăvilirea înarmărilor, diminuarea cheltuielilor militare și înfăptuirea unor măsuri practice de dezarmare ar elibera uriașe mijloace de producție și forță de muncă necesare pentru accelerarea dezvoltării social-economice a națiunilor, în primul rînd a țărilor în curs de dezvoltare, ar facilita considerabil eforturile pentru instaurarea noii ordini economice mondiale — cerință obiectivă a lumii contemporane.

Desigur, relația dezarmare-dezvoltare nu este o descoperire recentă. În zilele noastre. însă, relația dezarmare-dezvoltare se bucură de o consacrare internațională, fiind încorporată în documente de prestigiu elaborate sub egida O.N.U., și se reliefează în termeni calitativ noi, definiți de trăsăturile specifice ale epocii contemporane. Sînt

elocvente, în acest sens, cîteva dintre concluziile de bază ale grupului de experți care a elaborat raportul O.N.U. intitulat „Dezarmarea și dezvoltarea“.

„Alocarea pentru scopuri pașnice a resurselor afectate în fiecare țară în scopuri militare, se arată în raport, ar permite să se satisfacă într-o măsură mai mare nevoile civile ale unei țări. Resursele astfel eliberate, denumite uneori «dividende» ale dezarmării, ar putea fi reciclate pentru ridicarea nivelului de viață și favorizarea unui ritm de creștere mai rapid“. Pe de altă parte, „în cazul înfăptuirii dezarmării generale și totale, sau, într-o măsură mai mică, în cazul în care cheltuielile militare ar fi considerabil reduse, fără a fi suprimate complet, asistența economică furnizată de statele dezvoltate pentru țările în curs de dezvoltare ar putea și ar trebui să crească foarte mult și ar urma să capete o prioritate mai înaltă în repartizarea resurselor eliberate“.

Dezarmarea, ca și dezvoltarea, se înfățișează astfel în etapa actuală a vieții internaționale ca obiectiv de primă mărime, prioritar, ale luptei forțelor progresiste, înaintate, ale contemporaneității pentru independență și libertate, pentru pace și progres economic și social. Totodată, atît dezarmarea, cît și lichidarea subdezvoltării, ca obiective aflate, prin natura lor, într-o strînsă interdependență, se înscriu printre exigențele fundamentale ale edificării unei noi ordini economice și politice internaționale, ale instaurării unor raporturi noi între state, ale democratizării relațiilor interstatale și făuririi unei lumi mai bune și mai drepte.

Inițiative și conceptualizări românești

PRIN CONȚINUTUL ȘI OBIECTIVELE SALE, noua ordine economică și politică internațională se înfățișează ca o strategie a evoluției relațiilor internaționale în perspectivă, vizînd transformarea profundă a raporturilor interstatale, crearea unor relații de tip nou bazate pe dreptate și echitate, din care

să fie eliminate pentru totdeauna practicile imperialiste de forță și dictat, precum și instrumentele acestei politici — între care, în primul rând, armamentele. Aceste obiective pot fi atinse prin adoptarea și aplicarea unor măsuri efective de dezarmare, în primul rând în domeniul nuclear, prin eliminarea oricăror forme de dominație și asuprire, prin eradicarea colonialismului și neocolonialismului, prin lichidarea subdezvoltării, a decalajelor de orice fel pe care le întreține și a oricăror sechele ale sale, și făurirea unei lumi în care toate națiunile, indiferent de sistemul lor social, de potențialul lor politic, economic ori militar, să-și poată consacra plenar energiile înaintării pe treptele bunăstării și civilizației, să-și poată spune, în condiții de egalitate, cuvântul în rezolvarea marilor probleme de care depind pacea, securitatea și progresul omenirii.

Este un merit incontestabil al partidului și statului nostru, personal al tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, de a fi relevat și promovat activ conceptul de o mare însemnătate teoretică și practică potrivit căruia oprirea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării, ca și lichidarea subdezvoltării și a inegalităților generate de aceasta sînt cerințe imperative pentru asigurarea eficienței eforturilor de progres, prosperitate și bunăstare ale tuturor popoarelor, în primul rând ale celor din țările în curs de dezvoltare, exigențe de prim ordin ale edificării noii ordini economice și politice mondiale, condiții sine qua non ale menținerii și consolidării păcii și securității în lume.

Cu fermitate și consecvență, România a adus și aduce o contribuție dintre cele mai valoroase pe plan internațional la eforturile pentru oprirea cursei înarmărilor și reducerea cheltuielilor militare, pentru înfăptuirea dezarmării. Țara noastră a prezentat la O.N.U., în Comitetul pentru dezarmare și în alte organisme, numeroase idei, propuneri și inițiative care constituie ca un tot unitar, coerent, și care au reprezentat un aport de seamă la statornicirea conceptului potrivit căruia dezarmarea trebuie abordată atît ca o componentă a procesului de întărire a securității economice și politice a statelor, cît și ca o parte integrantă a înfăptuirii noii ordini economice și politice internaționale.

În această ordine de preocupări se cuvine menționat faptul că, urmare a unei inițiative românești, problema consecințelor economice, sociale și de altă natură ale cursei înarmărilor a fost înscrisă pentru prima dată, în 1970, ca punct distinct, pe agenda Adunării Generale O.N.U. conducînd la elaborarea primului raport investit cu prestigiul și autoritatea Națiunilor Unite cu privire la amploarea și efectele nocive ale cursei înarmărilor. După cum este știut, propunerile și inițiativele țării noastre în domeniul dezarmării au fost sintetizate în programul concret de măsuri și acțiuni pentru înfăptuirea dezarmării adoptat de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român și detaliat ulterior în documentul prezentat la O.N.U. la 5 noiembrie 1975, intitulat „Poziția României în problemele dezarmării, în primul rând ale dezarmării nucleare, și în instaurarea unei păci trainice în lume”.

În același an, România a prezentat la Națiunile Unite un amplu document în

care a expus pe larg poziția sa și un set de propuneri concrete privind edificarea unei noi ordini economice mondiale, precum și un alt document relativ la creșterea rolului O.N.U. în soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane. Cele trei documente românești, care se constituie ca o concepție și viziune unitară asupra acestor probleme de prim ordin ale vieții internaționale, au între altele meritul de a sublinia relația organică dintre dezarmare și noua ordine economică mondială, precum și rolul pe care Națiunile Unite, conform mandatului lor, pot și trebuie să-l joace în atingerea acestor obiective arzătoare ale lumii în care trăim.

Un program realist de reducere a bugetelor militare

PUNÎND ÎN RELIEF relația directă existentă între oprirea cursei înarmărilor și dezarmare, pe de o parte, și problema stringentă a dezvoltării, pe de altă parte, programul de dezarmare avansat de țara noastră formulează ca obiective concrete de acțiune încetarea cursei înarmărilor, adoptarea de măsuri practice care să pună capăt competiției în achiziționarea, producerea și amplificarea arsenalelor militare, în primul rând a celor nucleare. Acest program preconizează, ca o măsură inițială, reducerea cu cel puțin 10 la sută a bugetelor militare ale tuturor statelor, luînd ca bază nivelul lor din 1975. Programul propune, totodată, transferarea, fără condiții, a unei jumătăți din mijloacele astfel eliberate în cadrul unui fond de dezvoltare al O.N.U., care ar urma să fie constituit pentru sprijinirea țărilor rămase în urmă din punct de vedere economic, cu priorități a celor cu un venit pe locuitor sub 200 de dolari. În același timp, România a propus alcătuirea unui program de perspectivă de reducere a bugetelor militare, astfel ca după un deceniu reducerile să totalizeze minimum 25—30 la sută față de plafonul inițial, prin diminuarea corespunzătoare a nivelului trupelor și armamentelor.

Caracterul realist și profund constructiv al propunerilor românești privind reducerea bugetelor militare este evidențiat de faptul că în acest mod s-ar inaugura un ansamblu de măsuri concrete avînd ca obiectiv final realizarea dezarmării generale și în primul rând a dezarmării nucleare, s-ar elibera fonduri importante care ar putea fi folosite în scopuri civile, constructive, cum sînt dezvoltarea economiei, a învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății, construcțiilor de locuințe, rezolvarea altor probleme social-economice acute. S-ar deschide, totodată perspective ample pentru soluționarea unor probleme actuale care prezintă un larg interes cum ar fi punerea la punct a unor noi surse de energie, valorificarea în scopuri pașnice a bogățiilor mărilor și oceanelor și spațiului cosmic, protejarea mediului înconjurător, prevenirea unor catastrofe naturale și lichidarea consecințelor lor, eradicarea unor boli cronice, fertilizarea deșeurilor, rezolvarea problemei penuriei de apă potabilă în unele state ș.a.

În mod deosebit, transpunerea în practică a măsurii de reducere a buge-

telor militare ar avea însemnătate în cadrul eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării și a decalajelor economice dintre statele industrializate și țările în curs de dezvoltare. Dacă fiecare stat ar accepta să reducă cheltuielile militare cu numai 10 la sută, așa cum a propus țara noastră, înseamnă că la cuantumul de circa 400 miliarde de dolari pe care îl va atinge în 1977, potrivit estimărilor, bugetul militar global, s-ar putea converti în scopuri pașnice aproximativ 40 miliarde dolari. Alocînd jumătate din această sumă, după cum a preconizat România, pentru crearea unui fond special de dezvoltare s-ar crea, la nivelul anului respectiv, disponibilități de asistență în valoare de 20 miliarde dolari — suficiente pentru a se pune capăt fenomenului foametei, analfabetismului și bolilor endemice în țările în curs de dezvoltare. În acest mod s-ar crea, treptat, un mijloc eficace în vederea susținerii eforturilor proprii ale țărilor în curs de dezvoltare pentru progres și ridicarea standardului lor de viață, pentru atenuarea și lichidarea decalajelor și a subdezvoltării, în interesul atît al acestor state, cît și al întregii omeniri, al întăririi păcii și securității generale.

Desigur, așa cum este și firesc, în promovarea și adoptarea unor măsuri practice de dezarmare, inclusiv de reducere a bugetelor militare, ca și în edificarea noii ordini economice mondiale, un rol determinant îl are voința politică a statelor de a negocia și transpune în viață acorduri concrete cu această finalitate. Totodată, în contextul schimbărilor innoitoare survenite în raportul de forțe pe plan mondial, o contribuție majoră la promovarea unor soluții în aceste probleme arzătoare ale contemporaneității trebuie să o aducă Organizația Națiunilor Unite, ca for de armonizare a eforturilor statelor, de mobilizare a opiniei publice mondiale pentru atingerea obiectivelor dezarmării, pentru întărirea păcii, securității și colaborării, pentru făurirea unei noi ordini economice și politice mondiale. Iată de ce România a acționat și acționează consecvent pentru întărirea rolului și autorității Organizației Națiunilor Unite în ansamblul vieții internaționale, inclusiv în sfera dezarmării și în promovarea noii ordini mondiale.

În concepția țării noastre, reafirmată recent de șeful statului român, președintele **Nicolae Ceaușescu**, oprirea cursei înarmărilor, reducerea cheltuielilor militare, înfăptuirea unor măsuri concrete de dezarmare, cu prioritate în domeniul nuclear, constituie comanda-mente majore ale zilelor noastre. Împlinirea acestora este reclamată imperios de interesele generale ale păcii și securității, de necesitatea vitală a canalizării resurselor care în prezent sînt irosite pentru producerea unor mijloace de distrugere, în direcția acoperirii nevoilor de dezvoltare, progres și ridicare a standardului de viață al tuturor națiunilor, în primul rând al țărilor în curs de dezvoltare, de cerința instaurării unei noi ordini economice, a construirii unei lumi mai bune și mai drepte.

Nicolae CHILIE

STRUCTURILE ECONOMICE OCCIDENTALE SUB IMPACTUL CRIZEI

AJUSTĂRILE necesitate de situația plăților externe, la care ne-am referit în prima parte a acestui articol (vezi „Revista economică” nr. 33 din 19 august a.c.), trebuie în ultimă instanță să fie făcute de fiecare țară în parte. Din această cauză, analiza citată a F.M.I. a abordat și problematica individuală a unor țări, în sensul unei evaluări a situației balanței de plăți, a rezultatelor obținute în procesul de ajustare, a eventualei necesități de măsuri suplimentare după anul 1977, pentru a se ajunge la un echilibru între deficitul balanței și o finanțare externă rezonabilă.

Cumulându-se rezultatele acestei analize individuale pe cele patru mari grupe de țări la care ne-am referit înainte (vezi tabelul nr. 3 din prima parte a materialului), s-a tras concluzia că în ce privește țările exportatoare de petrol, excedentele balanței de plăți se vor reduce treptat pe măsura creșterii importurilor.

În ce privește plasamentul excedențelor, se constată în ultima vreme o tendință spre diversificare și spre accentuarea formelor mai puțin lichide, astfel încât pentru 1973, plasamentele pe piața eurovalutelor și în hirtii de valoare pe termen scurt se apreciază a fi reprezentat numai circa 25% din fondurile lichide de care au dispus țările exportatoare de petrol, față de circa două treimi în 1974, în timp ce proporția investițiilor în țările dezvoltate, inclusiv rentele de stat pe termen lung, a trecut de la circa 20% la 50%. Împrumuturile și donațiile directe sau prin organismele internaționale de finanțare către țările în curs de dezvoltare s-au menținut la același nivel în 1975 și 1976: circa 15%.

O concepție pe care analiștii o consideră simplistă este aceea că excedentul balanței de plăți al țărilor exportatoare de petrol trebuie să antreneze inevitabil un deficit corespunzător al țărilor industriale și, în general, al țărilor importatoare de petrol. Această concepție nu ține seama de marile diferențe existente în structura balanței de plăți de la o țară la alta, care nu permit un asemenea transfer direct cu modificare de semn. Totuși, având în vedere existența unor numeroase balanțe de plăți al căror deficit depășește posibilitățile existente de finanțare sau mărește prea mult povara datoriei externe existente se apreciază că scăderea excedentului de balanță al unor țări industriale ar contribui la procesul internațional de ajustare.

O caracteristică a perioadei — care infirmă vechile concepții cu privire la tehnica echilibrării balanței de plăți — este utilizarea într-o măsură restrânsă a rezervelor oficiale de mijloace de plată internaționale pentru acoperirea deficitului de balanță. Este cunoscut că principala rațiune teoretică a constitu-

irii acestor rezerve a fost aceea de a avea la îndemână resursele necesare pentru acoperirea unui eventual deficit temporar al balanței de plăți curente. Cu excepția însă a Franței și a Marii Britanii, în 1976 nu s-a făcut uz substanțial de rezervele monetare internaționale pentru scopuri de echilibrare a balanței. Cele mai multe țări s-au biziuit pentru aceste scopuri în primul rând pe importul de capital, atât pe linie oficială (unele țări — de exemplu Suedia și Danemarca — s-au împrumutat direct pe piețele de capital), cât și pe linie particulară.

Amploarea distorsiunilor din comerțul mondial

UNUL DIN ASPECTELE vieții economice care face obiectul unor analize atente în Occident este acela al comerțului mondial. După ce, în ultimii ani, a suferit fluctuații ciclice deosebit de puternice, comerțul pare să fi intrat într-o etapă de creștere moderată. Prețurile pe piețele internaționale au în prezent o tendință de creștere ceva mai rapidă decât în 1976, însă pentru cea de a doua jumătate a anului 1977 se pare că această tendință va slăbi.

Tabelul nr. 4

Dinamica comerțului mondial (modificări procentuale ale volumului față de anul precedent)

	1962-1972*	1974	1975	1976
Volumul comerțului mondial (importuri):	9	5	-4,5	11,5
— ale țărilor industriale	9,5	1	-7,5	14,5
— ale altor țări dezvoltate	8,5	6	-6,5	3,5
— ale principalelor țări exportatoare de petrol	9	38,5	42,5	18,5
— ale altor țări în curs de dezvoltare	5,5	8	-6	1,5
Exporturi:				
— ale țărilor industriale	9	8	-4,5	10,5
— ale altor țări dezvoltate	8	0,5	1	11,5
— ale principalelor țări exportatoare de petrol	9	-1	-11,5	13
— ale altor țări în curs de dezvoltare	6,5	4,5	—	13

* Creșterea medie anuală.

Ascensiunea volumului comerțului mondial a reînceput în semestrul al doilea al lui 1975, atunci când cererea țărilor industriale a început să crească pentru prima oară de la începutul crizei, în parte ca urmare a perspectivelor de majorare a prețului petrolului care au determinat numeroși consumatori să se aprovizioneze din timp la prețurile nemajorate. La export, creșterea în 1976 s-a situat în general între 10,5% în cazul țărilor industriale (care în terminologia actuală a F.M.I. includ principalele șapte state dezvoltate occidentale — Canada, S.U.A., Japonia, Anglia, Franța, Italia, R.F.G.) și 13% în cazul țărilor în curs de dezvoltare, așa cum arată datele tabelului nr. 4. Dar pentru 1977 se estimează o creștere mult mai modestă, de circa 7%, în deosebi ca urmare a importului mai scăzut al multor țări, între care unele industriale, determinat de măsurile de supraveghere a inflației și de echilibrare a balanței de plăți.

Cît privește importul, cu excepția țărilor exportatoare de petrol care vor avea în continuare cea mai mare creștere procentuală față de 1976, celelalte țări vor determina prin politica lor restrictivă o scădere a ritmului de creștere în 1977 față de 1976.

Prețurile de comerț exterior, se afirmă în unele analize recente, au avut o creștere mai înecată în 1976 decât în anii precedenți, iar anul 1977 nu se va deosebi din acest punct de vedere de cel care l-a precedat. Contribuția prețurilor individuale la această evoluție a fost și ea foarte diferită, creșterea cea mai importantă fiind aceea a petrolului și a altor materii prime, cu mari diferențe de la țară la țară și de la materie primă la materie primă.

Se poate spune că niciodată în perioada de după cel de al doilea război mondial nu s-au produs atitea distorsiuni în ceea ce privește evoluția în timp între diferitele grupe de țări și între prețurile diferitelor produse de comerț exterior, ca în anii 1973—1976. Amploarea acestor distorsiuni este și mai mare dacă le comparăm cu evoluția din perioada 1962—1972, în care creșterea prețurilor a fost aproape invariabil de 2% anual (vezi tabelul nr. 5). Prima jumătate a anului 1977 a fost caracterizată prin aceleași distorsiuni.

Diferențieri profunde pe plan valutar

ÎN DOMENIUL cursurilor valutare, o caracteristică esențială o constituie ritmurile accentuat divergente înregistrate aici. Cu toate intervențiile oficiale pe piețe pentru influențarea cererii și

ofertei, cu toate creșterile maxime ale dobânzilor pe termen scurt — menite să influențeze mișcările de capital —, cu toate împrumuturile contractate în exterior, cursurile lirei sterline, francului francez și lirei italiene au avut mult de suferit în 1976. În prima jumătate a anului 1977, mișcările acestor cursuri s-au calmat în mare parte. Dimpotrivă, yenul japonez s-a reprecizat cu 5% în 1976 și cu 10% în prima jumătate a anului 1977; dolarul S.U.A. și marca vest-germană s-au reprecizat în cursul anului 1976, iar raportul valoric dintre dolar și marcă a început să evolueze în favoarea mărcii începând dintr-o doua jumătate a anului 1976. Principalul factor determinant al acestei evoluții îl constituie, după aprecierile unor specialiști, dobânda pe piețele respective, ea scăzând în S.U.A. și crescând în R.F.G. în a doua jumătate a anului 1976.

În același domeniu, anul 1976 a fost foarte dificil pentru „șarpele“ valutar vest-european. Dificultățile, considerate a fi fost „extreme“ în unele momente, au dus în octombrie trecut la o realiniere, precedată de mari mișcări speculative. După această realiniere, atmosfera s-a calmat, iar tensiunile au fost limitate în cursul primului semestru 1977. În aprilie a.c., țările nordice, ca urmare a slăbirii competitivității exporturilor suedeze, au procedat la „o nouă ajustare a limitelor de intervenție pentru tranzacțiile valutare în cadrul șarpelui“ (această formulare, aparținând F.M.I., definește caracterul real al operației care în mod eronat a fost calificată uneori la timpul său drept „devalorizare nordică“).

Concluzia — importantă și pe plan teoretic — a analizei întreprinse de F.M.I. în legătură cu evoluția recentă a cursurilor valutare este că ritmul profund diferit de la țară la țară al procesului inflaționist nu este de natură să determine o evoluție corelativă a cursurilor valutare decît după o anu-

Tabelul nr. 5

Modificări procentuale ale unei unități de valoare a comerțului exprimată în D.S.T.

	1962-1972*	1974	1975	1976
Importul :				
— țărilor industriale	2	39	8	6
— altor țări dezvoltate	2	46,5	9,5	7
— principalelor țări exportatoare de petrol	2	28	9,5	8
— altor țări în curs de dezvoltare	2	48,5	9,5	8,5
Exportul :				
— țărilor industriale	2	23,5	11	5,5
— altor țări dezvoltate	2	25	2	5,5
— principalelor țări exportatoare de petrol	3	205	3,5	12
— altor țări în curs de dezvoltare	1,5	36,5	-4	13

* Creșterea medie anuală

mită perioadă de timp : influența nu este așadar imediată.

Pentru situația piețelor internaționale de capital, ultimele date disponibile se referă la trim. IV/1976 (World Bank, Borrowing in International Capital Markets, EC-181/764, Washington, 1977). În acel trimestru, totalul împrumuturilor efectuate de toate categoriile de împrumutați s-a ridicat la circa 18 miliarde de dolari S.U.A., în mare ascensiune față de trimestrul precedent (+28%). În mod deosebit și-au sporit activitatea pe aceste piețe țările în curs de dezvoltare, care au contractat împrumuturi de 8 miliarde de dolari, față de o medie trimestrială în 1975 de numai 3,4 miliarde, și țările occidentale dezvoltate care au contractat împrumuturi de 7,4 miliarde. În creștere cu 45% față de media trimestrială din 1975.

Totalurile de mai sus includ pe de o parte emisiunile de obligațiuni externe și internaționale, iar pe de altă parte creditele în eurovalute acordate de bănci din fonduri împrumutate pe piața eurovalutelor. Din aceste totaluri rezultă marea expansiune a activității pe piețele internaționale de capital în ultimii doi ani. Majoritatea împrumuturilor a fost contractată de autorități publice, iar ponderea principală a acestei activități aparține pieței din S.U.A.

Politica economică — prudență și veleități

TOATE ASPECTELE evoluției conjuncturii în ultima perioadă, inclusiv impacturile structurale ale crizei care încep să fie mai bine deslușite acum, au influențat sau au fost influențate de măsurile de politică economică luate în diferite state. În legătură cu aceasta se cere precizat că, în cadrul politicii economice a țărilor industriale, rolul măsurilor monetare și fiscale este în prezent de ceva mai mică amploare, statele fiind obligate să recurgă într-o măsură crescîndă, alături de aceste măsuri, la altele care pot fi grupate în felul următor :

a) Dată fiind rata ridicată a șomajului, țările industriale fac uz pe scară largă de programe care au ca scop fie restringerea anumitor forme de șomaj, fie compensarea costurilor acestei restrîngerii. Astfel, unele guverne au adoptat măsuri care sînt menite să preia o parte din costul creării de locuri de muncă pentru noi salariați, la care se adaugă programe de recalificare și de extindere a capacității sectorului public de a angaja forța de muncă.

b) Totodată, se fac eforturi pe linia „politicii veniturilor“, denumire neutră care ascunde însă în primul rînd intenția de reducere a puterii de cumpărare a oamenilor muncii, măsurile aplicate urmînd temperarea creșterii prețurilor pe seama maselor populare. În acest domeniu, exploziv prin excelență, fiecare guvern acționează circumspect, ținînd seama de climatul social respectiv. Ca urmare, unele guverne au aplicat măsuri autoritare, altele s-au mulțumit cu recomandări sau au recurs la aranjamente voluntare, altele în fine au preferat un sistem mixt de măsuri obligatorii și voluntare.

c) În sfîrșit, unele țări aplică o poli-

Tabelul nr. 6
Împrumuturi pe piețele internaționale de capital, 1975—1976 (miliarde dolari S.U.A.)

	1975	1976
Țări dezvoltate	20,5	30,5
Țări în curs de dezvoltare	13,5	19,7
din care :		
— țări exportatoare de petrol	3,3	4,4
— altele	10,2	15,3
Alți împrumutați	8,7	11,7
din care :		
— organisme din țări socialiste	2,3	2,3
— organisme internaționale	5,7	8,0
Total	42,7	61,9

tică „structuralistă“, orientată spre realizarea concomitentă a unor obiective cum ar fi slăbirea presiunii asupra costurilor, creșterea economisirii și stimularea investițiilor.

Ceea ce trebuie subliniat este că politica economică a țărilor occidentale a renunțat să-și mai propună angajamente imediate sau presupuse a fi realizabile într-un termen scurt, preferînd acum angajamente pe termen în cel mai bun caz mijlociu. Această politică mai prudentă are ca țel realizarea în anii ce vin a unei restrîngerii a inflației și a unei consolidări a balanței de plăți, în convingerea că aceasta ar fi singura modalitate de a obține rezultate mai bune în creșterea economică și în utilizarea forței de muncă.

Ca urmare, s-a renunțat la modificările prea frecvente ale măsurilor monetare și fiscale care au caracterizat sfîrșitul anilor 1960 și începutul anilor 1970, adoptîndu-se o atitudine mai circumspectă față de obiectivele în materie de șomaj și prețuri, ca și de cele legate de echilibrarea balanței de plăți, experiența arătînd că aceste obiective, în cazul cînd au termene apropiate, se dovedesc a fi prea ambițioase.

Marile diferențe observate în evoluția economică a fiecărei țări au dus anul trecut și în acest an la o diferențiere vizibilă a politicii monetare și fiscale, comparativ cu anii de criză și de început ai redresării, în care măsurile luate au fost în cea mai mare parte similare.

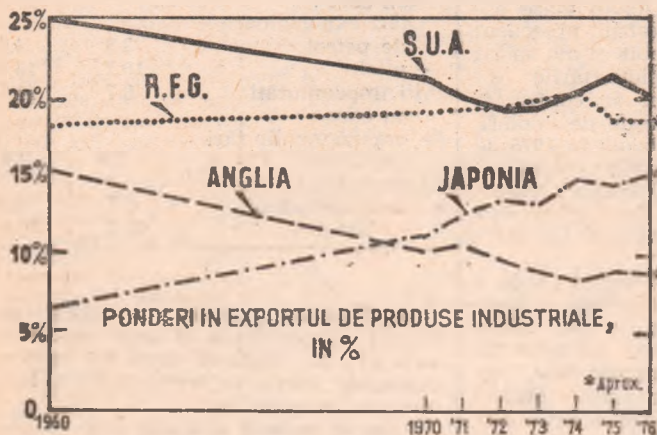
În ce privește politica financiară, atât în 1976, cît și în 1977, stimulentele fiscale introduse în 1974—1975 pentru impulsivizarea activității economice au fost anulate total sau parțial, însă există deosebiri remarcabile în amploarea acestei tendințe. În R.F.G., Japonia și S.U.A., adică în marile țări industriale în care inflația și dezechilibrul balanței de plăți nu sînt considerate alarmante, impulsurile fiscale au fost în linii mari menținute, în timp ce în Marea Britanie și Italia, care suferă cel mai mult de pe urma inflației, aceste impulsuri au fost eliminate încă din 1976. Tendința adoptării în continuare a unor măsuri fiscale restrictive este vizibilă și în 1977, în unele țări industriale, în timp ce R.F.G., Canada, Japonia și S.U.A. se mențin din acest punct de vedere pe o poziție neschim-

dr. Costin KIRIȘESCU

(Continuare în pag. 32)

Performanțe divergente

DOUĂ CURBE ASCENDENTE, două curbe descendente ilustrează performanțele divergente a patru dintre marii exportatori mondiali de produse industriale. Aceasta, desigur, dacă se trece



peste oscilațiile, de mai mică anvergură, inerente unor procese de genul celui oglindit în graficul pe care îl reproducem după *Financial Times* din Londra. Două dintre evoluțiile semna-

late sînt mai liniare, dacă se poate spune așa : cea a Japoniei, a cărei pondere în exportul total al lumii nesocialiste crește de la 6,5% în 1960 la 14,4% în 1975 și continuă să urce, și cea a Angliei, care coboară de la circa 15% la simțitor mai puțin decît 10% în același interval. Pe de altă parte, ponderea exporturilor vest-germane, afară de o abatere în sus de scurtă durată, se men-

ține la circa 18% în această perioadă, de unde rezultă că R.F.G. a ocupat pozițiile ce le deține în acest domeniu încă în deceniul al șaselea, după care s-a menținut la media ritmurilor mondiale. Evoluția este mai sinuoasă în cazul S.U.A., care rămîn ce-i drept pe primul loc, dar la distanță sensibil micșorată față de principalii concu-

renți. În grafic, ceea ce frapază este intersectarea curbelor în anii mai recentii, între altele tocmai ca oglindire a apropierii ponderilor, dar și a unor inversări de poziții în ierarhie.

Bulgaria: cercetări pentru protejarea plantelor

INSTITUTUL de cercetări științifice pentru protejarea plantelor de la Kostinbrod (Bulgaria) elaborează metode moderne de combatere a dăunătorilor culturilor agricole, metode de prognozarea apariției acestora (care să permită aplicarea unor măsuri preventive), de protejare a mediului înconjurător etc. Anul trecut, cercetătorii din cadrul institutului au elaborat un număr de 117 teme programate, din care 43 urmează a fi aplicate în practica activității agricole și forestiere, iar efectele economice ale aplicării rezultatelor cercetării s-au ridicat la aproape 11 milioane de leva.

Anul acesta, lucrînd pe baza unui program unic, care include colaborarea cu instituții similare din alte țări socialiste și o serie de organisme internaționale, cu stațiunile specializate și institutele agronomice din țară, colectivul institutului bulgar pentru protejarea plantelor intenționează să sporească eficiența economică a activității sale la 20 milioane de leva.

În agricultura bulgară măsurile de protecție fitosanitară se aplică, tot mai frecvent, combinate cu măsuri de ordin biologic. Se preconizează ca încă înainte

de anul 1980, această metodă de combatere a dăunătorilor să fie extinsă asupra unei jumătăți din suprafața ocupată de plantațiile de meri și tutun, asupra a două treimi din cele cultivate cu ardei iute sau cu legume de seră, asupra unei părți din vii, din plantațiile de piersici și pruni.

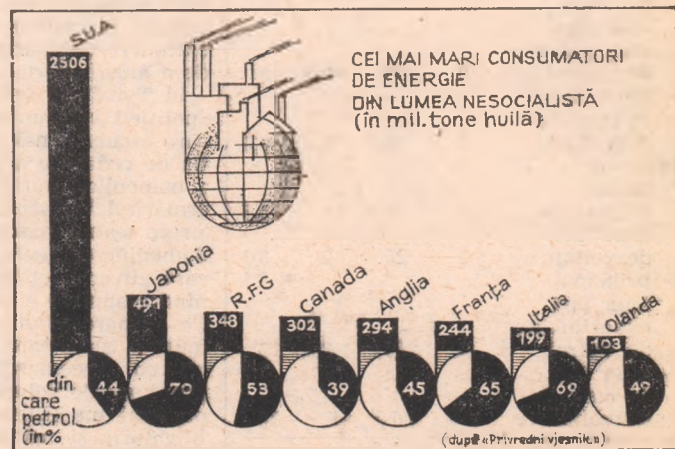
Ierarhia consumatorilor de energie

DECALAJUL în domeniul dezvoltării economice dintre țările capitaliste dezvoltate și cele în curs de dezvoltare se manifestă în proporții însemnate în privința consumului de energie, nivelul mult mai ridicat al acestuia în primele țări oferind totodată posibilități potențial mai ample pentru politica de economisire a energiei. Dar și între țările capitaliste industrializate există diferențieri considerabile, după cum ilustrează datele din graficul alăturat. Astfel, cu 2506 mil. tone echivalent huiilă în 1975 Statele Unite sînt cel mai mare consumator de energie din lume, avînd o pondere de 28% în consumul mon-

Exigențele transferului tehnologic

ANALIZÎND prin prisma riscurilor posibile activitatea tot mai amplă de transfer tehnologic din lume, revista „L'Usine Nouvelle” sublinia recent că pentru întreprinderile mici și mijlocii aceasta se poate transforma într-o aventură îndelungată și plină de dificultăți. Drept care, le adresează cîteva sfaturi privind abordarea cu prudență a problemei, și anume : a) operația de transfer tehnologic să se bazeze pe o îndelungată muncă de pregătire tehnică și organizatorică, care să asigure exploatarea ei economică cît mai rapidă și eficientă ; b) să nu se omită măsurile de protejare a invenției în străinătate ; c) în cazul solicitării unui credit, o mare atenție trebuie acordată conținutului dosarelor tehnice și economice, prezentate ; d) în cadrul prospectării unor acorduri în străinătate, este foarte importantă informarea asupra celui mai adecvat interlocutor ; e) cînd se încheie un contract, deseori este recomandabil să se insereze și o clauză de asistență pentru comercializarea produsului ce va rezulta ; f) dacă este vorba de instalarea unui obiectiv industrial, mergînd pînă la obținerea de către client a producției finite a acestuia, este bine să existe contracte separate pentru furnizarea de echipament și pentru asistența tehnică, în vederea evitării unor dificultăți suplimentare legate de formarea unor cadre naționale calificate.

dial al acesteia, comparativ cu 5,3% cît reprezintă ponderea respectivă a populației sale. Dacă tonajul global se raportează la populația fiecărei țări, rezultă că în 1975 în S.U.A. s-au consumat pe locuitor aproape 12 tone echivalent huiilă, în timp ce în Italia, de pildă, același indice a fost în jur de 3,5 tone. Totodată, rolul important care revine petrolului în balanța energetică a unor țări ca Japonia, Italia, Franța ș.a. explică atenția deosebită acordată căilor de reducere a consumului de produse petroliere.



GLOSAR

Niveluri de dezvoltare

PENTRU A FACE POSIBILE comparațiile internaționale în materie de dezvoltare economică, diferite organisme occidentale grupează statele lumii în general după criteriul produsului național brut pe locuitor, exprimat în dolari S.U.A., drepturi speciale de tragere sau alt etalon.

Comparațiile care au la bază acest criteriu suferă de pe urma faptului că nu există nici un curs de transformare a monedei naționale care să reflecte cu exactitate raportul dintre puterea de cumpărare a acelei monede și aceea a dolarului sau a altui numitor comun. Se studiază de mai multă vreme o metodă care să ocolească această dificultate — care se adaugă la aceea a diferențelor între metodele de calculare a venitului — și să ducă astfel la rezultate mai apropiate de realitate. O asemenea metodă, foarte complexă, aflată încă în curs de elaborare, este cea propusă într-un studiu efectuat de Oficiul statistic al O.N.U. în colaborare cu Universitatea din Pennsylvania și cu Banca Mondială și al altor instituții, care ajunge la estimarea venitului pe locuitor pornind de la determinarea cheltuielilor totale.

Pînă la aplicarea altei metode, se utilizează în continuare criteriul produsului național brut la prețurile pieței, calculat în general în dolari pe locuitor, transformarea monedei naționale în dolari efectuându-se de obicei la cursul oficial. Banca Mondială împarte țările lumii după acest criteriu în cinci grupe: sub 200 dolari, între 200 și 499 dolari, între 500 și 1.999 dolari, între 2.000 și 4.999 dolari și în sfîrșit, de la 5.000 dolari în sus. Repartiția țărilor pe aceste cinci grupe este următoarea (ultimele date disponibile sînt din 1974):

Grupa de venit	Număr de țări		Produs național brut (miliarde dolari S.U.A.)	Produs național brut pe locuitor (dol.)
	Populație (milioane)			
Sub 200 dol.	33	1.130	151	130
200—499 dol.	42	1.180	367	310
500—1.999 dol.	64	539	541	1.000
2.000—4.999 dol.	29	631	1.863	2.950
5.000 dol. și peste	19	412	2.612	6.340

Fondul Monetar Internațional împarte țările membre în patru grupe după caracterul dominant al economiei și anume:

- Țări industriale**, cu două subgrupe:
 - Țări mai dezvoltate: Canada, Franța, Italia, Japonia, Marea Britanie, R.F.G., S.U.A.;
 - Alte țări dezvoltate: Austria, Belgia, Danemarca, Elveția, Norvegia, Olanda, Suedia.
 - Principalele țări exportatoare de petrol:** Algeria, Arabia Saudită, Emiratele Arabe Unite, Indonezia, Irak, Iran, Kuweit, Libia, Nigeria, Oman, Qatar, Venezuela.
 - Alte țări în curs de dezvoltare mai avansate**, din care:
 - în Europa: Finlanda, Grecia, Irlanda, Islanda, Iugoslavia, Malta, Portugalia, România, Spania, Turcia, la care se adaugă:
 - Australia, Noua Zeelandă, Republica Sudafricană.
 - Țări mai puțin dezvoltate:** toate celelalte țări membre care nu figurează în grupele de mai sus.
- Ca orice altă grupare, și aceasta are un caracter convențional.

C. K.

Lumea în 1990

Pompiliu Diplan, București — 1) Conducătorul echipei care a elaborat proiectul „Alimente pentru o populație mondială care se dublează”, la care s-a referit, este Hans Lin-

nemann. 2) Genericul WOMP (World Order Models Project) nu desemnează un raport în genul celor elaborate sub conducerea lui Jan Tinbergen sau Wassily Leontief, ci o serie de studii (cărți și articole) pe tema noii ordini economice și politice internaționale, care apar începînd din 1975, sub semnătura a nu-

merosi cercetători de pe toate meridianele. Aceste lucrări au comun faptul că pun pe primul plan al atenției maximizarea bunăstării economice și sociale, asigurarea respectării drepturilor fundamentale ale omului și a justiției sociale, menținerea și îmbunătățirea calității mediului înconjurător. Una din seriile de cărți apărute sub acest generic se intitulază „Lumi de dorit pentru anii 1990”, din cadrul căreia menționăm, de exemplu, raportul „Contururile viitorului sistem educațional”, elaborat de ministrul olandez al învățămîntului, lucrare care a devenit apoi materialul de bază al unei vaste dezbateri publice, inclusiv în parlament.

Achiziții

Nicolae Mastahac, București — 1) Informația că Brazilia — țară mare producătoare de cafea (15,3 milioane saci în 1977, față de 6 milioane anul trecut) — a cumpărat „cantități substanțiale” de cafea pe piețele europene în efortul de a sprijini prețurile internaționale aflate în declin la principalul său produs de export a fost confirmată de oficialitățile braziliene. Un purtător de cuvînt al companiei „Interbras” a arătat că cea mai mare parte a cantității de cafea achiziționate este de origine africană. Deși consideră că actuala scădere a prețurilor la cafea este temporară, compania citată nu se așteaptă ca ele să se ridice în viitorul apropiat la nivelul fără precedent de acum opt luni. 2) Zăcămintele de petrol descoperite în regiunea Rio Mayo din sudul Argentinei, a căror exploatare intensivă urmează să înceapă în curînd, sînt apreciate a fi printre cele mai mari din America Latină.

Acord

Septimiu Popa, Timișoara — După eșecul primei conferințe internaționale pentru încheierea unui nou acord între țările producătoare și consumatoare de zahăr, o nouă conferință în acest scop, sub auspiciile UNCTAD, se va deschide la Geneva la 1 septembrie a.c. Contacte între părțile participante conducînd între timp la „progrese satisfăcătoare se așteaptă ca încheierea unui acord să se realizeze

înainte de sfîrșitul anului. Participanții trebuie să vadă de acord asupra constituirii și finanțării unui „stoc regulator, nivelului prețurilor, volumului exporturilor etc.

Urbanizare

Dorina Constantin, Urziceni — În 1980 aproape o treime din populația țărilor în curs de dezvoltare, respectiv circa 915 milioane oameni, vor locui în orașe. Populația urbană a Asiei și Americii Latine va crește la mai mult de două ori față de cea actuală, iar în Africa la aproape triplu. În anul 2000 peste 2 miliarde oameni, circa 44% din populația de atunci a țărilor în curs de dezvoltare, vor locui în orașe. Studiul întreprins în mai multe mari orașe dintr-o serie de țări în curs de dezvoltare atestă că locuințele noi cele mai ieftine nu sînt accesibile decît pentru o treime și chiar mai puțin din familiile aflate în căutarea unei locuințe, fapt care atrage extinderea bidonville-urilor.

Așa cum constată cunoscutul demograf și sociolog francez Alfred Sauvy, „societatea (capitalistă — n.n.) care a sporit de la 1 la 10 în general și cîteodată de la 1 la 100 forța productivă a omului, nu reușește chiar în zonele cele mai bogate să acopere o trebuință vitală pe care știi să și-o satisfacă pînă și speci de animale cit de inferioare: un cuib” („Mythologie de notre temps”).

Groenlanda

Petre C. Petre, București — Groenlanda, cea mai mare insulă de pe glob, cu 50.000 locuitori, deține din 1953 statutul de provincie daneză, urmînd să obțină autonomia internă către sfîrșitul acestui deceniu. Printre bogățiile acestui teritoriu se numără fierul, uraniul, toțiul și probabil petrolul. Deocamdată principala activitate economică a locuitorilor insulei o reprezintă escuitul. Amănunte găsiți în volumul „Statele amii”, din care a apărut recent o nouă ediție, în editura științifică și enciclopedică.

Studii valutare africane

Laurențiu Duia, Timișoara — Centrul african

pentru studierea problemelor valutare, la care participau ca membri — la mijlocul acestui an — 28 de bănci centrale din tot atîtea țări africane, funcționează din 1976. Printre principalele obiective pe care și le propune acest organism figurează: a) studierea problemelor valutare ale țărilor africane, precum și a influenței pe care o exercită asupra economiei lor evoluția situației valutare internaționale; b) facilitarea unei mai bune înțelegeri de către țările africane a problemelor politicii valutare și bancare; c) crearea unei surse de informații pentru țările africane asupra problemelor valutare etc. Acțiunile menționate ar urma să permită țărilor africane formularea unor propuneri legate de funcționarea sistemului monetar internațional, care să sprijine apărarea intereselor lor.

Șomaj

Alin Beldeanu, Cluj-Napoca — Conform definiției preconizate de Biroul Internațional al Muncii (BIT) noțiunea de șomaj cuprinde atît pe salariații concediați care beneficiază de o alocație de șomaj, cît și pe persoanele nou intrate pe piața muncii, care caută de lucru, cu program integral sau redus, înscrise sau nu la un birou de plasare. Căci în fapt, așa cum releva recent cotidianul Le Monde, de multe ori șomerii nu se înscriu imediat la un birou de plasare, ci după ce fac pe cont propriu o serie de încercări de a găsi de lucru, în vreme ce alții după un număr de luni de așteptare zadarnică renunță să mai „ponteze” la aceste birouri. O anchetă a Agenției naționale pentru ocuparea forței de muncă evidențiază astfel că 55.000 persoane au ieșit de pe listele acesteia fără să fi găsit de lucru. Pe de altă parte, deteriorarea situației economice determină o serie de persoane care au un loc de muncă să se înscrie ca șomeri, avînd temerea (iar uneori chiar certitudinea) că îl vor pierde în viitorul apropiat.

Conform acestei definiții internaționale a șomajului preconizate de BIT, în Franța, de pildă, numărul șomerilor era, în martie a.c. de 1.085.200, cu 0,3% mai mare decît cu un an în urmă și reprezentînd 4,6% din populația activă. Durata medie a șomajului crescuse de la 9 luni anul trecut la 9,5 luni în acest an.

REPARTIZAREA ECHILIBRATĂ ÎN TERITORIU A FORTELOR DE PRODUCȚIE

(Urmare din pag. 12)

cării în continuare a gradului de civilizație materială și spirituală a locuitorilor județului, ca efect al programului de bunăstare elaborat din inițiativa tovarășului **Nicolae Ceaușescu** și aprobat de Comitetul Central al partidului, este suficient să arătăm că **în acest cincinal urmează să construim 12 mii de apartamente, aproape dublul numărului celor realizate în perioada 1971-1975.**

Neîndoielnic, s-au înfăptuit lucruri minunate, care înfrumusează viața oamenilor, o fac mai bogată, mai plină de satisfacții. În același timp, însă, trebuie să arătăm că pe lângă însemnatele succese dobândite, uneori am întâmpinat greutăți pe care le considerăm inerente dezvoltării industriale accelerate în condițiile lipsei unei tradiții și discipline muncitorești. Aceste greutăți au fost însă treptat învinse, printr-o

susținută muncă politică, astfel că astăzi, în cele mai multe unități industriale din județ, se realizează ritmic sarcinile de plan, angajamentele pe care și le asumă colectivele de oameni ai muncii, în frunte cu comuniștii.

O dovadă grăitoare au reprezentat-o rezultatele obținute în întrecerea socialistă în cinstea sărbătorii de la 23 August. Adunările generale ale oamenilor muncii, recent încheiate, identificând noi rezerve pentru o mai eficientă folosire a potențialului de producție, au formulat însușite angajamente din a căror însumare rezultă perspectiva unei și mai rapide înfloriri și dezvoltări a județului. Vrancea nouă, cu o industrie în plin avânt, cu o agricultură modernă, cu o intensă viață social-culturală, se înscrie în mersul viguros al întregii națiuni române, sub conducerea partidului, spre societatea socialistă multilateral dezvoltată, spre comunism.

STRUCTURILE ECONOMICE OCCIDENTALE SUB IMPACTUL CRIZEI

(Urmare din pag. 29)

bată sau chiar de accentuare ușoară a expansionismului pe bază fiscală.

În ce privește politica monetară, există de asemenea deosebiri sensibile în prezent de la o țară la alta. În S.U.A., R.F.G. și Japonia, evoluția masei monetare este considerată ca fiind normal adaptată cerințelor unei creșteri economice satisfăcătoare, nivelul dobânzilor este scăzut, cererile de credite sînt acoperite fără dificultăți notabile. Alta este situația în Marea Britanie, Franța și Italia, unde masa monetară crește, ca de altfel și dobânzile antrenate de o cerere publică și particulară de credit care a presat asupra disponibilităților pieței încă înainte de introducerea în aceste țări a măsurilor fiscale restrictive în 1976 și 1977.

În vederea acoperirii marelui deficit al balanței de plăți curente s-au înregistrat intrări considerabile de capital extern în ultima vreme, însă țările industriale care prezintă cele mai mari dificultăți de balanță sînt totodată și cele în care prețurile cresc cel mai repede și, în consecință, valutele lor sînt cele mai amenințate cu deprecierea,

astfel încît, cu toată creșterea dobânzilor peste nivelul celor din țările cu inflație mai redusă, fluxul de capital particular s-a încetinit, ajungînd să fie inferior cerințelor. Într-o asemenea situație, în Franța și Marea Britanie a fost necesară intervenția autorităților sau a întreprinderilor de stat care s-au împrumutat masiv din surse oficiale externe.

O serie de aspecte negative ale evoluției economice recente și îndeosebi persistența șomajului de masă au reactivat veleitățile de protecționism din partea anumitor ramuri industriale și a agriculturii. Deși evaluările care se fac în Occident asupra amploarei tendințelor protecționiste diferă uneori considerabil de la analiză la analiză, se pare că, pînă în prezent, țările dezvoltate nu au introdus noi restricții comerciale decît în anumite cazuri, fără însă ca acestea să însemne că presiunile protecționiste n-ar constitui un motiv serios de preocupare. Dacă forțele care agită în prezent stindardul protecționismului nu vor mai întîmpina rezistență de pînă acum a oficialităților, se va crea o situație cu implicații dintre cele mai serioase pentru economia mondială.

INTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ȘTEFAN NICOLAE, Găești — Organele de control financiar intern au constatat, corespunzător prevederilor Legii nr. 12/1971 că nu era posibil să fiți trecut dintr-odată la două trepte de retribuire superioare. Rectificîndu-se retroactiv încadrarea dvs. aveți dreptul să solicitați alocația de stat pentru copii, corespunzător retribuției rectificate. Drepturile de alocație nu se pot acorda retroactiv, decît pe 12 luni în urmă.

MARCU IOAN, Huedin — Retribuirea personalului care ocupă, potrivit legii, funcții pentru care nu îndeplinesc condițiile de studii, este prevăzută în anexa 2 lit. b la H.C.M. nr. 69/1975. În această anexă se prevăd situațiile cînd retribuția se diminuează cu două clase sau numai cu o singură clasă de retribuire. În ce privește posibilitatea menținerii retribuției avute ca vicepreședinte trebuie să verificați dacă nu vă încadrați în prevederile pct. 1 lit. c din aceeași anexă.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale. Institutul Central de
Cercetări Economice

Sumarul nr. 34 din 26 august 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Întrecerea socialistă — formă de dinamizare a participării maselor la accelerarea dezvoltării (**Ștefan Pavel**) 2
- Întregul personal — integrat deplin în activitatea de bază a întreprinderii (I). (**I. Soare, Gh. Drăghici**) 4
- „Radiografia” costurilor de producție în sprijinul eficienței economice (**Emil Cioflan**) 6
- Marca de calitate, stimulent pentru realizarea unor produse la nivelul celor mai bune performanțe mondiale (**dr. Mihai Constantinescu, Alexandru Cordașevschi, Eugen Gârnețu**) 9
- Județul Vrancea. Roadele politicii partidului de repartizare echilibrată în teritoriu a forțelor de producție (**Simion Dobrovici**) 11
- Opiniile consumatorului. Forma de comerț, un factor de fond al eficienței economice și sociale (**Nicolae Lisandru**) 13

CONDUCERE — ORGANIZARE

- Creșterea suplimentară a productivității muncii. Experiența unităților model — cit mai grabnic generalizată
 - Participare de masă la proiecte tehnice și organizatorice (**Emil Vinătoru**)
 - Un obiectiv ambițios: spor de productivitate — peste 20% (**D. Constantinescu**) 15

TEORII — IDEI

- Baza progresului și bunăstării. Dezvoltarea dinamică a economiei naționale (**prof. dr. Gheorghe Crețoiu**) 17
- Puncte de vedere. Cu privire la metodologia stabilirii prețurilor utilajelor noi în corelație cu valoarea de întrebuintare (I). (**conf. Victor Oncescu**) 19
- Convorbiri economice cu **Bart van Steenberghe**. Tendințe recente în cercetarea viitorului 21
- Școli ● curente ● economiști. Semnificația unor teorii referitoare la modernizarea structurilor în țările în curs de dezvoltare (I) (**dr. Sorica Sava**) 22

ECONOMIE — MONDIALĂ

- Cerințe ale noii ordini economice internaționale. Oprirea cursei înarmărilor — izvor de fonduri pentru dezvoltare economică pașnică (**Nicolae Chilie**) 25
- Tendințe — conjuncturi. 27
- Structurile economice occidentale sub impactul crizei (**dr. Costin Kirîțescu**) 28

Redacția și administrația: Calea Dăobanților nr. 11-25. 71131 București, telefon 121369.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”



ÎN ORICE ANOTIMP, O VACANȚĂ PLĂCUTĂ LA UNITĂȚILE TURISTICE ALE COOPERAȚIEI DE CONSUM



HANUL SUCEVIȚA — Celor ce doresc să viziteze nordul Moldovei cu interesantele sale monumente istorice și de artă, cu peisaje încântătoare, cooperația de consum le recomandă un plăcut loc de popas și recreere în orice anotimp la Hanul Sucevița. Unitatea, construită în tradiționalul stil bucovinean, se află pe DN 2 la 17 km de Rădăuți, în apropierea minăstirii Sucevița, într-un fermecător decor natural. Ea dispune de camere confortabile cu încălzire centrală, de un restaurant, un bar, o terasă, teren de parcare și mai multe căsuțe tip camping.



HANUL SOVEJA — Situat în stațiunea cu același nume, într-o zonă deosebit de pitorească din munții Vrancei, la 700 m altitudine, hanul oferă condițiuni bune de cazare în camere cu două și trei paturi. La restaurantul unității se servesc gustoase mâncăruri specifice bucătăriei vrâncene. Turiștii au posibilitatea să facă frumoase excursii în împrejurimi.



CABANA „FINTINIȚA HAIĐUCULUI” — Printre cele mai noi și frumoase unități turistice din județul Sibiu, Cabana „Fintinița Haiducului”, amplasată într-un pitoresc cadru, în Pădurea Bradului, pe DJ Brașov—Sibiu, la 8 km de Avrig, oferă locuri de cazare în camere cu confort modern și încălzire centrală. Ea dispune, de asemenea, de un restaurant cu terasă, o braserie și un bar de zi.

În luna septembrie

Citeva zile de vacanță sau un concediu reușit se pot realiza consultând ofertele Întreprinderii de turism, hoteluri și restaurante București :

PE LITORAL serii de odihnă de 12 zile, sau mai scurte, cu tarife reduse.

LA MUNTE — în masivul Ceahlău, 8 zile cu plecări în 4 și 11 septembrie ; în Retezat, 9 zile cu plecări în 4 și 11 septembrie sau în Făgăraș 10 zile cu plecări la 1 și 8 septembrie. Costul drumeției între 475 și 650 lei.

ÎN EXCURSII :

1. — Moldova de mijloc — 3 zile — plecare la 11 septembrie — cost = 442 lei
2. — Nordul Olteniei — 3 zile — plecare la 2 septembrie — cost = 459 lei
3. — Nordul Olteniei — 4 zile — plecare la 21 septembrie — cost = 616 lei
4. — Orașe medievale din Transilvania — 4 zile — plecare la 8 septembrie — cost = 625 lei



5. — Spre ctitoriile Basarabilor și Eucovenilor — 4 zile — plecare la 15 septembrie — cost = 607 lei

6. — Carpații Orientali și Nordul Moldovei — 5 zile — plecare la 7 ; 14 ; 31 septembrie — cost = 761 lei

7. — Transilvania, Nordul Moldovei — 5 zile — plecare la 6 ; 13 ; 20 septembrie — cost = 932 lei

8. — Nordul Olteniei, Țara Oașelor, Maramureș, Transilvania — 6 zile — plecare la 1 ; 8 ; 15 septembrie — cost = 967 lei

9. — Circuitul marilor trecători — 8 zile — plecare la 4 septembrie — cost = 1 326 lei

10. — Turul R. S. România — 8 zile — plecare la 4 ; 18 septembrie — cost = 1 326 lei

Biletele pot fi procurate de la filia de turism din Bd. Republicii nr. 4 și Cal. Griviței nr. 140, Cał. Dorobanți 1-7.

